

Jaarverslag en Jaarrekening 2017

Voorwoord

Met het jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af over het gevoerde beleid over het jaar 2017. De leidraad voor het gevoerde beleid is vastgelegd in de programmabegroting 2017 en het beleidsplan 2014-2018, een nadere vertaling van het coalitieakkoord Rosendaal'74-PAK.

De opzet van deze jaarrekening is gelijk aan de vernieuwde opzet van vorig jaar waarbij zowel de cijfermatige als beleidsmatige verantwoording zo veel mogelijk binnen de afzonderlijke programma's is opgenomen waarbij de programma-indeling uit de begroting van 2017 is gehanteerd.

Belangrijke resultaten in 2017

- De vaststelling van het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan voor de nieuwe school
- Afgeronde procedure voor de veilige oversteek Schelmseweg
- Start jongerenactiviteiten
- Oplevering eerste woningen De Del
- Vervanging openbare verlichting Kapellenberg door LED-armaturen
- Behoud van peuterspeelzaal De Eekhoorn
- Vaststelling duurzaamheidsnota 2018-2022
- Oprichting Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Midden-Gelderland
- Voorbereiding overdracht SW'ers van Presikhaaf Bedrijven naar Scalabor

Het financiële resultaat over 2017

Het financiële resultaat van de jaarrekening 2017, inclusief de mutaties op reserves, bedraagt ruim € 2,2 miljoen en kan op hoofdlijn als volgt worden verklaard:

Tussentijdse winstneming De Del (pr 9)	2.163.000	voordeel
Lagere doorbetaling Rhedens (pr 3)	26.000	voordeel
Hoger inkomsten afvalfonds (pr 5)	16.000	voordeel
Algemene uitkering (pr alg dekk)	26.000	voordeel
Vennootschapsbelasting (pr 6)	-24.000	nadeel
Overige afwijkingen, per saldo	<u>30.202</u>	voordeel
Totaal	2.237.202	

Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de tussentijdse winstneming op De Del vanwege nieuw voorgeschreven voorschriften met betrekking tot winstneming bij grondexploitaties. Voor een nadere toelichting op de overige redenen wordt verwezen naar de betreffende programma's.

12 juni 2018

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,
W.G.Pieterse-Pook

de burgemeester,
drs. J.H.Klein Molekamp

Inhoudsopgave

OPBOUW EN LEESWIJZER VAN DE JAARSTUKKEN 2017	3
HET JAARVERSLAG	4
PROGRAMMAVERANTWOORDING 2017	5
PROGRAMMA 1: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	6
PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER	10
PROGRAMMA 3: ONDERWIJS.....	14
PROGRAMMA 4: SOCIAAL DOMEIN.....	18
PROGRAMMA 5: AFVALVERWERKING, RIOOL EN MILIEU	29
PROGRAMMA 6: FINANCIEEL BELEID	32
PROGRAMMA 7: BURGERZAKEN	34
PROGRAMMA 8: OPENBAAR GROEN, MONUMENTEN EN RECREATIE	37
PROGRAMMA 9: RUIMTELIJKE ORDENING, BOUWZAKEN EN GRONDBELEID.....	41
PROGRAMMA 10: BESTUURSORGANEN INTERN EN EXTERN.....	45
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN.....	49
PARAGRAFEN.....	52
INLEIDING	52
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN.....	53
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	55
Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties).....	59
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	63
PARAGRAAF 4 FINANCIERING.....	65
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING	66
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	70
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	76
PARAGRAAF 8 INFORMATIEVEILIGHEID.....	77
DE JAARREKENING	80
HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	81
ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID	83
FINANCIEEL RESULTAAT OP TAAKVELD.....	84
WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT).....	85
OVERZICHT (LOPENDE) INVESTERINGEN EN KREDIETEN.....	86
BALANS PER 31 DECEMBER 2017.....	88
GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING PER 31 DECEMBER 2017	90
TOELICHTING OP DE BALANS	92
ACTIVA	92
PASSIVA	94
(OVERIGE) NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN	96
SINGLE INFORMATION, SINGLE AUDIT (SISA).....	98
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	99

Opbouw en leeswijzer van de Jaarstukken 2017

JAARVERSLAG

Het Jaarverslag 2017 bestaat uit twee delen:

- A. programmaverantwoording
- B. paragrafen.

A. Programmaverantwoording

In de programma's wordt per beleidsonderdeel een uiteenzetting gegeven over het gevoerde beleid en is er daarnaast een analyse op de cijfermatige verschillen opgenomen.

De opzet van deze jaarrekening sluit zoveel mogelijk aan op de begroting. In de opzet is bij alle drie de W-vragen (Wat hebben we bereikt?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft het gekost?), telkens duidelijk de relatie naar de primitieve begroting (begroting vóór wijzigingen) gelegd.

Wat wilden we bereiken?

Bij de eerste W-vraag: "wat wilden we bereiken" is de doelstelling uit de programmabegroting voor 2017 overgenomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij de beantwoording van deze vraag is een tabel opgenomen waarin alle voornemens uit de begroting zijn opgenomen met een toelichting op de uitvoering hiervan.

Bij dit onderdeel hebben we geconstateerd dat in de begroting onder de voornemens ook bepaalde ontwikkelingen binnen dat programma zijn beschreven. Dat is dan niet gelijk ook een daadwerkelijk voornemen. In deze jaarrekening is de tabel "voornemens" dan ook beperkt tot die voornemens waarbij een toelichting op de uitvoering relevant is.

Wat heeft het gekost?

De laatste W-vraag "wat heeft het gekost?" wordt toegelicht op de volgende wijze:

- De gerealiseerde baten en lasten en het saldo (het resultaat) van het programma in vergelijking met de primaire begroting en de begroting na wijziging.
- Een toelichting op de cijfermatige afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijziging. Deze toelichting is beperkt tot de zogenaamde directe lasten en baten.

Verder hebben we de volgende wijziging aangebracht ten opzichte van de begroting 2017: net als bij de begroting 2018 hebben we er bij deze jaarrekening al voor gekozen om de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves en voorzieningen ook bij het betreffende programma op te nemen. Daarnaast is in deze jaarrekening eenmalig een totaaloverzicht opgenomen van de voorgeschreven taakvelden, met ingang van de begroting 2018 zijn deze voorgeschreven taakvelden onderdeel van de programma's en is een afzonderlijk overzicht van taakvelden overbodig.

In de financiële tabellen is soms sprake van afrondingsverschillen van € 1 doordat de cijfers achter de komma niet getoond worden.

Beleidsindicatoren

Waar van toepassing wordt het programma afgesloten met de, sinds 2017, voorgeschreven beleidsindicatoren.

B. Paragrafen

In de paragrafen worden vanuit een dwarsverband op de programma's diverse onderwerpen, vooral op het vlak van de bedrijfsvoering, behandeld. Er zijn zeven voorgeschreven paragrafen waarvan op hoofdlijnen zowel de uitkomsten als de financiële afwijkingen (waar van toepassing) nader worden toegelicht.

JAARREKENING

In de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het overzicht van baten en lasten. Tevens bevat deze een recapitulatieoverzicht waarin de totalen per programma zijn opgenomen van:

- de werkelijke cijfers van 2016;
- de begroting na wijziging van 2017;
- de werkelijke cijfers van 2017;
- het saldo van 2017.

Daarnaast bevat de jaarrekening de balans met toelichting en is de bijlage in verband met "Single information, Single audit" (SiSa) opgenomen alsmede de controleverklaring van de accountant.

Deel 1

Het jaarverslag

Programmaverantwoording 2017

Programma 1: Openbare orde en veiligheid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Politiewet 2012;
- Wet op de veiligheidsregio's;
- Drank- en Horecawet;
- Algemene Plaatselijke verordening (APV).

Wat wilden we bereiken?

Het streven naar zo veilig mogelijke leefomstandigheden voor de inwoners, zulks zoveel als mogelijk gebaseerd op beleid, actuele plannen en meetbare doelen en prestaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Rampenplannen*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio - Ontwikkeling van/participeren in regionale ondersteuningsteams - Deelnemen in oefeningen van rampenplan en bijbehorende deelplannen - Opleiden van participerende ambtenaren en bestuurders 	<p>Rampenplannen en bijbehorende deelplannen worden actueel gehouden. Rozendaal draagt financieel bij voor regionale ondersteuningsteams. Ook in 2017 heeft een bestuurlijke oefening voor Rozendaal in samenwerking met Rheden en de veiligheidsregio plaatsgevonden</p>
<p>APV*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualiseren van de Algemene plaatselijke verordening APV - Afgifte van vergunningen en ontheffingen op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening - Bijhouden evenementenagenda ten behoeve van een gecoördineerde regionale kalender met betrekking tot de inzet van politie in Gelderland-Midden - Afgifte vergunningen en ontheffingen op grond van bijzondere wetten w.o. de Drank- en Horecawet en de Wet op de kansspelen - Toezicht op de aan buurgemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot handhaving en controle van de Drank en Horecawet 	<p>De actualisatie van de APV staat gepland voor de raadsvergadering van mei 2018 en voor het overige zijn de voornemens gerealiseerd.</p>
<p>Politie*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voeren van periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg in de politie-unit IJsselwaarden (Rheden, Rozendaal en Doesburg). - Bestuurlijk en ambtelijk overleg voeren over prioriteiten en ontwikkelingen betreffende openbare orde en veiligheid - Het adviseren over additionele politie-inzet en beleidsmatige aangelegenheden - Uitvoering Wet Tijdelijk huisverbod - Participatie in "Het Veiligheidshuis": een regionaal samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartners, teneinde een sluitende keten rond zorg- en risicojongeren te creëren - Participatie in een regionaal informatie- en expertisecentrum alsmede een regionaal platform criminaliteitsbeheersing - Voortzetten van de maatregelen uit het inbraakpreventieplan voor Rozendaal 	<p>In 2017 heeft zich, gelukkig wederom, geen casus aangaande de Wet tijdelijk huisverbod voorgedaan.</p> <p>Voor het overige zijn de voornemens gerealiseerd.</p>

<p>Brandweer*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participeren in het periodieke overleg van de veiligheidsregio - Ondersteunen van het Veluws Bosbrandcomité - Afgifte van gebruiksvergunningen aan de hand van het advies van de geregionaliseerde brandweer - Beoordelen van begroting en jaarrekening van de brandweer 	<p>Uitvoering aan voornemen gegeven waarbij zich geen bijzonderheden hebben voorgedaan.</p>
<p>Overige beschermende maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het regelen van de opvang van zwerfdieren - Het stimuleren en ondersteunen van, alsmede het geven van voorlichting over het buurtpreventieproject en het WhatsApp-project - Het participeren in een regionaal buurtbemiddelingsproject - Het ondersteunen van maatregelen ter bevordering van inbraakpreventie en autocriminaliteit 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering aangegeven - Ondersteunen WhatsApp-project, inclusief voorlichting gerealiseerd/voortgezet. - Is ook in 2017 invulling aan gegeven - Uitvoering aan gegeven

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Veiligheid in Rozendaal	<ul style="list-style-type: none"> - In september 2014 evaluatie stappenplan - Belang van preventie, bewustwording en eigen initiatieven van inwoners blijven stimuleren en benadrukken 	2014, 2015	<p>In september 2017 heeft een vierde evaluatie van het woninginbraakpreventieplan plaatsgevonden. Dit vindt jaarlijks plaats Uitgangspunt van beleid. In In de Roos wordt in de rubriek "Gemeentepagina Openbare Orde en Veiligheid" aandacht gevraagd voor dit onderwerp</p> <p>Permanent aandachtspunt</p> <p>In Rozendaal zijn in 2016 drie whatsapp-groepen gestart. De ondersteuning daarvan is in 2017 voortgezet. Inmiddels is begin 2018 een 4^e WhatsAppgroep voor de nieuwe woonwijk "De Del" opgericht.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Blijven hameren op voldoende surveillance door de politie 	Gehele periode	
	<ul style="list-style-type: none"> - Alternatieven, zoals een WhatsApp-groep worden in ogenschouw genomen 	Gehele periode	

Wat heeft het gekost?

	Primitieve * begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Brandweer	76.255	76.255	74.631	1.624
Rampenbestrijding/BHV	4.855	4.855	4.481	374
Openbare orde en veiligheid	7.675	4.385	4.748	-363
totaal lasten	88.785	85.495	83.860	1.635
Baten				
Brandweer	0	0	735	735
Rampenbestrijding/BHV	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	1.700	1.700	1.193	-507
totaal baten	1.700	1.700	1.928	228
Saldo van baten en lasten	87.085	83.795	81.932	1.863
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0
Geraamd resultaat	87.085	83.795	81.932	1.863

*primitief = zoals door de raad bij begrotingbehandeling vastgesteld

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 1.800 voordelig

De toelichting is beperkt tot (in verhouding) materiele bedragen en directe lasten en baten die ook daadwerkelijk van invloed zijn op het resultaat van de jaarrekening.

Brandweer

De bijdrage aan de Veiligheidsregio valt iets lager uit dan begroot.

Openbare orde en veiligheid

In 2017 zijn de begrote kosten voor toezicht op drank en horeca en inbraakpreventie omlaag bijgesteld.

Incidenteel versus structureel

De lagere kosten voor het toezicht zijn structureel van aard en om die reden ook structureel verlaagd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	0	2014	82	131	2017
Harde kern jongeren (aantal per 10.000 jongeren)	0	2014	0	1,3	2015
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	0	2015	0	2,1	2017
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	3,3	2015	0	5	2017
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	3,3	2015	6,7	0,3	2017
Vernielingen/beschadigingen openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners)	6,7	2015	3,3	4,8	2017

Algemene opmerking ten aanzien van de beleidsindicatoren voor alle programma's

In de begroting van 2017 zijn voor het eerst, de voor iedere gemeente voorgeschreven, beleidsindicatoren opgenomen. In deze jaarrekening is de "score" uit de begroting overgenomen (met daarbij het peiljaar van dat moment) en de meest actuele score (met daarbij het peiljaar van dit moment). Ten behoeve van een eventuele vergelijkbaarheid met andere gemeenten zijn de gegevens in de tabellen, integraal overgenomen van de website "waarstaatjegemeente" (stand van zaken per 23 april 2018).

Zo is het cijfer van "Verwijzingen Halt" afkomstig van bureau Halt en heeft betrekking op 2017, het aantal "Diefstallen uit woning" betreft het jaar 2016 en 2017 en is afkomstig van het CBS.

De indicatoren geven een beeld van de stand van zaken binnen een gemeente op een bepaald onderwerp maar lenen zich minder goed om op basis daarvan direct conclusies te trekken. Bovendien is soms lastig in te schatten wat de impact van gemeentelijk handelen op een indicator is. Door deze cijfers wel meerjarig op te nemen ontstaat er eventueel wel zicht op een trend die aanleiding kan zijn voor nader onderzoek.

In de begroting is er vooralsnog niet voor gekozen om per indicator een streefwaarde op te nemen, in alle gevallen gaat het dus om feitelijke waarden op een bepaald moment.

Specifiek

Het aantal verwijzingen Halt betekent voor Rozendaal 1 jongere. Ten aanzien van "diefstallen uit woning": hieraan wordt op diverse manieren veel aandacht besteed. Bij de evaluatie van het inbraakpreventieplan in september 2017 heeft de raad de middelen beschikbaar gesteld om ook in 2018 diverse maatregelen te treffen.

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

- De uitvoering van de gemeentelijke taak op basis van de Wet ambulancevoorziening en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- De gemeentelijke taken op basis van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de GGD taken).

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 2: Verkeer en vervoer

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wegenverkeerswet (WVW);
- Wegenwet (WW);
- De Wet Personenvervoer (WP);
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan (NVVP);
- Het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP).

Wat wilden we bereiken?

Zorgdragen voor een geordende en veilige verkeersafwikkeling en -circulatie. Het in regionaal verband handhaven van het bestaande openbaar vervoersnet en het terugdringen van de automobiliteit door alle vervoerssystemen goed op elkaar te laten aansluiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Wegen - Het beheren van alle wegen, fietspaden en elementverhardingen*. Dit beheer wordt conform het wegenplan 2002-2022 uitgevoerd - In 2017 is er groot onderhoud gepland aan de Beekhuizenseweg (wegverharding). Er wordt gereserveerd conform het wegenplan	Uitvoering aan gegeven Conform planning uitgevoerd
Openbare verlichting - Onderhoud van de openbare verlichting*, dit wordt uitgevoerd door ZIUT op basis van storingsmeldingen.	Conform afspraken uitgevoerd
Gladheidbestrijding - Het controleren van de gladheidbestrijding zoals opgedragen aan de firma Van Eijbergen. Deze firma levert tevens het strooizout	Conform afspraak uitgevoerd
Openbaar vervoer - Het in regionaal verband bewerkstelligen dat het bestaande openbaar vervoersnet wordt gehandhaafd	Het openbaar vervoersnet (buslijn 8) is aangaande Rozendaal conform de afspraak gehandhaafd

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Verkeers-situaties	- Onderzoek rond school Steenhoek	2014	Een werkgroep heeft advies uitgebracht. Conform het advies zijn maatregelen genomen. Deze zijn in juni 2015 geëvalueerd Het onderzoek is afgerond
	- Onderzoek rond Het Rhedens	2015/16	
	- Onderzoek naar noodzakelijke infrastructurele aanpassingen rondom het schoolperceel aan de Bremlaan, waarbij de verkeersveilige afwikkeling en	2015/16	Met de provincie is overeenstemming bereikt over het realiseren van een verkeersveilige oversteek over de Schelmseweg. Uitvoering van de werkzaamheden is gestart maart 2018.

	veilige oversteek van de Schelmseweg van belang zijn - Op wegen waar de maximum snelheid regelmatig wordt overschreden zal in overleg met de politie worden bezien of verbetering mogelijk is	Gehele periode	Een en ander wordt regelmatig besproken in het overleg met de politie
--	--	----------------	---

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Wegen	66.679	139.679	156.653	-16.974
Openbare verlichting	23.235	120.647	120.292	355
Gladheidsbestrijding	6.000	6.000	9.520	-3.520
totaal lasten	95.914	266.326	286.464	-20.138
Baten				
Wegen	0	0	23.984	23.984
Openbare verlichting	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding	0	0	0	0
totaal baten	0	0	23.984	23.984
Saldo van baten en lasten	95.914	266.326	262.480	3.846
Mutaties reserves (toevoeging)	109.221	36.221	36.221	0
Mutaties reserves (onttrekking)	80.964	178.376	166.755	-11.621
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	28.257	-142.155	-130.534	-11.621
Geraamd resultaat	124.171	124.171	131.946	-7.775

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 7.000 nadelig

Wegen

Per saldo is onder de lasten sprake van een overschrijding van € 16.000, die als volgt kan worden verklaard:

- Fietspad Koningsweg € 23.000 nadeel
- Vervallen kapitaallasten € 7.000 voordeel
- Lagere kosten Beekhuizenseweg € 4.000 voordeel
- Hoger dagelijks onderhoud € 4.000 nadeel

In 2017 een start gemaakt met het onderhoud van het fietspad aan de Koningsweg. In totaal is hiervoor een krediet beschikbaar gesteld van € 347.500 waarvan € 23.000 is uitgegeven. Onder de baten is al een deel van de subsidie van de Provincie voor het project verantwoord, het project (inclusief de financiële afwikkeling) wordt in 2018 afgerond.

In de begroting werd rekening gehouden met € 7.000 kapitaallasten die uiteindelijk vervallen omdat de beoogde investering rechtstreeks ten laste van de reserve is gebracht.

Voor het groot onderhoud aan de Beekhuizenseweg is in 2017 een krediet van € 73.000 beschikbaar gesteld, hiervan is feitelijk € 69.000 besteed. Tot slot is er meer dagelijks onderhoud, vooral onkruidbestrijding, aan de wegen gepleegd.

Openbare verlichting

Voor de vervanging van de armaturen in de wijk Kapellenberg is een krediet van € 97.000 beschikbaar gesteld dat ook volledig is besteed.

Gladheidbestrijding

In de eerste wintermaanden van 2017 is de frequentie van de gladheidbestrijding iets hoger geweest dan het gemiddelde van de afgelopen jaren waardoor de kosten ook hoger uitvielen.

Reserves

In de primitieve begroting was nog voorzien in een storting van € 73.000 vanuit de reserve wegen in de reserve egalisatie kapitaallasten. De kapitaallasten van het groot onderhoud aan de Beekhuizenseweg zouden dan jaarlijks aan de reserve kapitaallasten worden onttrokken. Gebleken is dat dit groot onderhoud niet geactiveerd hoeft te worden. Om die reden is de begrote storting aan de reserve wegen verlaagd tot het structureel jaarlijkse bedrag van € 36.000. De storting van € 73.000 is omgezet in een incidenteel budget binnen het product wegen.

Naast de al geraamde onttrekking in de primaire begroting van € 73.000 voor wegen en € 8.000 voor bestaande kapitaallasten van investeringen uit het verleden is een extra onttrekking van € 97.000 geraamd voor de vervanging van de armaturen in de wijk Kapellenberg.

Omdat er uiteindelijk minder is uitgegeven aan de Beekhuizenseweg en de kapitaallasten zijn vervallen, is er ook minder onttrokken aan de reserve.

Incidenteel versus structureel

Het hoger dagelijks onderhoud (€ 4.000) is structureel van aard, hiermee is in de begroting 2018 al rekening gehouden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (%)	0,0%	2014	17%	8%	2015
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%)	7,0%	2014	17%	9%	2015

Bij beide percentages gaat het om het aandeel in het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. In 2015 was sprake van 8 ongevallen waarbij 2 personen geregistreerd zijn bij de eerste hulp.

Verbonden partijen

Niet van toepassing bij dit programma.

Programma 3: Onderwijs

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Leerplichtwet 1969;
- Regeling Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC);
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB);
- Wet passend onderwijs;
- Wet op de Expertisecentra (WEC);
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO);
- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

Wat wilden we bereiken?

Het behartigen van openbaar basisonderwijs en het verzorgen van diverse gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen, waaronder begrepen leerplicht, onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer, volgens de daarvoor geldende wettelijke verplichtingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Openbaar onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none">- Overleg met de Stichting Scholengroep Veluwezoom, daarnaast beoordeling jaarstukken door gemeenteraad- Bijdrage aan twee regionale samenwerkingsverbanden (Arnhem en Zutphen) i.h.k.v. Passend onderwijs, daarnaast wordt vanaf 2016, voor vier jaar, jaarlijks € 1.647 beschikbaar gesteld voor de onderwijsgerelateerde jeugdhulp bij het samenwerkingsverband Zutphen	<p>De jaarstukken zijn goedgekeurd. Met de Scholengroep Veluwezoom wordt frequent overlegd over de realisatie van de nieuwe school.</p> <p>Er vindt regelmatig overleg plaats in het kader van de Wet Passend onderwijs. Het overleg op bestuurlijk niveau vindt vooral in de regio Zutphen plaats: bij de regionale samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt in deze regio meer van de gemeenten gevraagd. In de regio Arnhem wordt vooral ambtelijk overlegd (in 2018 is ook een bestuurlijk overleg gestart).</p>
<p>Huisvesting openbaar onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none">- Volgens planning wordt in 2017 het bestemmingsplan door de raad vastgesteld. Daarnaast dient er nader overleg opgestart te worden met het schoolbestuur over beheer en exploitatie wanneer de nieuwe school in gebruik wordt genomen.	<p>Het bestemmingsplan is op 31 januari 2017 volgens planning vastgesteld door de gemeenteraad. Na de zomer van 2017 is gestart met de bouw van de school. De gesprekken over de invulling over beheer en exploitatie zijn gestart.</p>
<p>Overige voorzieningen openbaar onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none">- Verzorgen van logopedie. De logopedie op de Dorpsschool wordt uitgevoerd door logopedisten in dienst van de gemeente Rheden	<p>Geen bijzonderheden in 2017</p>
<p>Bijzonder voortgezet onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none">- Zorgdragen voor adequate huisvesting van het bijzonder voortgezet onderwijs, in casu "Het Rhedens". Dit wordt in Rozendaal vorm gegeven door het bedrag dat wordt ontvangen van het rijk door te decentraliseren naar het bestuur van Het Rhedens	<p>In 2017 is de samenwerking met Het Rhedens geïntensiveerd, in het kader van de Rozendaalse jongerenraad en de mogelijkheden voor, overigens niet meer wettelijk verplichte, Maatschappelijke stages.</p>

<p>Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs*</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerplichtambtenaren van de aangesloten gemeenten worden vier jaar gedetacheerd naar het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden Gelre. Met ingang van schooljaar 2017-2018 ontstaat er een meer definitieve situatie. - Het verzorgen van leerlingenvervoer* Voor meer informatie hierover wordt u verwezen naar de informatie hierover bij programma 4. Sociaal domein, onderwerp 3b "Wmo-maatwerkvoorzieningen". - Het medefinancieren van de regionale orthotheek, de basisvoorziening van schoolbegeleidingsdienst Marant, ten behoeve van de Dorpsschool. 	<p>In 2017 hebben de samenwerkende gemeenten besloten het RBL per 1 januari 2018 als module Onderwijs onder te brengen bij de MGR SDCG (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland). Met het oog hierop was de pilot RBL, op 1 augustus 2013 gestart voor een periode van vier jaar, in 2017 met vijf maanden verlengd.</p> <p>Vanaf september 2016 kon het leerlingenvervoer, als een vorm van routegebonden doelgroepenvervoer, worden ondergebracht bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN). Rozendaal heeft hier, in navolging van Rheden, een jaar mee gewacht omdat de beëindiging van het lopende contract en de start van het nieuwe schooljaar niet aansloten bij ingangsdatum. Vanaf schooljaar 2017-2018 is het leerlingenvervoer ondergebracht in het regionale doelgroepenvervoer. Zie verder programma 4 bij "Wmo maatwerkvoorzieningen".</p> <p>- Geen bijzonderheden.</p>
<p>Overige educatie*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overige educatie omvat het in regionaal verband organiseren van volwasseneneducatie op grond van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). - Vanaf 2015 hebben gemeenten meer beleidsvrijheid gekregen bij het samenstellen van het educatieaanbod en wordt de verplichte inkoop bij Regionale Opleidingscentra (ROC's) afgebouwd. Mede gezien de terugloop van financiering, voorziet de wet ook in samenwerking op regionaal niveau, waarbij de centrumgemeente Arnhem de middelen zal ontvangen. Gemeenten zijn ook verplicht een regionaal beleidsprogramma op te stellen. 	<p>De uitvoering van de volwasseneneducatie vindt sinds 2015 regionaal plaats met Arnhem als centrumgemeente. Sinds het VAVO (Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs: HAVO en VWO voor volwassenen) niet meer onder de Educatie valt, is er nauwelijks meer sprake van Rozendaals belang. Door de komst van vier volwassen statushouders in 2016 is dit belang overigens wel iets toegenomen.</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Kengetallen onderwijs

Aantal leerlingen Dorpsschool (peildatum1 oktober)	
2012	246
2013	250
2014	237
2015	231
2016	229
2017	214
Gehonoreerde aanvragen leerlingenvervoer	
2014-2015	3
2015-2016	3
2016-2017	3

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Duurzame bouw Dorpsschool	<ul style="list-style-type: none"> - Bouw zo duurzaam mogelijk - Onderzoeken of economisch verantwoord energieneutraal kan worden gebouwd - Bouw van gymzaal 	2016 t/m 2017	De drie genoemde onderwerpen zijn betrokken bij de aanbesteding van de Dorpsschool en worden bij de bouw gerealiseerd.
Huidige huisvesting Dorpsschool	<ul style="list-style-type: none"> - Huidige huisvesting voldoende onderhouden - Voor vrijkomend perceel op de Steenhoek wordt onderzocht naar welk type woningen vraag is - De houtwal op de Steenhoek wordt na vrijkomen perceel hersteld 	2016 t/m 2017 2017/2018 2017/2018	De huidige huisvesting wordt onderhouden. Hierover zijn afspraken gemaakt In 2017 is bij een aantal makelaars geïnventariseerd naar welke type woningen vraag is. Wordt bij plannen voor de Steenhoek betrokken.
Nieuwbouw Dorpsschool	Betrokkenen consulteren over verkeersafwikkeling door de wijk en de landschappelijke inpasbaarheid	2015	Conform afspraak uitgevoerd.
Faciliteren onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - De Dorpsschool en het Rhedens worden waar mogelijk gefaciliteerd om het huidige kwaliteitsniveau te behouden of te verbeteren - Een actieve verbindende rol spelen met andere organisaties en instanties, bijvoorbeeld voor het invullen van maatschappelijke stages 	Gehele periode Gehele periode	Met het schoolbestuur zijn hierover afspraken gemaakt. Het Rhedens is hier in eerste instantie zelf voor verantwoordelijk. Uitgangspunt van beleid.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Openbaar onderwijs	59.990	52.385	58.246	-5.861
Overige voorzieningen openbaar onderwijs	7.140	7.140	7.143	-3
Onderwijshuisvesting	403.210	403.210	376.381	26.829
Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs	18.275	18.275	23.056	-4.781
Volwasseneneducatie	120	120	232	-112
totaal lasten	488.735	481.130	465.058	16.072
Baten				
Openbaar onderwijs	19.700	19.700	19.818	118
Overige voorzieningen openbaar onderwijs	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0
Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs	0	0	0	0
Volwasseneneducatie	0	0	0	0
totaal baten	19.700	19.700	19.818	118
Saldo van baten en lasten	469.035	461.430	445.240	16.190
Mutaties reserves (toevoeging)	13.830	13.830	14.313	-483
Mutaties reserves (onttrekking)	45.060	37.455	42.532	5.077
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-31.230	-23.625	-28.219	4.594
Geraamd resultaat	437.805	437.805	417.021	20.784

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 20.000 voordelig

Openbaar onderwijs

Het budget is via turap 2 verlaagd met € 7.500 vanwege lagere huur voor het gymlokaal, de feitelijke kosten kwamen nog eens zo'n € 2.000 lager uit. Daar staat tegenover dat in 2017 nog een aantal facturen voor de voorbereiding van de school op dit product zijn verantwoord voor een bedrag van € 7.500. Per saldo ontstaat er daarmee op dit product een nadeel van € 5.800 dat wordt verrekend met de reserve onderwijs.

Onderwijshuisvesting

Op dit taakveld komt de doorbetaling aan scholengemeenschap Het Rhedens tot uitdrukking. De bestaande afspraak is dat het bedrag per leerling dat Rozendaal via de algemene uitkering ontvangt aan Het Rhedens wordt doorbetaald. Bij de berekening bleek dat het aantal leerlingen lager was dan waar bij de begroting vanuit is gegaan, waardoor de doorbetaling € 26.000 lager uitvalt (dezelfde component binnen de algemene uitkering valt hierdoor ook lager uit).

Gemeenschappelijke voorzieningen onderwijs

Onder de gemeenschappelijke voorzieningen worden de kosten voor de uitvoering van de leerplicht, de leerlingbegeleiding en het leerlingenvervoer verantwoord. In 2017 zijn zowel de kosten van het 2^e halfjaar 2016 voor het leerlingenvervoer nog verwerkt (oude systematiek) als de bevoorschotting voor heel 2017 (nieuwe systematiek). Hierdoor vallen de kosten hoger uit.

Reserves

In 2017 is nog een bedrag van € 14.300 gestort in de reserve onderwijs. Daarnaast zijn de kosten voor de huur van, het vervoer naar de gymzaal en een deel van de kosten voor de voorbereiding van de nieuwe school, onttrokken aan de reserve onderwijs, deze bedroegen totaal € 42.500.

Incidenteel versus structureel

Er zijn geen afwijkingen die structureel van invloed zijn op het begrotingsaldo.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	0,0	2014	0,0	1,8	2017
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	27,4	2014	11,5	26,6	2017
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) in % deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	3,1%	2012	0,0%	1,7%	2016

Bij absoluut verzuim gaat het om het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners en in de leeftijd van 5-18 jaar. Bij relatief verzuim gaat het om leerplichtigen die wel staan ingeschreven maar ongeoorloofd afwezig zijn. Bij vroegtijdig schoolverlaters gaat het om het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling onderwijszaken (GRO)

De GRO behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie, leerplicht en RMC-taken (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, ten behoeve van Voortijdig Schoolverlaters) en kent onder meer de volgende taakonderdelen:

- vaststelling van de hoofdlijnen van het beleid voor educatie en beroepsonderwijs;
- behartiging andere onderwijszaken die afstemming behoeven in de regio.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

Samenwerking van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig OV en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 4: Sociaal Domein

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals voor “welzijn, volksgezondheid, kunst en cultuur”:

- Bibliotheekwet (vanaf 2015);
- Huisvestingswet (met betrekking tot de huisvesting van erkende vluchtelingen);
- Jeugdwet;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- Wet publieke gezondheid (Wpg);

en voor “werk en inkomen”;

- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz-2004);
- Participatiewet;
- Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG);
- Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko);
- Wet maatregelen WWB (Wet Werk en Bijstand);
- Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP);
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw; voor de op 31-12-2014 bij een Sociale Werkvoorzieningsbedrijf werkzame werknemers).

Wat wilden we bereiken?

Het scheppen van mogelijkheden en randvoorwaarden ter bevordering van het welzijn en ontwikkeling van de inwoners van de gemeente Rozendaal in het algemeen en specifieke doelgroepen in het bijzonder.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Subsidiëring</p> <ul style="list-style-type: none">- Algemene subsidieverstrekking op basis van de nieuwe subsidieverordening, uitgesplitst naar Sport, Kunst en cultuur, Toerisme en recreatie en Maatschappelijke zorg en welzijn inclusief Wmo.- Innovatie Sociaal domein, lokaal en regionaal. De regionale innovatie loopt vanaf 2017 via de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en, voor de regionaal gecontracteerde aanbieders, via de MGR module Inkoop.	<p>Vanaf 2017 wordt een aantal nieuwe initiatieven structureel gesubsidieerd, waaronder Kamermuziekfestival ZOOM!</p> <p>In 2017 is het lokale innovatiebudget Rheden/Rozendaal door de gemeente Rheden opnieuw vormgegeven. Rozendaal, kan op aanvraag, middelen beschikbaar stellen voor relevante activiteiten.</p>

<p>Participatie werk en inkomen*</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren bij de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken op het gebied van werk en inkomen zoals arbeidsmarkttoeleiding inclusief sociale werkvoorziening, inkomensvoorziening, minimabeleid en schuldhulpverlening en het opstellen van beleidsnotities etc. met betrekking tot voornoemde taken. - De Participatiewet (P-wet) biedt meer mogelijkheden om een integraal aanbod te leveren voor mensen met een arbeidsbeperking. - De verdere uitwerking van de toekomstvisie voor Presikhaaf bedrijven heeft in 2017 veel aandacht gekregen. Het plan, eind 2016, om de activiteiten van Presikhaaf Bedrijven onder te brengen bij een private partij, "Goed Werkt", is in december 2016 afgeblazen. - Het Werkgeversservicepunt (WSP) is het regionale servicepunt voor werkgevers met personeelsvragen en zorgt voor werving en selectie van mensen met een arbeidsbeperking met de grootste verdiencapaciteit, zowel uit de gemeentelijke doelgroep als uit de UWV doelgroep (WW, WIA, Wajong uitkering). 	<p>Uitvoering aan gegeven (kengetallen zijn in een separate tabel opgenomen).</p> <p>De praktijk is weerbarstig, mede door het grote aantal regelingen met verschillende doelgroepen.</p> <p>In 2017 is regionaal de meeste aandacht uitgegaan naar het borgen van een goede overgang van het zittende SW-personeel van GR Presikhaaf Bedrijven (PHB) naar een nieuwe, meer toekomstbestendige, organisatie. De gemeente Arnhem heeft in 2017 een eigen "werkbedrijf" opgericht, een arbeidsontwikkelingsbedrijf waar alle PHB-gemeenten zich in 2017 bij hebben aangesloten. Het bedrijf "Scalabor BV" neemt de bedrijfsactiviteiten over van PHB. De verloning van de SW-medewerkers en de functie personeelszaken blijven in een kleine overgebleven GR PHB.</p> <p>In 2017 hebben de samenwerkende regiogemeenten in overleg met het UWV besloten om het WSP per 1 januari 2018 als module "werkgeversservicepunt" onder te brengen bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG). Belangrijke argumenten hierbij waren de noodzaak van een juridische entiteit voor het WSP en het duurzaam invullen van de werkgeversfunctie.</p>
--	--

<p>Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) algemene voorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemene subsidiering van algemeen maatschappelijk werk, ouderenwerk en vrijwilligerswerk - Algemeen: beleidsontwikkeling en -uitvoering met betrekking tot behoeften en knelpunten op het gebied van het welzijn van de inwoners - Vanaf 2016 wordt het welzijnswerk in Rozendaal uitgevoerd door stichting Radar die onder meer mantelzorgers en zorgvrijwilligers ondersteunt en ondersteuning biedt bij de wekelijkse ontmoetingsochtend in de "Serre van Rozendaal" - In 2017 wordt bezien of de Rozendaalse uitvoering van het Rhedense initiatief "Ik Buurt Mee!" zich ontwikkeld - Het lokaal Zorgnetwerk voor Rheden en Rozendaal is geïntegreerd in de sociale gebiedsteams. De deskundigheid blijft geborgd via een lokaal consultatieteam voor de gebiedsteams en via de vangnetfunctie van VGGM, onze GGD. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wmo-subsidies zijn afgehandeld in 2017. Het beleid met betrekking tot de vaststelling van subsidies is in 2017 aangescherpt. - In 2017/begin 2018 heeft voor de tweede keer het Huisbezoekproject 75+ plaatsgevonden. - Financiële middelen zijn beschikbaar gesteld voor uitvoering voor het "woning opplusproject" Mijn Huis Mijn Toekomst; uitvoering in 2018. - De nieuwe Wmo Nota, opvolger van het Addendum 2015-2016, is geïntegreerd in het nieuwe Meerjarenbeleidskader Sociaal domein 2017-2020. <p>Bij de Wmo heeft de gemeente meer ruimte dan bij de Participatiewet om uiting te geven aan gemeentelijke ambities. De gemeente geeft ruimte aan bewonersinitiatieven. Vooralsnog wordt niet aangesloten bij de digitale sociale marktplaats WeHelpen. De schaal van Rozendaal alleen is hiervoor te klein.</p> <p>"WeHelpen op Rozendaal", de Rozendaalse uitvoering van "Ik buurt mee", is in 2017 beëindigd wegens gebrek aan initiatieven</p> <p>Rijksbeleid in 2017 is, dat gemeenten in 2018 een sluitende aanpak moeten realiseren voor personen met verward gedrag. Het gaat dan om de aansluiting van de zorg op de sociale gebiedsteams. Onder leiding van VGGM zijn hierbij in 2017 regionaal de eerste stappen gezet. Ook het vervoer in crisissituaties is een aandachtspunt.</p>
--	--

<p>Wmo maatwerkvoorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren voor de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot de uitvoering van de maatwerkvoorzieningen Wmo. Dit betreft zowel de voorzieningen vanuit de “oude” Wmo (= hulp bij het huishouden en “wonen, rollen en vervoer” vanuit de voormalige Wet voorzieningen gehandicapten) als de “nieuwe” Wmo (onder meer begeleiding en kortdurend verblijf), daarnaast zorgdragen voor het opstellen van beleidsnotities, etc. met betrekking tot voornoemde taken. - Vanaf 2017 worden alle regionaal aanbestede producten Jeugdwet en Wmo ingekocht via het IAS (Interactief Aankoop Systeem, een digitale vorm van bestuurlijk aanbesteden). Het zorg- en ondersteuningsaanbod wordt ingedeeld in percelen Dit zijn logische clusterings van producten en arrangementen, bijvoorbeeld ambulante ondersteuning, of verblijf. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om percelen al dan niet in het IAS onder te brengen. Rheden en Rozendaal hebben het perceel “Hulp bij het huishouden” vooralsnog niet in het IAS ondergebracht. - Vervoer (leerlingenvervoer, Wmo-vervoer (de voormalige Regiotaxi) en instellingenvervoer (vervoer naar Wmo-begeleiding en jeugdhulp). <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2016 organiseren de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen, inclusief Druten, het gehele doelgroepenvervoer gezamenlijk. In de nieuwe situatie wordt onderscheid gemaakt tussen de organisatie van het vervoer, in een private regiecentrale, en het vervoer zelf. Het vervoer wordt uitgevoerd onder de naam AVAN (Aanvullend Vervoer Arnhem Nijmegen). De aansturing vindt plaats vanuit een beheerorganisatie, een lichte gemeenschappelijke regeling, BVO DRAN genaamd (Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen). 	<ul style="list-style-type: none"> - De afspraken met de gemeente Rheden over de aanlevering van bestuurlijke informatie, in combinatie met de planning- en controlcyclus, hebben in 2017 naar tevredenheid gewerkt. In 2018 worden de afspraken herzien omdat Rozendaal aangesloten kan worden bij een Rhedense webapplicatie ten behoeve van monitoring. In 2017 was dit nog niet mogelijk. - Kwantitatieve gegevens zijn in dit programma in een afzonderlijke tabel opgenomen. - Ten behoeve van de regionale samenwerking in het Sociaal domein in de brede zin, is op 1 januari 2017 de modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG) opgericht. - Het IAS is per 1 april 2017 als module Inkoop ondergebracht in de MGR. In de loop van 2017 is een governance voor de MGR ontwikkeld en is besloten vanaf 2018 twee nieuwe samenwerkingsmodules toe te voegen: de module WSP (het werkgeversservicepunt) en de module Onderwijs (het Regionaal Bureau Leerlingzaken). - Rozendaal participeert vanaf het begin (september 2016) in het (vraagafhankelijke) Wmo-vervoer. Vanaf september 2017 in het leerlingenvervoer en het instellingenvervoer; beide zijn vormen van routegebonden vervoer. - De financiële gevolgen zijn voor Rozendaal, evenals voor de andere gemeenten, negatiever dan aanvankelijk gedacht. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de voor Rozendaal relatief hoge vaste voet (€ 5.000,-) als bijdrage in de kosten aan de BVO. Maar ook blijkt een aantal aannames waarmee de organisatie gestart is, niet uit te komen. Zo kunnen de voertuigen vooralsnog minder efficiënt worden ingezet dan verwacht.
---	--

<p>Jeugdwet (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de regie en coördinatie voeren voor de aan de gemeente Rheden gemandateerde taken met betrekking tot de uitvoering van de individuele jeugdvoorzieningen, alsmede het opstellen dan wel laten vaststellen van beleidsnotities, verordeningen, beleidsregels en overige uitvoeringsrichtlijnen met betrekking tot voornoemde taak - Evenals bij de Wmo maatwerkvoorzieningen, wordt ook het merendeel van de aanbieders van individuele Jeugdvoorzieningen in regionaal verband gecontracteerd. - De Nota Jeugdhulp 2015-2016 verloopt per 1-1-2017. - Evenals bij de Wmo is er ook bij de Jeugdwet sprake van specifiek lokale ontwikkelingen. 	<p>Vanaf april 2016 wordt, vooralsnog als pilot, ook de beleidsvoorbereiding voor de Jeugd ingekocht bij de gemeente Rheden. Deze pilot is in 2017 verlengd, in afwachting van de uitkomst van het organisatieonderzoek.</p> <p>Voor een verdere toelichting op de regionale samenwerking in de Jeugdhulp: zie bij Wmo maatwerkvoorzieningen. Specifiek voor de jeugd geldt, dat de toegang tot bepaalde vormen van zorg (de Jeugd GGZ) ook via andere partijen dan de gemeente kan verlopen (bijvoorbeeld de huisarts).</p> <p>De nieuwe Jeugdnota is, evenals de nieuwe Wmo-Nota, in 2017 opgenomen in een meeromvattend document, het Meerjarenbeleidskader Sociaal Domein 2017-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2017 heeft de eerste Jongerenraadsvergadering in Rozendaal plaatsgevonden en is de sollicitatieprocedure gestart voor een kinderburgemeester. - Vanaf 2017 is de gemeente voor drie jaar aangesloten bij de regeling Combinatiefunctionarissen Sport en Cultuur. Rozendaal heeft zich ten behoeve van de Dorpsschool aangesloten bij de samenwerkingsovereenkomst 2017-2019 tussen Rheden en de PO-scholen in beide gemeenten. De bijdrage wordt betaald uit het Jeugdbudget.
<p>Vreemdelingen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: invulling geven aan de taakstelling ten aanzien van de huisvesting van vreemdelingen - 	<p>Door de huisvesting van twee statushoudersgezinnen, in totaal acht personen in 2016, heeft Rozendaal tot en met 2019 aan haar huisvestingstaakstelling voldaan.</p>
<p>Kinderopvang en peutervoorzieningen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen: de uitvoering van de gemeentelijke taken met betrekking tot toezicht en handhaving kinderopvang is medio 2015 aan Rheden uitbesteed. - Periodiek actualiseren van het gemeentelijke Handhavingsbeleid - De Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en de Wko (Wet kinderopvang) beogen een verhoging van de kwaliteit van de voorschoolse opvang, inclusief peuterspeelzaalwerk. Dit moet leiden tot een harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderdagopvang die vóór 2018 gerealiseerd moet zijn. 	<p>Het uitbesteden van taken met betrekking tot de uitvoering is goed verlopen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de praktijk hoefde er in 2017 niet te worden gehandhaafd. - De harmonisatie heeft in 2017 plaatsgevonden. De peuterspeelzaal is op 1 mei 2017 overgenomen door een organisatie voor kinderdagopvang. Deze fusie was financieel noodzakelijk maar ook gewenst vanwege de plicht tot harmonisatie. <p>In 2017 is de subsidie aan peuterspeelzaal De Eekhoorn beëindigd nadat deze was overgenomen door kinderopvangorganisatie Puck & Co. Met het ontstaan van de nieuwe organisatie Puck & Co De Eekhoorn is een nieuwe subsidieregeling in het leven geroepen, de "Beleidsregels peuteropvang gemeente Rozendaal", bedoeld om peuteropvang betaalbaar te houden voor Rozendaalse ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.</p>

<p>Gezondheidszorg (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het participeren in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en in de door deze gemeenschappelijke regeling te entameren projecten en activiteiten (inertingsprogramma's e.d.) - Het regionale en lokale Gezondheidsplan "Gezond verbinden 2012-2014", waarvan de werkingsduur t/m 2016 was verlengd, is in 2016 vervangen door een nieuwe, regionaal vormgegeven, Gezondheidsnota. Deze vormt het kader voor nieuwe lokale nota's. - Jeugdgezondheidszorg. De integrale uitvoering van de JGZ 0-18 jaar is een flinke stap dichterbij gekomen nadat de JGZ 0-4 jaar werd ondergebracht bij de GGD-VGGM (2015). 	<p>Uitvoering aan gegeven</p> <p>In 2017 is in Rozendaal de Lokale gezondheidsnota 2017-2021 vastgesteld. Voor Rozendaal relevante speerpunten en beleidsvoornemens uit de Lokale nota zijn verwerkt in de Programmabegroting 2018.</p> <p>Vanaf 2017 nemen de uitgaven voor de JGZ toe, omdat de JGZ 4-18 gaat participeren in het Zorgteam van de Dorpsschool.</p>
<p>Kunst en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bibliotheekbeleid (*) Het gemeentelijk bibliotheekbeleidskader en de productencatalogus van bibliotheek Veluwezoom biedt de gemeenten Renkum, Rheden en Rozendaal handvatten om te sturen en keuzes te maken. Rozendaal subsidieert een percentage van de subsidie van de gemeente Rheden, naar rato van inwonertal. - Cultuur- en erfgoedpact. Onderzocht wordt in hoeverre de resultaten van Gelders Arcadië gekoppeld kunnen worden aan de regiomarketingactiviteiten van RBT-KAN en VisitVeluwe. - Lokale omroep (*) Als bijdrage aan de lokale omroep wordt vanaf 2011 het VNG-normbedrag vergoed. 	<p>Er komen steeds meer verbindingen tot stand tussen de bibliotheek en het onderwijs, inclusief volwasseneneducatie. Dit komt tot uiting in activiteiten om de digitale vaardigheden te verbeteren en om laaggeletterdheid zowel onder mensen met een migratie-achtergrond (NT-2) als autochtone Nederlanders (NT-1) terug te dringen. Rozendaal sluit zich hierbij aan.</p> <p>Het project "Gelders Arcadië" is begin 2017 afgerond. De wandel- fiets en autoroutes die aan dit project verbonden waren, worden in de markt gezet waarbij een combinatie wordt gemaakt met aanpalende horeca, monumenten en andere voorzieningen</p> <p>Per oktober 2015 functioneert een nieuwe lokale omroep voor Rheden en Rozendaal, RTV Rheden Rozendaal.</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Kengetallen sociaal domein (peildatum 31 december, behalve De Eekhoorn deze is variabel)

Participatiewet							
Jaar	P-wet uitkering voor levensonderhoud (t/m 2014: WWB)		IOAW/IOAZ/Bbz voor levensonderhoud		WSW-werknemers		
2015	4		1		2		
2016	4		1		1		
2017	3		2		1		
Wet maatschappelijke ondersteuning							
	Vervoer	Rolstoel	Woonvoorziening	Dagelijkse ondersteuning	Gehandicapten parkeerkaart	Begeleiding	Huishoudelijke Hulp Toelage
2015	34	15	18	14	23	16	2
2016	30	15	18	4	17	12	12
2017	21	14	17	2	21	13	6
Jeugd							
	Ambulante zorg zonder verblijf lokale aanbieder		Overige zorg in natura*		Persoonsgebonden budget		
2015	17		0		0		
2016	7		0		0		
2017	7		4		1		
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk							
	Aantal kinderen peuterspeelzaal De Eekhoorn			Aantal instellingen kinderopvang (t/m 2016 incl. peuterspeelzalen)		Aantal gastouders	
2015	32 waarvan 9 uit Rozendaal (23 van elders waarvan Velp 17)			1		3	
2016	37 waarvan 6 uit Rozendaal (31 van elders waarvan Velp 24)			1		3	
2017	31 waarvan 2 uit Rozendaal (29 van elders waarvan Velp 23)			1		2	
Bibliotheek Velp (leden uit Rozendaal)							
	Instelling	0 t/m 17 jaar	18 t/m 64 jaar	65 jaar en ouder	Totaal		
2015	1 (Dorpsschool)	218	81	61	360		
2016	1 (Dorpsschool)	239	75	58	372		
2017	1 (Dorpsschool)	249	70	57	376		

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Regionale samenwerking Sociaal Domein	- Regionale samenwerking voortzetten onder het motto "Regionaal wat kan, lokaal wat moet"	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid. Een modulaire Gemeenschappelijke Regeling (GR) is gestart in 2017
	- Financiële buffers aanhouden om aan de taakstelling te kunnen voldoen	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- In geval van calamiteiten of problemen blijft er een aanspreekpunt binnen de gemeente Rozendaal waar de Rozendalers kunnen rekenen op hulp	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- Inventarisatie opstellen waaruit duidelijk wordt waar de behoefte en kansen liggen van Rozendalers (sociale kwaliteit) en hoe verbindingen tussen de verschillende organisaties en samenwerkingsverbanden mogelijk zijn	2014	In juni 2014 is een Sociale vraagbaak voor Rheden/Rozendaal beschikbaar gekomen. Deze sociale vraagbaak is in 2017 geëvalueerd en zal worden vervangen door een nieuwe.
	- Voor wat betreft Jeugdzorg in het verlengde van de afspraken over Centrum voor Jeugd en Gezin samenwerken met de gemeente Rheden op basis van de pilot gebiedsaanpak Velp en Rozendaal	Gehele periode	De Jeugdhulp wordt vanaf 2015 uitgevoerd door de sociale gebiedsteams in het kader van een integrale aanpak "één gezin, één plan, één regisseur".
	- WMO-loket Rheden bedient Rozendaalse inwoners. Als het onmogelijk is het WMO-loket te bezoeken wordt een passende oplossing gezocht	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid. Het Wmo-loket is in 2015 samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin opgegaan in de sociale gebiedsteams, met het Sociaal Meldpunt als centrale toegang. Het Sociaal Meldpunt en de sociale gebiedsteams zijn ook beschikbaar voor Rozendalers. Indien nodig kan op afspraak huisbezoek plaatsvinden.
- Presikhaaf Bedrijven blijft, zolang zij levensvatbaar blijft, de partner als het gaat om Beschermd Werken en Arbeidsbemiddeling in het kader van de Participatiewet	Gehele periode	In 2017 hebben de deelnemende gemeenten besloten de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf Bedrijven onder te brengen in het Arnhemse arbeidsontwikkelingsbedrijf "Scalabor BV". De werkgeversfunctie voor het SW-personeel blijft vooralsnog bij de GR PHB. In 2018 vindt verdere besluitvorming plaats over de toekomst van deze GR.	
Multifunctioneel gebruik gebouwen	Multifunctioneel gebruik van gebouwen (zoals Dorpsschool, Het Rhedens en de kerk) voor maatschappelijke activiteiten stimuleren	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
Kerkgebouw	B&W zullen benutting van het gebouw door Rozendalers voor niet-kerkelijke bijeenkomsten en maatschappelijke activiteiten in overleg met de kerk stimuleren	2014	Is besproken met de kerk. De kerk staat welwillend tegenover nieuwe initiatieven
Subsidiebeleid	Het college zal het huidige subsidiebeleid voortzetten dat	2015	Sinds 2016 is een nieuwe subsidieverordening van kracht. Deze

	aansluit op initiatieven die: <ul style="list-style-type: none"> • de onderlinge band en samenhang binnen Rozendaal versterken • een positieve bijdrage leveren aan het sociaal beleid • een duidelijke waarde hebben binnen één van de overige beleidskaders 		wordt geconcretiseerd in een subsidieregeling, geldig van 2016 t/m 2018.
--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Kunst en cultuur	37.750	37.750	36.314	1.436
Kinderopvang	5.940	5.940	6.222	-282
Vreemdelingen	0	2.156	2.156	0
Wet werk en bijstand en bijzondere bijstand	115.175	115.175	103.074	12.101
Sociale werkvoorziening	65.905	65.905	67.481	-1.576
Re-integratie en participatievoorzieningen	2.000	2.000	685	1.315
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	354.621	372.121	219.233	152.888
Jeugdwet	133.305	133.305	108.338	24.967
Gezondheidszorg	47.330	47.330	44.182	3.148
totaal lasten	762.026	781.682	587.685	193.997
Baten				
Kunst en cultuur	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Vreemdelingen	0	0	567	567
Wet werk en bijstand en bijzondere bijstand	40.000	40.000	88.777	48.777
Sociale werkvoorziening	0	0	0	0
Re-integratie en participatievoorzieningen	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	47.500	47.500	14.953	-32.547
Jeugdwet	0	0	0	0
Gezondheidszorg	0	0	4.671	4.671
totaal baten	87.500	87.500	108.968	21.468
Saldo van baten en lasten	674.526	694.182	478.717	215.465
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	76.503	-76.503
Mutaties reserves (onttrekking)	143.262	160.762	27.076	-133.686
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-143.262	-160.762	49.427	-210.189
Geraamd resultaat	531.264	533.420	528.144	5.276

Toelichting directe baten en lasten, afgerond per saldo € 5.000 voordelig

Bij de meest beleidsproducten hebben zich geen bijzondere financiële afwijkingen voorgedaan, uitgezonderd de Wet werk en bijstand, de WMO en de Jeugdwet. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Wet werk en (bijzondere) bijstand

Hieronder vallen verschillende inkomensregelingen zoals de WWB, IOAW, IOAZ en BBZ maar ook de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de kwijtschelding voor belastingen, in 2017 zijn er vooral minder kosten gemaakt voor de regelingen IOAW en IOAZ.

Voor een deel van de kosten van de inkomensregelingen ontvangen gemeenten via het zogenaamde BUIG-budget inkomsten. Voor de berekening van dat budget zijn de "historische" gegevens van 2 jaar eerder bepalend. Om die reden lopen deze uit de pas. Het verschil wordt jaarlijks verrekend met de reserve (zie ook de toelichting onder reserves).

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en Jeugdwet (WMO)

Op deze 2 beleidsproducten worden zowel de oude als nieuwe taken van het sociaal domein begroot en verantwoord. Bij het ramen van de bedragen voor 2017 (voor 2018 geldt overigens nog hetzelfde) was nog niet altijd duidelijk wat de kosten precies bedragen voor de diverse voorzieningen die hiervan onderdeel zijn. Op het totaal van deze 2 producten is sprake van een voordeel van per saldo ruim € 177.000.

Onderdeel	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Verrekening 2016	Saldo 2017
<u>WMO</u>				
Algemene voorzieningen (subsidies instellingen)	63.055	51.777		11.278
Individuele voorzieningen (woon/rolstoel/taxi)	44.739	31.563		13.176
Vervoersvoorzieningen	10.627	2.460		8.167
Huishoudelijke hulp	53.000	19.441		33.559
Begeleiding en dagbesteding	97.000	92.865	71.000	75.135
PGB	9.700	14.544	25.000	20.156
<u>Jeugd</u>				
Individuele voorzieningen	89.500	84.761	14.103	18.842
Voorzieningen jeugdwet	7.805	6.569		1.236
PGB	13.000	0		13.000
Totale uitvoerings- en advieskosten	117.000	133.693		-16.693
Totale kosten	505.426	437.674	110.103	177.855

Zoals uit bovenstaande tabel valt af te leiden is een groot deel van het overschot toe te rekenen aan de definitieve afrekening over 2016 (in die jaarrekening was rekening gehouden met een nog te betalen bedrag dat voor een groot deel kon vrijvallen). Wanneer we kijken naar de feitelijke kosten voor 2017 zien we opnieuw dat deze op onderdelen behoorlijk achterblijven bij de begrote bedragen. De verschillen worden wel steeds kleiner omdat er steeds meer zicht ontstaat op de werkelijke behoefte, alhoewel het lastig ramen blijft vanwege de aard van de regelingen.

Tegenover de lagere lasten staan overigens ook lagere inkomsten voor huishoudelijke hulp.

Reserves

In de begroting is rekening gehouden met een onttrekking aan de reserves van in totaal € 160.000. In werkelijkheid is er echter per saldo € 50.000 in de reserves gestort.

	Begrote Onttrekking	Werkelijke Onttrekking	Werkelijk Storting	Saldo
Exploitatietekort Presikhaaf	12.000	13.576		1.576
Egalisatie kosten WWB	55.500		10.957	-66.457
Egalisatie kosten sociaal domein	75.762		65.546	-141.308
Extra subsidie peuterspeelzaal	17.500	13.500		-4.000
	160.762	27.076	76.503	-210.189

Het exploitatietekort bij Presikhaaf viel in 2017 iets hoger uit omdat ook de kosten voor het werkgevers-servicepunt over 2016 pas in 2017 in rekening is gebracht.

De vergoeding die wij ontvangen van het Rijk voor de kosten van de WBB, is gebaseerd op de aantallen van 2 jaar voor het betreffende jaar van de jaarrekening. In het verleden is ervoor gekozen om de zowel in de begroting als de jaarrekening de kosten voor de WWB neutraal te verwerken omdat deze vanwege de kleine aantallen relatief gezien behoorlijk fluctueren. Waar we uitgingen van een onttrekking aan de reserve WWB blijkt dat we om die reden nu een bedrag moeten storten in de reserve.

Ten aanzien van de kosten voor de nieuwe taken in het sociaal domein is eenzelfde werkwijze afgesproken. In de begroting zijn we uit gegaan van een onttrekking van € 75.000. Uiteindelijk is € 65.000 gestort, feitelijk bedraagt het verschil dan € 140.000. Dat wordt veroorzaakt door de verrekening over 2016 voor een bedrag van € 110.000 maar de kosten over 2017 vallen per saldo (minder uitgaven – minder inkomsten) ook € 30.000 lager uit.

De raad heeft in maart besloten om maximaal € 17.500 extra subsidie beschikbaar te stellen om de opvang van peuters te garanderen totdat de nieuwe kinderopvangorganisatie dit overnam, uiteindelijk is er € 13.500 extra nodig gebleken.

Incidenteel versus structureel

Bij de afrekening over 2016 blijken de programmakosten, net als in 2015, zo'n € 110.000 lager uit te vallen. Ondanks dat het om kosten voor een open-einde regeling gaat, lijken deze lagere kosten een structureel karakter te hebben. Voor een deel is daar in de begroting van 2017 en 2018 al rekening mee gehouden. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2019 zal bezien worden of nadere bijstellingen nodig zijn en of de begrote onttrekking aan de reserve sociaal domein kan worden afgebouwd of geschrapt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar)	560	2015	489	758	2017
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1,1%	2012	1,2%	1,5%	2014
Kinderen in armoede (% kinderen tot 18 jaar)	0,0%	2012	0,0%	6,6%	2015
Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbev tov beroepsbev)	63,6%	2015	61,4%	66,7%	2017
Achterstandsleerlingen (% 4 t/m 12 jarigen)	0,0%	2012	inmiddels vervallen		
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	0,0%	2012	0,0%	1,5%	2015
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners)	8,5	2015	8,4	41,9	1e '17
Lopende re-integratievoorz (per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)	12,2	2015	11,9	27,1	1e '17
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	7,1%	2015	8,0%	9,7%	2e '17
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	0,0%	2015	0,0%	1,0%	2e '17
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren 12 - 23 jaar)	0,0%	2015	0,0%	0,4%	2e '17
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 1.000 inwoners)	45	2015	23	57	2e '17

Verbonden partijen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven)

De GR WMG geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast kan zij in de regio Midden Gelderland ook andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp verlenen bij het verkrijgen van een betaalde baan.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal domein

De Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer

De BVO is een samenwerkingsverband van 19 gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, het leerlingenvervoer, kleinschalig Openbaar Vervoer en maatwerkvervoer in het kader van de Participatiewet.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 5: Afvalverwerking, riool en milieu

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet milieubeheer / diverse AMVB's o.g.v. de Wet milieubeheer;
- Provinciale milieuverordening'
- Wet MIG (in voorbereiding);
- Wet geluidhinder;
- Wet Bodemverontreiniging:
 - hoofdstuk Afvalstoffen (hoofdstuk 10);
 - hoofdstuk Plannen (hoofdstuk 4, paragraaf 4.8) wettelijke verplichting GRP;
- Handhaven van de uitvoering van de APV-bepalingen over afval;
- Afvalstoffenverordening.

Wat wilden we bereiken?

- Afvalverwerking: zorgdragen voor het verantwoord verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen en restafval;
- Riool: zorgdragen voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van afvalwater;
- Milieu: zorgdragen voor een schoon en leefbaar milieu betreffende bodem, water, lucht en geluid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Huishoudelijk /en restafval (*) - In 2017 zal de huidige wijze van inzameling van alle afvalstromen worden voortgezet. Het op de huidige wijze inzamelen van plastic, metaal en drankkartons afval wordt gecontinueerd, waarvoor de landelijke bijdrage blijft bestaan.	Het afval is in 2017 op een adequate wijze ingezameld. De inzameling van PMD (plastic, metaal en drankkartons) is flink toegenomen
Riolering (*) - De zorgplicht van de gemeente is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) en het Basis Rioleringsplan BRP. Er zal uitvoering worden gegeven aan het geactualiseerde vGRP 2015 t/m 2019. In regioverband zal het bestaande grondwatermeetnetwerk gemonitord worden.	In 2017 is er 1500 meter riolering geïnspecteerd op gebreken
Milieu (*) - Het formuleren van strategische uitgangspunten en het formuleren van beleid op diverse terreinen van het milieu. Het jaarlijks opstellen van een milieuprogramma en -verslag.	Het milieuprogramma en –verslag zijn aan de gemeenteraad aangeboden. Ten aanzien van het beleid worden de ontwikkelingen in de regio gevolgd
Ongediertebestrijding* - Vanaf 2014 is in de begroting een bedrag opgenomen voor het behandelen van klachten betreffende steenmarters. De verwachting was dat in het najaar van 2014 de Flora-en Faunawet zou worden herzien en de steenmarters dan niet meer onder de beschermde dieren zouden vallen. De herziening heeft nog niet plaatsgevonden. Op het moment dat de herziening in werking treedt heeft de gemeente hierin geen taak meer.	Geen bijzonderheden in 2017

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Duurzaamheid	- B&W geven verder invulling aan het landelijk energieakkoord	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid
	- Gemeente kan een voorbeeldfunctie vervullen op het gebied van duurzaamheid, o.a. zelf duurzamer worden in energieverbruik en inwoners te faciliteren en stimuleren	Gehele periode	In (Stads)regioverband loopt een project "meters maken" op het gebied van energie. Geen kosten voor gemeente.
	- Bij nieuwbouw school en de Del worden de mogelijkheden van duurzaam en energieneutraal bouwen verder onderzocht en waar mogelijk in praktijk gebracht mits het economisch verantwoord is	2014-2017	In 2017 is besloten om 177 armaturen te vervangen voor LED, de binnenverlichting in het gemeentehuis te vervangen voor LED en zonnepanelen aan te brengen op de gemeentewerf en het gemeentehuis. Deze items zijn uitgangspunt geweest bij de aanbesteding van de nieuwbouw van de school. Ook bij de invulling van de wijk de Del wordt hier aandacht aan besteed (straatverlichting, gebakken klinkers)

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Riolering	127.445	127.445	139.420	-11.975
Huishoudelijk- en restafval	109.745	119.010	123.762	-4.752
Milieubeheer	15.960	15.960	13.879	2.081
Ongediertebestrijding	5.000	9.253	7.883	1.370
totaal lasten	258.150	271.668	284.944	-13.276
Baten				
Riolering	141.516	141.516	161.128	19.612
Huishoudelijk- en restafval	147.872	147.872	164.173	16.301
Milieubeheer	0	0	0	0
Ongediertebestrijding	0	0	0	0
totaal baten	289.388	289.388	325.301	35.913
Saldo van baten en lasten	-31.238	-17.720	-40.357	22.637
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	10.279	10.279	10.279	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-10.279	-10.279	-10.279	0
Geraamd resultaat	-41.517	-27.999	-50.636	22.637

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 22.000 voordelig

Riolering

Op basis van de rioolinspectie zijn er in 2017 extra werkzaamheden uitgevoerd aan het rioolstelsel die overigens zijn veroorzaakt door graafwerkzaamheden. Daar is ook een schadevergoeding voor ontvangen wat een verklaring

is voor de extra baten. Daarnaast moest de dotatie aan de onderhoudsvoorziening naar beneden worden bijgesteld.

Huishoudelijk- en restafval

De verwerkingskosten zijn in 2017 licht gestegen. Hier staat tegenover dat de inkomsten uit het afvalfonds, vanwege een betere scheiding van afvalstromen, in verhouding fors zijn gestegen.

Reserves

Dit betreft een onttrekking aan de reserve kapitaallasten waarmee een deel van de kapitaallasten van eerdere investeringen in het riool geneutraliseerd worden.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben vooral een incidenteel karakter. Met de uitbreiding van het aantal huishoudens wordt in de volgende begroting rekening gehouden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	188	2014	180	189	2016
Hernieuwbare elektriciteit (%)	1,6%	2014	2,1%	12,6%	2016

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Alle gemeenten en provincies hebben sinds 1 januari 2013 hun taakuitvoering op het gebied van milieuvergunningverlening en handhaving in robuuste omgevingsdiensten moeten onderbrengen. Rozendaal heeft zich aangesloten bij de ODRA.

Programma 6: Financieel beleid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet WOZ (waardering onroerende zaken);
- BBV (besluit begroting en verantwoording);
- Wet fido (financiering decentrale overheden).

Wat wilden we bereiken?

Zorgdragen voor goed financieel beheer, opdat de gemeente Rozendaal financieel gezond blijft.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Overtollige gelden tijdelijk uitzetten binnen de kaders van het treasurystatuut en de voorschriften inzake het Schatkistbankieren	Gerealiseerd binnen de voorschriften op een uitzondering na in het tweede kwartaal (zie ook toelichting op balans)
Algemene uitkering volgen aan de hand van de circulaires	Uitgevoerd
Wet waardering onroerende zaken (*) - Uitvoering van de verplichtingen in het kader van de wet WOZ en het opleggen van aanslagen OZB. Deze aanslagen zijn gebaseerd op de waarde op de peildatum (= d.d. 1 januari van het voorgaande jaar) van het onroerend goed in Rozendaal. De getaxeerde waarden worden overigens gebaseerd op werkelijk gerealiseerde verkoopcijfers rondom de waardepeildatum	Uitgevoerd (zie ook paragraaf lokale heffingen)
Periodiek terugkerende instrumenten uit de P&C-cyclus opstellen: - Jaarrekening - Begroting - Tussenrapportages (3 x per jaar) - Nota lokale heffingen (1 x 4 jaar) - Nota reserves en voorzieningen (1 x per jaar)	Uitgevoerd, de nota reserves en voorzieningen staat gepland voor behandeling in combinatie met de jaarrekening

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Financieel beleid	Het huidige financiële beleid wordt voortgezet dat gericht is op: - een duidelijke begrotingsdiscipline - het op peil houden van de algemene reserves - een sluitende begroting als uitgangspunt - Onderzocht zal worden hoe de vermindering van rente-inkomsten en de bezuinigingen van het Rijk kunnen worden opgevangen	Gehele periode	Uitgangspunt van beleid De uitgangspunten zijn ook in 2017 leidend geweest voor het handelen, de algemene reserve is toegenomen en onze weerstandsratio (zie paragraaf weerstandsvermogen) is meer dan uitstekend te noemen Hoewel ook de begroting sluitend is, blijft de structurele begrotingsruimte krap

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Vennootschapsbelasting	0	0	23.934	-23.934
Treasury	0	0	0	0
Wet onroerende zaken (WOZ)	7.400	7.400	7.288	112
totaal lasten	7.400	7.400	31.222	-23.822
Baten				
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Treasury	114.821	100.088	102.250	2.162
Wet onroerende zaken (WOZ)	0	0	0	0
totaal baten	114.821	100.088	102.250	2.162
Saldo van baten en lasten	-107.421	-92.688	-71.028	-21.660
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-107.421	-92.688	-71.028	-21.660

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 21.000 nadelig

Vennootschapsbelasting

In 2016 is voor het eerst aangifte vennootschapsbelasting gedaan voor een bedrag van € 24.000. In 2017 hebben we inmiddels een tweede aangifte gedaan voor wederom een bedrag van afgerond € 24.000. In beide gevallen gaat het nog steeds om een voorlopige aangifte over de fiscale winst op De Del, van de belastingdienst hebben we nog geen bericht ontvangen dat de aangifte inmiddels definitief is. In een eerder stadium is al berekend dat er in totaal zo'n € 150.000 vennootschapsbelasting over de totale fiscale winst op De Del zal moeten worden afgedragen. Het grootste deel zal dan ook in 2018 worden afgedragen.

De fiscale winst is overigens iets anders dan de boekwinst die gerealiseerd wordt en waarvan een eerste deel nu bij deze jaarrekening moet worden genomen, zie hiervoor programma 9.

Treasury

Naast het jaarlijkse rendement op uitgezette middelen is op dit taakveld ook de renteopbrengst van de projectontwikkelaar (die tussentijds met € 15.000 is bijgesteld) verantwoord.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben een incidenteel karakter.

Verbonden partijen

Gelders Archief

Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 7: Burgerzaken

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Internationaal personen- en familierecht;
- Besluit Burgerlijke stand;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Burgerlijk Wetboek;
- Paspoortwetgeving;
- Wegenverkeerswetgeving;
- Wet Basisregistratie Personen (BRP);
- Wet justitiële documentatie;
- Wet bescherming persoonsgegevens;
- Kieswet;
- Rijkswet op het Nederlanderschap;
- Algemene wet bestuursrecht.

Wat wilden we bereiken?

- Het zorgvuldig en op juridisch correcte wijze registreren van privacygevoelige persoonsgegevens teneinde met gebruikmaking van die gegevens op klantvriendelijke wijze formele persoonsdocumenten en -gegevens te verstrekken, formele handelingen ten aanzien van de burgerlijke staat van personen te verrichten, te voltrekken en te bekrachtigen en ter zake diensten te verstrekken;
- Het op zorgvuldige, klantvriendelijke en correcte wijze, gevraagd en ongevraagd, verstrekken van relevante informatie aan inwoners en andere belanghebbenden over het gemeentelijk beleid, gemeentelijk functioneren en gemeentelijke activiteiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
Voorlichting (*) - Vervaardigen en bezorgen van het tweewekelijks informatieblad In de Roos. Rozendaalse familieberichten worden een keer per 2 weken in het nieuwsblad "In de Roos" gepubliceerd. Voorlichting over de producten van burgerzaken vindt daarnaast plaats op de gemeentelijke website www.rozendaal.nl , waarbij de wettelijke voorschriften inzake elektronische dienstverlening (producten op de website) in acht worden genomen.	Uitvoering aan gegeven, geen bijzonderheden
Bevolking en Burgerlijke Stand (*) - Uitvoering van de taken voor het op orde houden van een juiste registratie van personen en bijbehorende statussen.	Uitgevoerd
Rijbewijzen en reisdocumenten (*) - Het verstrekken van rij- en reisdocumenten.	Uitgevoerd

<p>Basisregistratie personen (BRP)(*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het beveiligingsplan voor de beveiliging van persoonsgegevens is geactualiseerd op basis van de Baseline Informatie Gemeenten (BIG). - Eind 2015 is begonnen met de invoering van een nieuw systeem voor burgerzaken. Stapsgewijs wordt ons oude systeem vervangen door nieuwe modules, om zo klaar te zijn om vanaf 2018 te kunnen aansluiten op de verplichte landelijke Basisregistratie Personen. In 2017 zal, als stap, de module Burgerzaken (rijbewijzen en reisdocumenten) worden ingevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2017 is het realiseren van een gemeentebreed digitale beveiligingsplan gecontinueerd. De BRP bleek tijdens de zelfevaluatie van 2017 te voldoen aan de BIG-eisen. Rozendaal is in 2017 niet ingeloot voor de landelijke steekproef om op basis van die zelfevaluatie een audit uit te voeren. - Een module rijbewijzen en reisdocumenten is in nog niet in gebruik genomen. Mede in verband met het lopende organisatieverandertraject, wordt vooralsnog gewacht tot de nieuwe organisatie zijn beslag heeft gekregen.
<p>Verkiezingen (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor 2017 zijn er (nog) geen verkiezingen gepland door de Kiesraad. 	<p>In maart 2017 zijn de 2^e kamerverkiezingen gehouden. In het najaar van 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 en een referendum op diezelfde dag.</p>
<p>Huwelijken (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het beleid is erop gericht zoveel mogelijk bruidsparen te kunnen laten trouwen in de gemeente Rozendaal. Commerciële activiteiten worden overgelaten aan de trouwlocaties zelf (Kasteel Rosendaal, The Hunting Lodge en de kerk van Rozendaal). De gemeente verzorgt de informatievoorziening naar bruidsparen 	<p>In 2017 zijn er in totaal 46 huwelijken gesloten waarvan 5 gratis en 7 op een zaterdag en/of avond.</p>
<p>Algemene Begraafplaats (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2017 wordt een module voor de begraafplaatsadministratie aangeschaft. 	<p>In 2016 is Rozendaal gevraagd door PinkRocade kwartiermaker te zijn voor een Begraafplaatsstelsel. Het betreft een module van het nieuwe Burgerzakensysteem, welke in 2017 is ingevoerd.</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Sociale media	Naast "In de Roos" zal gestart worden met een Twitter-account	2014	Sinds eind 2014 heeft de gemeente een Twitter-account. Ook in 2017 zijn er regelmatig berichten op Twitter geplaatst.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Bevolking en burgerlijke stand	1.035	1.035	1.311	-276
Rijbewijzen en reisdocumenten	9.150	9.150	14.384	-5.234
GBA	5.850	5.850	0	5.850
Verkiezingen	2.600	2.600	3.268	-668
Huwelijken	5.215	5.215	4.481	734
Voorlichting	10.018	10.018	12.904	-2.886
Algemene begraafplaats	23.896	29.044	27.785	1.259
totaal lasten	57.764	62.912	64.132	-1.220
Baten				
Bevolking en burgerlijke stand	3.800	3.800	3.700	-100
Rijbewijzen en reisdocumenten	22.310	22.310	31.757	9.447
GBA	0	0	0	0
Verkiezingen	0	0	0	0
Huwelijken	22.500	22.500	24.807	2.307
Voorlichting	0	0	0	0
Algemene begraafplaats	74.460	57.320	57.900	580
totaal baten	123.070	105.930	118.163	12.233
Saldo van baten en lasten	-65.306	-43.018	-54.031	11.013
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	8.462	13.610	10.481	-3.129
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-8.462	-13.610	-10.481	-3.129
Geraamd resultaat	-73.768	-56.628	-64.513	7.885

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 8.000 voordelig

Rijbewijzen en reisdocumenten

De aantallen zijn hoger dan begroot waardoor zowel de lasten als de baten ook hoger uitvallen.

GBA

Hier werden voorheen de kosten voor de audit verantwoord. Deze maken nu deel uit van de integrale aanpak via de ENSIA (zie paragraaf Informatieveiligheid) en maken voortaan onderdeel uit van het taakveld "Overhead".

Huwelijken

De dalende trend in het aantal gesloten huwelijken lijkt in 2017 gestabiliseerd te zijn waardoor de inkomsten iets hoger zijn uitgevallen.

Algemene begraafplaats

Bij Turap 2 zijn de geraamde opbrengsten met € 17.000 naar beneden bijgesteld.

Reserves

Naast de geraamde onttrekking voor kapitaallasten (die overigens lager uitviel) is er voor een bedrag van ruim € 5.000 aan herstelwerkzaamheden verricht dat is onttrokken aan de reserve begraafplaats.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben naar verwachting vooral een incidenteel karakter.

Beleidsindicatoren en Verbonden Partijen

Voor dit programma niet van toepassing.

Programma 8: Openbaar groen, monumenten en recreatie

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Monumentenwet;
- BRRM;
- BROM;
- Provinciale verordeningen op het gebied van monumentenzorg;
- Wet op de gevaarlijke werktuigen;
- Besluit veiligheid attractie-, en speeltoestellen.

Wat wilden we bereiken?

- Het doelmatig inrichten en beheren van het openbaar groen met behoud van beleavings-, sier- en natuurwaarde;
- Het beschermen, instandhouden en verbeteren van het monumentale erfgoed en aangewezen dorpsgezichten;
- Het op gemeentelijk niveau en in regionaal verband initiëren, stimuleren en scheppen van randvoorwaarden van/voor activiteiten op het terrein van toerisme en recreatie;
- Het onderhouden en instandhouden van de gemeentelijke recreatievoorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Openbaar groen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het groen op een dusdanige wijze beheren dat de kwaliteit van de omgeving duurzaam kan worden gegarandeerd. Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020, op basis waarvan het aantal maaibeurten in 2017 wordt verlaagd. 	<p>Conform 'Gemeentelijk Groenplan Rozendaal 2015 – 2020' uitgevoerd.</p> <p>Daarnaast is een bureau ingeschakeld om ongeregistreerd grondgebruik (snippergroen) te onderzoeken en hiervoor oplossingen, zoals verkoop, voor te stellen</p>
<p>Toerisme, recreatie en VVV</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participatie in voor Rozendaal relevante regionale ontwikkelingen - Bevorderen van toeristische en recreatieve activiteiten in brede zin 	<p>In 2017 is een aanvraag subsidie Cultuur- en Erfgoedpact bij de provincie ingediend samen met de deelnemers Gelders Arcadië.</p>
<p>Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het twee maal per jaar inspecteren van de speelplaatsen en speeltoestellen en het vastleggen van de bevindingen in een document. Het uitvoeren van het beheer op basis van de inspectiegegevens 	<p>De recreatievoorzieningen zijn in 2017 twee maal gecontroleerd en de daaruit gebleken gebreken zijn hersteld</p>
<p>Bescherming monumenten (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het inventariseren en plaatsen van monumentale panden en objecten op de monumentenlijst - Het afhandelen van aanvragen om monumentenvergunningen en vergunningen wijziging beschermde dorpsgezichten - Zorgdragen voor het verstrekken van subsidies en voldoen aan provinciale en rijkseisen met betrekking tot subsidie-aanvragen en meerjarenprogramma's (lokaal subsidieplafond bedraagt € 8.000) - De advisering met betrekking tot monumenten vindt sinds 2011 plaats door de Commissie Cultuurhistorie van Rheden waarbij (waar nodig) gebruik gemaakt wordt van de regio archeoloog 	<p>De werkzaamheden zijn, voor zover van toepassing, volgens de wettelijke taken uitgevoerd.</p>

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Speelplaatsen	Onderzoeken hoe de speelplaatsen geoptimaliseerd kunnen worden.	2015-2017	Eerste opzet notitie speelplaatsen is in 2017 voorbereid. Deze wordt in 2018 verder uitgewerkt als ook duidelijk is hoe de invulling van het schoolplein bij de nieuwe Dorpsschool er uit komt te zien.
Faciliteiten voor tieners	Onderzocht zal worden waar behoefte aan is	2015-2017	In 2016 is een gesprek met Rozendaalse jongeren georganiseerd om hun ideeën te inventariseren. In maart 2017 is besloten enkele daarvan te realiseren.
Sport	Het college gaat in gesprek met lokale sportverenigingen en probeert waar mogelijk deze te faciliteren	Gehele periode	Begin 2015 is een hardloop-circuit in het Rozendaalse bos geopend.
Groene gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Groene karakter van Rozendaal, zowel binnen als buiten de bebouwde kom behouden en waar mogelijk versterken - Actieve betrokkenheid van burgers, bijvoorbeeld door adoptie van kleinschalig groen in de buurt - Groene en veilige speelplekken voor kinderen, groen rondom de school en ruimte voor biodiversiteit in openbare ruimte, waar- door flora en fauna worden gestimuleerd - De mogelijkheid onderzoeken om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen verder terug te dringen 	<p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p> <p>2015</p>	<p>Uitgangspunt van beleid</p> <p>Is opgenomen in het groenplan</p> <p>Is opgenomen in het groenplan</p> <p>Er worden door de gemeente geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruikt.</p>

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Groene sportvelden en terreinen	3.940	3.940	2.801	1.139
Bescherming monumenten	1.910	1.910	4.006	-2.096
Openbaar groen en openluchtrecreatie	81.370	81.370	92.825	-11.455
Toerisme, recreatie en VVV	5.395	5.395	2.943	2.452
Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen	2.855	2.855	2.632	224
totaal lasten	95.470	95.470	105.207	-9.737
Baten				
Groene sportvelden en terreinen	0	0	0	0
Bescherming monumenten	0	0	0	0
Openbaar groen en openluchtrecreatie	500	500	355	-145
Toerisme, recreatie en VVV	0	0	0	0
Beheer en onderhoud recreatievoorzieningen	0	0	0	0
totaal baten	500	500	355	-145
Saldo van baten en lasten	94.970	94.970	104.852	-9.882
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	2.496	2.496
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	-2.496	2.496
Geraamd resultaat	94.970	94.970	102.356	-7.386

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 7.300 nadelig

Bescherming monumenten

De overschrijding betreft de uitbetaling van een in 2016 reeds toegekende subsidie.

Openbaar groen en openluchtrecreatie

Op dit taakveld zijn de (niet begrote) kosten voor het project snippergroen verantwoord, de (overigens veel hogere) opbrengsten komen in de jaarrekening 2018 tot uitdrukking.

Toerisme, recreatie en VVV

Er zijn voornamelijk geen kosten gemaakt voor het onderhoud van de knooppuntenroute.

Reserves

In 2016 is een aantal subsidies toegekend voor monumenten, hiervan is een deel in 2017 afgewikkeld en ook onttrokken aan de reserve.

Incidenteel versus structureel

De afwijkingen hebben een incidenteel karakter.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Niet-wekelijkse sporters (%)	43%	2014	38%	49%	2016
Funciemenging (%)	42%	2015	39%	52%	2017
Bruto Gemeentelijk Product	98	2013	inmiddels vervallen		
Vestigingen (bedrijven, per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)	182	2015	191	140	2017

Verbonden partijen

Leisurelands

Leisuerelands verricht werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt.

Programma 9: Ruimtelijke ordening, bouwzaken en grondbeleid

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit in hoofdzaak voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Wet ruimtelijke ordening;
- Woningwet;
- Privaatrechtelijke wetgeving.

Wat wilden we bereiken?

De zorg voor een goed geordende en veilige woon-, werk- en leefomgeving waarin de diversiteit van de functies en de kwaliteit van de bebouwing op een verantwoorde wijze worden gewaarborgd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Ruimtelijke ordening (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen en handhaven van bestemmingsplannen (herzieningen) en adviseren over overige ruimtelijke plannen - Vaststelling bestemmingsplan nieuwe Dorpsschool - Het opstellen van een structuurvisie. In het collegeprogramma is voorzien in actualisering van de bestemmingsplannen in 2018. Volgens planning treedt op dat moment ook de Omgevingswet in werking. In de huidige opzet van deze wet komt het bestemmingsplan als planfiguur niet meer terug, hiervoor in de plaats komt een omgevingsplan, tevens worden gemeentes verplicht een omgevingsvisie op te stellen(*) 	<p>In 2017 is een plan van aanpak vastgesteld door de gemeenteraad op basis waarvan de actualisatie van de bestemmingsplannen ter hand wordt genomen. Het bestemmingsplan nieuwe Dorpsschool is vastgesteld.</p> <p>In 2017 is duidelijk geworden dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 2021. Vooruitlopend hierop hebben de raads- en commissieleden een voorlichting gehad over de Omgevingswet. In november 2017 is er een impactanalyse opgesteld om een eerste beeld te schetsen van de impact van de invoering van de Omgevingswet voor de gemeente. In 2017 is de Nota Ruimtelijke kwaliteit vastgesteld en is gestart met de actualisatie van de bestemmingsplannen, hierbij wordt rekening gehouden met de invoering van de Omgevingswet zodat deze 'Omgevingswetproof' zijn.</p>
<p>Bouw-, woning-, en welstandstoezicht (*)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het behandelen van aanvragen voor omgevingsvergunningen, regie en coördinatie over de aan een extern bureau gevraagde adviezen en de uitvoering van de onderdelen die in Rozendaal worden getoetst. Coördineren van handhaving vergunningen en bestemmingsplannen - Verslaglegging van het gevoerde welstandsbeleid. Opstellen nieuwe welstandsnota. - De gemeente Rheden voert voor Rozendaal de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) (*) uit. 	<p>De taken met betrekking tot bouw- en woningtoezicht zijn uitgevoerd, alle aanvragen zijn binnen de wettelijke termijn uitgevoerd</p> <p>In 2017 is de Nota Ruimtelijke kwaliteit vastgesteld, zoals hiervoor al is aangegeven is deze 'Omgevingswetproof'.</p> <p>De registratie van adressen en gebouwen (BAG) is conform de geldende termijnen door Rheden uitgevoerd</p>
<p>Grondbeleid en grondexploitaties</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan/ en verkoop van grond, vestiging van zakelijke rechten en verhuur van gronden en gebouwen. 	<p>In 2017 is het project Snippergroen opgestart, de verkoop hiervan is van een andere orde en maakt onderdeel uit van programma 8</p>
<p>Economische zaken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verpachting en verhuur van gemeentelijke eigendommen, zoals gebouwen en grond. 	<p>In 2017 hebben zich geen wijzigingen in de pacht of verhuur van de gemeentelijke eigendommen voorgedaan</p>
<p>Multifunctioneel gebouw Torckschool</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het exploiteren van dit gebouw als welzijnsvoorziening voor Rozendaal. 	<p>In 2017 hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de exploitatie van de Torckschool</p>

<p>BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - De BGT wordt de digitale grootchalige basiskaart van heel Nederland waarin op een eenduidige manier de ligging van alle fysieke objecten zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en terreinen is geregistreerd. 	<p>In 2016 is de gemeente Rozendaal succesvol aangesloten op de landelijke BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)</p>
--	--

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Molenshuur en Torckschool	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken of verkoop van de panden tot de mogelijkheden behoort en daarbij in bestemmingsplan vastleggen voor welke doeleinden de panden kunnen worden gebruikt - Passende oplossing voor huidige gebruikers zoeken 	<p>2014-2017</p> <p>2015-2017</p>	<p>De Molenshuur is verkocht en er is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de verkoop van de Torckschool.</p> <p>De peuterspeelzaal vindt een plaats in de nieuwe Dorpsschool. Met de Kapel wordt nog overlegd</p>
Bestemmingsplannen	Bestemmingsplan Kom en bestemmingsplan Buitengebied worden geactualiseerd	2017/2018	In 2017 is gestart met de voorbereidingen voor de actualisatie van de bestemmingsplannen. Ook deze worden 'Omgevingswetproof' vastgesteld.
Bestemmingsplan de Del	Ter vaststelling aan de gemeenteraad aanbieden van het bestemmingsplan de Del	2014/2015	Geen ontwikkelingen in 2017.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Beheer en onderhoud gebouwen	0	0	0	0
Beheer Torckschool	9.165	9.165	9.177	-12
Ruimtelijke ordening	12.960	12.960	16.385	-3.425
Bouw-, woning- en welstandstoezicht	24.805	24.805	24.066	739
Grondbeleid en grondexploitaties	3.103.193	3.103.193	1.060.132	2.043.061
totaal lasten	3.150.123	3.150.123	1.109.760	2.040.363
Baten				
Beheer en onderhoud gebouwen	10.330	10.330	10.101	-229
Beheer Torckschool	11.820	11.820	11.755	-65
Ruimtelijke ordening	0	0	0	0
Bouw-, woning- en welstandstoezicht	39.255	39.255	46.960	7.705
Grondbeleid en grondexploitaties	3.103.199	3.103.199	3.223.360	120.161
totaal baten	3.164.604	3.164.604	3.292.176	127.572
Saldo van baten en lasten	-14.481	-14.481	-2.182.416	2.167.935
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	4.780	4.780
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	-4.780	4.780
Geraamd resultaat	-14.481	-14.481	-2.187.196	2.172.715

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 2,1 miljoen voordelig

Ruimtelijke ordening

Op dit taakveld zijn de eerste kosten voor de herziening van het bestemmingsplan kom en buitengebied verantwoord voor een bedrag van € 4.780. Dat project is in 2017 gestart en wordt in 2018 afgerond.

Bouw-, woning-, en welstandstoezicht

De hogere inkomsten uit omgevingsvergunningen zijn toe te schrijven aan de voorspoedige uitgifte op De Del.

Grondbeleid en grondexploitaties

Bij het opstellen van de begroting was de verwachte winst op De Del niet als zodanig begroot. Zoals bekend was het oorspronkelijk de bedoeling de winst pas te nemen wanneer het gehele project daadwerkelijk was afgerond. De ramingen die in dit programma zijn opgenomen onder zowel de baten als de lasten kunnen als volgt nader worden toegelicht:

	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten			
- kosten bouw- en woonrijp maken	421.090	221.031	200.059
- overheveling balans (-/- boekwaarde)	2.682.103	839.101	1.843.002
totaal lasten	3.103.193	1.060.132	2.043.061
Baten			
- verkoopopbrengsten kavels + subs fietspad	3.103.199	3.223.360	120.161

Met de “overheveling naar de balans” (opbrengsten – kosten) werd in het verleden de boekwaarde vermindert waardoor het project uiteindelijk een negatieve boekwaarde zou kennen, oftewel een winst die bij afronding van het project genomen zou worden. Met ingang van 2017 zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen wanneer aan een aantal criteria is voldaan.

Voor de berekening van die winst geldt de volgende vuistregel c.q. formule:

“begrote winst” (€ 5,1 miljoen) x “% gerealiseerde kosten” (84%) x “% gerealiseerde opbrengsten” (51%).

Dat betekent in het geval van De Del dat er bij deze jaarrekening een winst moet worden genomen van afgerond € 2,16 miljoen. Gezien de totale opbrengsten in 2017 resteert er een bedrag van € 840.000 dat in 2017 in mindering gebracht wordt op de boekwaarde. De restantboekwaarde per 31-12-2017 bedraagt daarmee € 1,26 miljoen. Het begrote saldo van de nog te realiseren kosten en opbrengsten (grotendeels in 2018) bedraagt € 4,2 miljoen waar de restantboekwaarde op in mindering moet worden gebracht. Uiteindelijk resteert er dan nog een te nemen winst van € 2,9 miljoen. Met de reeds nu genomen winst van € 2,1 miljoen komt de totale begrote winst daarmee (zoals tot nu toe gerapporteerd) op ruim € 5 miljoen.

Van die € 2,1 miljoen winst had € 773.000 overigens betrekking op 2016 wanneer die tussentijdse winstneming op dat moment ook als verplicht was geweest. Aangezien dat niet het geval was, is deze winst nu als onderdeel van het totaal in 2017 genomen.

Reserves

Conform raadsbesluit zijn de kosten voor het actualiseren van het bestemmingsplan onttrokken aan de algemene reserve.

Incidenteel versus structureel

De baten en lasten op het product grondbeleid zijn incidenteel van aard.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	peiljaar	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Rozendaal	Cijfers zoals bekend in Q2 2018 Nederland	peiljaar
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	453	2016	461	216	2017
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	0	2013	0	6,4	2015
Demografische druk (%)	80,5%	2016	104,3%	69,6%	2018
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)	913	2016	936	649	2018
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)	940	2016	963	721	2018

Verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens is van belang een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Programma 10: Bestuursorganen intern en extern

Onderwerp van het programma

De hoofddoelstelling van dit programma vloeit voort uit een aantal wettelijke bepalingen, daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregels, zoals:

- Gemeentewet;
- Algemene wet bestuursrecht.

Wat wilden we bereiken?

Het op democratische en efficiënte wijze laten functioneren van de bestuursorganen raad, burgemeester en wethouders en burgemeester, gebaseerd op de strategische visie van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voornemen	Realisatie
<p>Bestuursorgaan raad</p> <ul style="list-style-type: none"> - houden van raads*- en commissievergaderingen - overleg met presidium - zorgdragen voor kaderstelling <p>De rekenkamerfunctie mag in de toekomst niet meer vormgegeven worden door een rekenkamercommissie zoals Rozendaal die heeft. Er wordt een onafhankelijke rekenkamer (dus zonder raadsleden) verplicht. De minister acht een rekenkameronderzoek op regionale schaal het meest gewenst. Initiatieven om zo'n regionale rekenkamer in het leven te roepen zal de gemeente Rozendaal uiteraard ondersteunen en wij zullen u voorstellen daaraan deel te nemen wanneer een rekenkamer verplicht wordt. Wellicht gebeurt dat al in 2016.</p>	<p>In 2017 zijn er negen raadsvergaderingen gehouden. De commissie van advies vergaderde acht keer.</p> <p>Het presidium vergaderde in 2017 zeven keer, doorgaans gebeurt dit voorafgaand aan een raadsvergadering.</p> <p>Over de rekenkamerfunctie is in 2017 geen nadere informatie bekend geworden.</p> <p>In 2017 zijn met de raad kaderstellende besprekingen gevoerd en besluiten genomen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het vaststellen van het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Dorpschool Rozendaal - een langjarig controleprotocol voor de accountantscontrole - een nieuwe financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet - uitgangspunten begroting 2018 en meerjarenbegroting - milieuprogramma 2018 - diverse verordeningen en beleidsplannen op het gebied van het Sociaal Domein - lokale nota publieke gezondheid - het doen van een aantal ICT-gerelateerde investeringen - het aanstellen van een verandermanager ten behoeve van de organisatieontwikkeling - het deelnemen aan samenwerkingsverbanden in de vorm van gemeenschappelijke regelingen - vaststellen van de nota "Ruimtelijke Kwaliteit - vaststellen van de Duurzaamheidsnota 2018-2022
<p>Bestuursorgaan college</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorgdragen voor het dagelijks bestuur van de gemeente* - houden van B&W-vergaderingen - houden van overleg portefeuillehouders-primaathouders - zorgdragen voor optimale dienstverlening met oog voor een juiste balans tussen dienstverlening en kosten - de samenwerking met andere gemeenten, met name Rheden, blijft een belangrijk aandachtspunt 	<p>Het college vergadert elke dinsdagmorgen en in de zomervakantie 1x per veertien dagen over de door de gemeente te behartigen taken</p> <p>De collegeleden beheren hun portefeuilles en houden daartoe portefeuillehoudersoverleg met de clusterhoofden en beleidsambtenaren</p> <p>Er wordt met name in het Sociaal Domein regionaal samengewerkt</p>

Bestuursorgaan burgemeester - zorgdragen voor uitvoering van de wettelijke taken*	De burgemeester beheert de portefeuille openbare orde en voert daarover frequent overleg met de politie op regionaal en plaatselijk niveau. Verder heeft hij in dat kader regelmatig overleg met de Veiligheidsregio Gelderland Midden gevoerd
Bestuursondersteuning - ondersteuning B&W - voeren bestuurssecretariaat - voorbereiding/afwerking raads-, commissie- en B&W-vergaderingen - secretariaat Commissie voor de bezwaarschriften	In 2017 zijn vijf hoorzittingen van de bezwaarschriftencommissie gehouden. De commissie adviseerde alle ingediende bezwaarschriften ongegrond te verklaren.
Intergemeentelijke samenwerking - onderhouden van intergemeentelijke en regionale contacten, het bezoeken van vergaderingen en bijeenkomsten samenwerkende gemeenten De samenwerking in de regio Arnhem is sinds eind 2015 vormgegeven in het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region en in de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen (in plaats van de Stadsregio Arnhem Nijmegen).	Per 1 april 2017 is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland in werking getreden waaraan per 1 januari 2018 jaar twee modules zijn toegevoegd.
Representatie - Nieuwjaarsreceptie - 4 mei-bijeenkomst - bezoek en/of attentie 50/60-jarige bruidsparen - organisatie bijeenkomsten - informatiebijeenkomst voor nieuwe inwoners - zorgdragen voor attenties en bezoek - ondersteuning bij buurtfeesten	Op maandag 2 januari 2017 werd de Nieuwjaarsreceptie gehouden. Op 4 mei verzorgde de gemeente weer de jaarlijkse bijeenkomst in de Kerk van Rozendaal en werd de Stille Tocht naar oorlogsgraven op begraafplaats Rosendaal gehouden waar kransen werden gelegd. Het college legde overdag bloemen bij de drie gedenkplaatsen in de gemeente Rozendaal In 2017 waren drie bruidsparen 60 jaar getrouwd en waren er zes 50-jarige bruidsparen. De 50- en 60-jarige bruidsparen ontvingen een bloemstuk van de gemeente en de burgemeester bezocht, als betrokkenen daar prijs op stelden, het bruidspaar thuis Op 8 juni 2017 werd voor een twintigtal nieuwe inwoners een bijeenkomst in de raadszaal gehouden waarna onder leiding van de heer F. Schakenraad een wandeling door de oude kom van Rozendaal werd gehouden In 2017 is er in Rozendaal geen Koninklijke Onderscheiding uitgereikt

*wettelijke verplichting (niet tot nauwelijks beïnvloedbare kosten)

Beleidsplan 2014-2018

Onderwerp	Voornemen	Periode	Stand van zaken
Inbreng en betrokkenheid inwoners	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik maken van de kracht, kennis en kwaliteiten van de inwoners - Stimuleren van lokale initiatieven en vroegtijdig dialoog aangaan - Rekening houden met de visie van alle betrokkenen 	<p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p> <p>Gehele periode</p>	Uitgangspunt van beleid

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Bestuursorgaan raad	72.327	72.327	73.305	-978
Bestuursorgaan college	226.139	226.139	225.430	709
Bestuurlijke samenwerking	5.255	5.255	4.821	434
Bestuursondersteuning	2.000	19.700	18.335	1.365
Representatie	6.500	6.500	11.079	-4.579
totaal lasten	312.221	329.921	332.970	-3.049
Baten				
Bestuursorgaan raad	0	0	0	0
Bestuursorgaan college	0	0	4.866	4.866
Bestuurlijke samenwerking	0	5.382	5.176	-206
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Representatie	0	0	0	0
totaal baten	0	5.382	10.042	4.660
Saldo van baten en lasten	312.221	324.539	322.928	1.611
Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0
Mutaties reserves (onttrekking)	0	17.700	17.400	-300
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	-17.700	-17.400	-300
Geraamd resultaat	312.221	306.839	305.528	1.311

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 1.300 voordelig

Bestuursorgaan college

Door een wijziging in de rekenrente van pensioenen voor voormalige bestuurders bleek de voorziening, die hiervoor getroffen is, te hoog. Hierdoor is een bedrag van bijna € 5.000 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Bestuursondersteuning

Op deze post komen de kosten het organisatieonderzoek door BMC tot uitdrukking die overigens onttrokken zijn aan de algemene reserve voor een bedrag van € 17.400.

Representatie

In 2017 hebben we afscheid genomen van 1 medewerker en vierden 2 medewerkers hun ambtsjubileum, dit komt zo sporadisch voor (en is incidenteel van aard) dat deze kosten niet in de begroting worden opgenomen. Daarnaast zijn er vooruitlopend op 2018 al een aantal kosten voor de viering van Rozendaal 200 gemaakt.

Incidenteel versus structureel

Over het algemeen hebben de afwijkingen een incidenteel karakter.

Beleidsindicatoren

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen

Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. Daarnaast verricht de VNG een aantal gemeenschappelijke taken voor gemeenten. Jaarlijks worden bij de algemene ledenvergadering die taken en de financiering daarvan door de leden vastgesteld.

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Voor meer (financiële) informatie omtrent de verbonden partijen verwijzen wij u naar paragraaf 6 Verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onderwerp van het programma

Het onderdeel "algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien" is niet als regulier programma in de begroting opgenomen. Achterliggende gedachte hierbij is dat er ook niet echt beleid op wordt gevoerd, het heeft vooral een financieel-technisch karakter, net als programma 6.

Ten aanzien van onderstaande zijn geen beleidsvoornemens opgenomen, behalve voor de OZB. Deze maken onderdeel uit van de paragraaf Lokale Heffingen.

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Lasten				
Saldo	26.620	24.701		24.701
Overhead	1.250.247	1.317.582	1.352.191	-34.609
Algemene uitkering	0	0	0	0
OZB	0	0	0	0
totaal lasten	1.276.867	1.342.283	1.352.191	-9.908
Baten				
Saldo	0	0	0	0
Overhead	25.590	25.590	21.246	-4.344
Algemene uitkering (baten)	2.220.354	2.245.074	2.271.338	26.264
OZB (baten)	366.401	375.154	375.154	0
totaal baten	2.612.345	2.645.818	2.667.737	21.919
Saldo	-1.335.478	-1.303.535	-1.315.546	12.011
Mutaties reserves (toevoeging)	6.686	6.686	81.878	-75.192
Mutaties reserves (onttrekking)	21.537	92.355	197.087	104.732
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-14.851	-85.669	-115.209	29.540
Geraamd resultaat	-1.350.329	-1.389.204	-1.430.756	41.552

Toelichting directe baten en lasten, afgerond € 41.000 voordelig

Saldo

Op deze post wordt het saldo van de begroting tot uitdrukking gebracht. Aangezien dit saldo niet benut is, maakt het onderdeel uit van het resultaat van de jaarrekening.

Overhead

Met ingang van de begroting 2017 worden de kosten voor overhead, zoals huisvesting, ICT en de personeelslasten niet langer toegerekend aan de betreffende taakvelden maar op dit taakveld tot uitdrukking gebracht. In het geval voor Rozendaal geldt dit overigens voor alle personeelslasten omdat er sprake is van een grote versnippering over de verschillende taakvelden. De zogenaamde "kostenplaatsensystematiek" is hiermee komen te vervallen. Bij de taakvelden waarbij kosten bij derden in rekening worden gebracht, zoals afval en riool, vindt overigens wel een (extracomptabele) toerekening van kosten plaats. De kosten van de overhead kunnen als volgt worden uitgesplitst:

	Begroot	Werkelijk	Saldo
Personeelslasten	967.861	974.234	-6.373
Overige personeelslasten	20.212	18.709	1.503
ICT	133.000	114.756	18.244
Huisvesting (inclusief baten)	37.158	75.231	-38.073
Overige organisatiekosten	110.926	134.319	-23.393
Tractie	22.835	21.348	1.487
Totaal	1.291.992	1.338.597	-46.605

Bij huisvesting gaat het om het saldo van de lasten en de baten en de overschrijding op die post wordt voornamelijk veroorzaakt door de vervanging van de vloerbedekking die overigens wordt onttrokken aan de reserve gemeentehuis. De overschrijding bij de overige organisatiekosten wordt veroorzaakt door hogere accountantskosten over 2016 en een verhoging van de voorziening dubieuze debiteuren.

Zie verder de paragraaf Bedrijfsvoering voor een nadere toelichting op de afzonderlijke onderdelen.

Algemene uitkering

Door aanvullende verrekeningen voor de verhoogde instroom van asielzoekers en het sociaal domein, valt de algemene uitkering € 26.000 hoger uit ten opzichte van de laatste Turap.

Reserves

	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Dotaties				
Vaste dotatie tbv schilderwerk	6.686	6.686	6.686	0
<u>Storting in reserve egalisatie kapitaallasten:</u>				
ten behoeve van veilige oversteek (2017)	0	0	44.438	-44.438
ten behoeve van facilitair	0	0	30.754	-30.754
Totaal dotaties	6.686	6.686	81.878	-75.192
Onttrekkingen				
Egalisatie kapitaallasten eerdere investeringen	21.537	21.537	18.773	2.764
<u>Onttrekk. tbv storting in reserve egalisatie kapitaallasten:</u>				
ten behoeve van veilige oversteek (2017)	0	0	44.438	-44.438
ten behoeve van facilitair	0	0	30.754	-30.754
Ondersteuning informatieveiligheid	0	9.820	13.839	-4.019
Inhuur personeel	0	60.998	60.998	0
Nieuwe vloerbedekking	0	0	26.385	-26.385
Berekening fiscale aspecten 2016	0	0	1.900	-1.900
Totaal onttrekkingen	21.537	92.355	197.087	-104.732

Ten behoeve van de veilige oversteek (uitgaven 2017) en een aantal investeringen ten behoeve van facilitair is er in totaal € 75.000 overgeboekt van de algemene reserve en de reserve gemeentehuis naar de reserve egalisatie kapitaallasten ten behoeve van de toekomstige kapitaallasten (budgettair neutrale boeking die via de exploitatie dient te lopen). Daarnaast is een bedrag van € 26.000 onttrokken aan de reserve gemeentehuis voor de vervanging van de vloerbedekking.

Incidenteel versus structureel

Ook over 2016 is de afrekening over het sociaal domein positief en lijkt daarmee een structureel karakter te hebben, de overige afwijkingen zijn incidenteel van aard.

Beleidsindicatoren

Indicator	Begroting Rozendaal 2017	Rekening Rozendaal 2017
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8	8
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,3	7,3
Apparaatskosten (€ per inwoner)	862	845
Externe inhuur (% van de totale loonsom)	11%	25%
Externe inhuur (de totale kosten inhuur externen)	82.480	196.370
Overhead (% van totale lasten)	28%	29%

Voor deze indicatoren zijn geen landelijke cijfers bekend.

Bij deze tabel kan verder opgemerkt worden dat de werkelijke inhuur hoger was dan begroot. Enerzijds heeft dat met vacatures te maken. De middelen daarvan zijn dan ook aangewend voor de inhuur en anderzijds is er in 2017 extra ingehuurd voor een aantal activiteiten. Verder is het percentage overhead relatief hoog omdat er ook al relatief veel taken zijn uitbesteed.

Paragrafen

Inleiding

Naast programma's zijn er in de begroting ook financiële paragrafen opgenomen. Waar programma's direct gericht zijn op de burger, geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een overzicht, waardoor de raad een goed inzicht krijgt. Gezien de raad in een gedualiseerd stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad inzicht heeft in en overzicht heeft over deze onderwerpen. De raad legt in de paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot de beheersmatige aspecten. Daarnaast zijn de verplichte paragrafen bedoeld om de raad en het college de financiële positie van de gemeente beter te laten beheersen. Vanaf 1 januari 2004 zijn de volgende zeven paragrafen verplicht voorgeschreven:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen (externe samenwerking);
- grondbeleid.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

In de jaarrekening wordt ingegaan op de begrote en werkelijke opbrengsten ten aanzien van de lokale heffingen. Het beleid, en eventuele wijzigingen daarin, komen aan de orde in de begroting evenals relevante kengetallen en vergelijkingen.

Uitgangspunten tarieven

Uitgangspunten voor de lokale heffingen in de begroting 2017 waren als volgt:

- We corrigeren jaarlijks OZB-tarieven met het inflatiepercentage, voor 2017 was dat 1 %;
- Het tarief voor afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100% kostendekkendheid;
- Het tarief voor rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekkend (begrotingsbasis);
- Op de leges is eveneens het inflatiepercentage van 1% toegepast (behoudens producten waarvoor wettelijk vastgestelde tarieven gelden).

	Begroot 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
OZB	375.154	375.154	0
Afvalstoffenheffing	141.372	145.474	4.102
Rioolheffing	141.516	141.227	-289
Leges	146.885	166.317	19.432
Totaal	804.927	828.172	23.245

OZB en Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

In 2017 zijn in het kader van de wet WOZ 741 aanslagen opgelegd (bij 692 WOZ-objecten) waarop in totaal 19 bezwaarschriften zijn ingediend. In 11 gevallen (objecten) is de WOZ-waarde verlaagd. Het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften ten opzichte van het totaal aantal WOZ-objecten komt daarmee uit op 1,6 %.

De begrote opbrengst is op basis van turap 1 verhoogd met € 8.700 vanwege de uitbreiding van het aantal woningen.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De hogere opbrengst bij de afvalstoffenheffing wordt veroorzaakt door het aantal extra containers in 2017.

Leges

Hieronder vallen de opbrengsten op basis van de legesverordening, zoals:

- Producten van burgerzaken;
- Vergunningen;
- Huwelijken;
- Grafrechten;
- Overige leges.

Voor de opbrengsten van de rijbewijzen en reisdocumenten zijn in 2017 relatief hoog geweest, zie ook programma 7 voor een nadere toelichting.

Kwijtschelding

De kwijtschelding is vastgelegd in een gemeentelijke regeling kwijtschelding. Kwijtschelding kan worden aangevraagd door particuliere belastingplichtigen voor de volgende belastingen:

- Onroerende zaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

In 2017 hebben er in totaal 2 huishoudens kwijtschelding ontvangen voor een totaalbedrag van € 473.

Kostendekkendheid van tarieven

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 wordt ook in de jaarrekening aandacht besteed aan de kostendekkendheid van tarieven.

	Begroot baten 2017	Werkelijk baten 2017	Saldo 2017	Werkelijk lasten 2017	Dekkingspercentage 2017
Bestemmingsbelastingen					
Afvalstoffenheffing	141.372	145.474	4.102	166.014	88%
Rioolheffing	141.516	141.227	-289	162.477	87%
subtotaal	282.888	286.701	3.813	328.491	87%
Retributies					
Rijbewijzen/reisdocumenten	26.110	35.457	-9.347	76.359	46%
Huwelijken	22.500	24.807	-2.307	28.157	88%
APV-vergunningen	1.700	1.193	507	12.748	9%
Begraafrechten	57.320	57.900	-580	78.444	74%
Omgevingsvergunning	39.255	46.960	-7.705	65.491	72%
subtotaal	146.885	166.317	-19.432	261.199	64%
Totaal	429.773	453.018	-15.619	589.690	77%

Door de kleine schaal van Rozendaal is een groot aantal leges niet kostendekkend te krijgen. Dit geldt met name voor de rijbewijzen/reisdocumenten en de APV-vergunningen.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als verbonden partijen, open einde regelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is een organisatiebrede inventarisatie van risico's die twee maal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	Score
Gering (minder dan 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 4.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 4.000 en € 20.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 20.000)	3

Omzet: lasten programma's Rozendaal (begroting 2017: afgerond structureel € 4 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores \geq 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
5 < Scores < 10	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores < 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het weerstandsvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Uit het profiel valt op te maken dat op verschillende manieren rekening wordt gehouden met de verschillende risico's. Wanneer met alle risico's voor 100% rekening gehouden zou worden zou een gemeente een onevenredig deel van haar reserves moeten blokkeren, het is immers niet reëel dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandsvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig, ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven.

Stille reserves kunnen hierbij ook een rol spelen. Het betreft eigendommen die lager zijn gewaardeerd (boekwaarde) dan de waarde in het economisch verkeer (bij gebouwen is uitgegaan van de WOZ-waarde). Omdat deze niet onmiddellijk in een feitelijk dekkingsmiddel kunnen worden omgezet, laten we deze voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. We benoemen deze wel zoals voorheen.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Economische waarde	Stille reserve
Kerklaan 1 en 3	0	1.486.000	1.486.000
Dorpsschool	720	588.000	587.280
Torckschool	0	120.000	120.000
Werf	0	139.000	139.000
Obligaties	142.941	197.873	54.932
Totaal			2.387.212

Structureel

Dit wordt met name gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (en dan met name OZB aangezien er al voor 100% dekking is gekozen voor afval en riool) en het bedrag voor onvoorzien. De onbenutte belastingcapaciteit kan berekend worden door aansluiting te zoeken bij artikel 12 van de financiële verhoudingswet.

Artikel 12

Bij een eventuele "artikel 12-aanvraag" geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rozendaal ongeveer € 250.000.

Echter, de feitelijke hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit (behoudens een artikel 12-aanvraag) is vooral een politieke keuze. Op basis van het gewenste financiële beleid is er feitelijk geen onbenutte belastingcapaciteit, behoudens een inflatieverhoging. Om die reden wordt voor de bepaling van de structurele weerstandscapaciteit alleen het bedrag voor onvoorzien meegenomen, in 2017 is deze post geschrapt maar vanaf 2018 is hiervoor jaarlijks € 10.000 opgenomen.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor herbestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene reserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. Het genoemde bedrag betreft de stand per ultimo 2017 (balansdatum).

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorzien	10.000
subtotaal structureel	10.000
Incidenteel	
Algemene reserve	4.285.557
Totale weerstandscapaciteit	4.295.557

Risicoprofiel

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Open einde regelingen								
WWB	Meer aanvragen	Geen, conjunctuurgevoelig	3	2	15.000	6	25%	3.750
WMO	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid aan te passen	3	2	15.000	6	25%	3.750
Jeugdzorg	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid (gedeeltelijk) aan te passen	3	3	40.000	9	25%	10.000
Leerlingenvervoer	Meer aanvragen	Geen	3	3	20.000	9	25%	5.000
Overige risico's met structureel effect								
Algemene uitkering	Samen trap af	Geen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Renterisico (uitgaven)	Schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt	Op dit moment geen lening en anders wordt dit risico afgedekt via de renterisiconorm	1	1	0	1	0%	0
Renterisico (inkomsten)	Daling van rentevergoeding over uitgezette eigen middelen	Feitelijk geen gezien de verplichting tot schatstibankieren. Momenteel lage rentevergoeding	1	1	0	1	0%	0
Kapitaalgoederen	Onvoorzien en onverwacht onderhoud aan gebouwen of wegen	Actuele beheerplannen en periodiek inspectie	3	3	50.000	9	25%	12.500
Kortleven pensioen wethouders	Het vroegtijdig overlijden van een (ex) bestuurder kan financiële consequenties hebben (verzekeraar)	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	3	50.000	3	0%	0
Wachtgeldverplichtingen bestuurders	Bij mutaties in het college kunnen wachtgeldverplichtingen ontstaan	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	3	3	50.000	9	25%	12.500
Gemeenschappelijke regelingen	Het algemeen bestuur kan besluiten nemen met financiële consequenties waaraan de gemeente vanwege de constructie gehouden is	Feitelijk niet aanwezig	3	3	30.000	9	100%	30.000
Personeel	Lastig vervulbare vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is	Aantrekkelijke werkgever blijven	3	3	50.000	9	25%	12.500
subtotaal structureel								115.000
Risico's met incidenteel effect								
Opbrengst De Del	Dip in de woningmarkt waardoor vraag stagneert, dan wel een stijging van de kosten in het plan boven de 2%	Afweging om prijzen te verlagen danwel uitgifte te vertragen	3	3	500.000	9	50%	250.000
Ramp c.q. groot incident	Gemeente wordt door bijvoorbeeld het ministerie niet volledig gecompenseerd voor de kosten die gemaakt zijn	Feitelijk niet aanwezig	3	3	50.000	9	50%	25.000
Rechtspositionele consequenties	Binnen elk bedrijf kunnen situaties aan de orde zijn waarbij er kosten optreden voor besluiten met rechtspositionele consequenties. De gemeente is hiervoor eigen-risico-drager.	Voorziening voor treffen dan wel opvangen binnen weerstandsvermogen	3	3	75.000	9	50%	37.500
Bouw nieuwe basisschool	Faillissement hoofdaannemer waardoor een nieuwe aannemer geselecteerd moet worden	In het contract is een bankgarantie opgenomen voor 5%. Gezien de snel aantrekkende economie zou dat bedrag ontoereikend kunnen zijn	3	3	250.000	9	50%	125.000
	Door overmachtsituaties (bijvoorbeeld stakingen in de bouw) kan vertraging ontstaan, waarbij er een risico bestaat dat de aannemer de hogere kosten claimt bij de opdrachtgever	Feitelijk niet aanwezig	3	3	100.000	9	50%	50.000
Schades	Schade door eigendommen van de gemeente (bijvoorbeeld door bomen)	In principe geldt hiervoor de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente, echter er is altijd een risico dat het niet past binnen de voorwaarden, bijvoorbeeld het niet uitvoeren van inspecties	3	3	30.000	9	50%	15.000
Planschade	Niet binnen de exploitatieovereenkomst af te dekken planschaden	Feitelijk niet aanwezig	3	3	50.000	9	50%	25.000
subtotaal incidenteel								527.500
Totaal								642.500

Opbrengst De Del is het grootste risico binnen het profiel. Hoewel er sprake zal zijn van winst op het project is het toch als risico meegenomen omdat de beoogde winst als dekkingsmiddel geldt voor de nieuw te bouwen Dorpsschool. Voor een inschatting van het bedrag wordt gebruik gemaakt van de grondexploitatie De Del. Analyse daarvan leert dat er een risico bestaat op kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken wanneer de inflatie hoger dan 2% per jaar is, bij een fors hogere inflatie kan de opbrengst € 250.000 lager uitvallen. Daarnaast lopen we een risico over de kavels die we als gemeente zelf uitgeven. De belangstelling hiervoor is op dit moment goed te noemen, mede door de verbeterde omstandigheden op de woningmarkt. Mocht hierin de komende jaren een dip komen en de belangstelling afnemen zijn er twee opties:

- De uitgifte vertragen;
- De kavelprijzen verlagen.

Uitgifte vertragen

Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt verdient deze optie in dat geval, uit financieel oogpunt, de voorkeur. Omdat er geen rente wordt toegerekend in de grondexploitatie en er op dit moment ook geen liquiditeitsbehoefte bestaat, levert het vertragen van de uitgifte (tot de markt weer aantrekt) geen financieel nadeel op. In dit geval is het financieel risico dan ook nagenoeg nihil.

Kavelprijzen verlagen

Wanneer er beleidsmatige redenen zijn om de uitgifte niet te vertragen, kan overwogen worden om de kavelprijzen te verlagen. Een verlaging van de kavelprijs met 10% van de nog niet verkochte woningen, leidt tot een lagere opbrengst van maximaal € 400.000. Gezien de huidige belangstelling zal hiervan geen sprake zijn en is de opname van € 250.000 als risico ruim voldoende.

Hoewel, gezien de voortgang van het project en de markt, de huidige risico's voor het project steeds kleiner zijn, is voorzichtigheidshalve in de risicoparagraaf een bedrag van € 0,5 miljoen meegenomen.

Weerstandratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandsvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	10.000	B	115.000
Incidenteel	C	4.285.557	D	527.500
Totaal	E	4.295.557	F	642.500
Structureel (A/B)		0,09		
Incidenteel (C/D)		8,12		
Totaal (E/F)		6,69		

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Conclusie

De weerstandratio van 6,69 is meer dan uitstekend, waarbij de stille reserves niet in de berekening zijn meegenomen.

De gemeente Rozendaal is hiermee uitstekend in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het voorzieningenniveau in gevaar uitkomt. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er zodoende ook voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen.

Staat van Reserves en Voorzieningen (inclusief toelichting op mutaties)

	Saldo 1-1-2017	Onttrekk- ingen	Toevoeg- ingen	Saldo 31-12-2017	Claims
A. Algemene reserve					
Vrije algemene reserve	4.407.374	226.928	105.111	4.285.557	600.000
subtotaal A	4.407.374	226.928	105.111	4.285.557	600.000
B. Bestemmingsreserves					
Reserve monumenten	28.455	2.496		25.959	
Reserve sociaal domein	546.983	0	156.688	703.671	
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	106.276	57.139		49.137	
Vervangingsreserve tractie openbare werken	119.960			119.960	
Reserve schilderwerk	13.372		6.686	20.058	
Reserve digitalisering	144.239	13.839		130.400	
Reserve onderwijs algemeen	1.111.883	56.032	14.313	1.070.164	
Reserve fietspaden	280.961	0		280.961	254.000
Reserve wegen	112.646	69.343	36.221	79.524	
Reserve begraafplaats	72.686	5.147		67.538	
Reserve dekking kapitaallasten	292.990	34.386	75.192	333.796	
Reserve Presikhaaf	47.141	13.576		33.565	
Reserve WWB inkomensdeel	282.262	0	10.957	293.219	
subtotaal B	3.159.854	251.959	300.057	3.207.952	254.000
C. Voorzieningen					
Voorziening riolering	571.000		66.000	637.000	
Voorziening wachtgeld/pensioen wethouders	244.731	16.704	2.879	230.906	
subtotaal C	815.731	16.704	68.879	867.906	0
Totaal	8.382.958	495.591	474.047	8.361.414	854.000

Toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen

Algemene reserve

Op de algemene reserve hebben meerdere mutaties plaatsgevonden:

- Toevoeging deel resultaat jaarrekening 2016 € 105.111

Onttrekkingen:

- Organisatieonderzoek € 17.400
- Inhuur financiën/burgerzaken/verandermanager € 60.998
- Vervanging armaturen Kapellenberg € 97.412
- Actualiseren bestemmingsplan (deel van 2017) € 4.780
- Berekening Vpb € 1.900
- Veilige oversteek (overboeking naar reserve dekking kapitaallasten) € 44.438

Claims

Daarnaast zijn er nog een aantal besluiten genomen ten laste van de algemene reserve die, met name in 2018, tot uitdrukking komen zoals de veilige oversteek, externe inhuur, actualiseren bestemmingsplannen, duurzaamheidsnota en locatie Steenhoek.

Reserve monumenten

Betreft de afwikkeling van een verstrekte subsidie in 2016.

Reserve sociaal domein

De storting betreft het overschot op de begrote kosten van het sociaal domein (Jeugd en zowel oude als nieuwe taken WMO) van voor een bedrag van € 91.142 (als onderdeel van het resultaat van de jaarrekening 2016 waarvan de verrekening over 2015 ook deel uitmaakte). Daarnaast bleek in 2017 ook sprake van een positieve afrekening over 2016, wat per saldo resteert in opnieuw een storting van € 65.000.

Vervangingsreserve gemeentehuis

De onttrekking heeft betrekking op de vervanging van de vloerbedekking in het gemeentehuis voor een bedrag van € 26.385. Daarnaast is er een drietal investeringen gedaan waarop moet worden afgeschreven, het betreft een server, een nieuwe koffiemachine en een kopieermachine voor een totaalbedrag van afgerond € 30.000. Dat bedrag is overgeheveld naar de reserve egalisatie kapitaallasten waaruit de betreffende kapitaallasten de komende jaren onttrokken worden.

Reserve schilderwerk

Dit betreft de jaarlijkse dotatie voor toekomstig onderhoud.

Reserve digitalisering

Bij de voorbereidingen voor het voldoen aan de BIG is BMC ingehuurd voor het verrichten van een zogenaamde GAP-analyse, het opstellen van een informatiebeleidsplan en een actieplan voor 2017-2018 met maatregelen om aan de BIG te voldoen.

Reserve onderwijs algemeen

In 2017 is er voor afgerond € 7.700 aan voorbereidingskosten uitgegeven ten behoeve van de bouw van de nieuwe school. Daarnaast zijn de kosten voor de huur van en het vervoer naar het gymlokaal onttrokken voor een bedrag van € 35.000 en is ook de extra subsidie voor de peuterspeelzaal van € 13.500 ten laste van deze reserve gebracht. De storting van € 14.300 betreft de reservering van de Londo-vergoeding over 2017.

Reserve fietspaden

In 2017 is besloten tot groot onderhoud aan het fietspad Koningsweg waarvan het grootste deel in 2018 wordt uitgevoerd, daarvoor ligt er een claim van € 250.000 op deze reserve.

Reserve wegen

De toevoeging betreft de jaarlijkse dotatie ten behoeve van het wegenonderhoud. De onttrekking heeft betrekking op het onderhoud aan de Beekhuizenweg.

Reserve begraafplaats

De onttrekking heeft betrekking op de kosten van een aantal herstelwerkzaamheden in 2017.

Reserve dekking kapitaallasten

In 2017 is voor 4 investeringen een tweetal bedragen overgeheveld van de algemene reserve (€ 45.000 voor de veilige overstek) en de vervangingsreserve gemeentehuis (€ 30.000 voor server/koffiemachine/kopieermachine). De onttrekking is ter egalisatie van kapitaallasten van eerdere investeringen waar destijds middelen aan de reserve zijn toegevoegd.

Reserve Presikhaaf

De onttrekking heeft, conform bestaand beleid, betrekking op het tekort van Presikhaaf.

Reserve WWB inkomensdeel

De toevoeging heeft betrekking op het saldo van de werkelijke kosten in 2017 en de vergoeding op basis van de zogenaamde BUIG-gelden (berekening op basis van 2015).

Voorziening riolering

Betreft de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor toekomstige rioolinvesteringen op basis van het rioleringsplan (hiermee is in het tarief rekening gehouden).

Voorziening pensioen wethouders

Vanwege een verhoging van de rekenrente bleek de stand van de voorziening te hoog voor de verplichtingen die hier tegenover stonden. Om die reden is er een bedrag van € 4.800 onttrokken aan de voorziening ten gunste van de exploitatie. Daarnaast is het wachtgeld van een voormalige wethouder ten laste van de voorziening gebracht. De dotatie wordt gevormd door de ingehouden pensioenpremies in 2017.

Overige financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten met ingang van het begrotingsjaar 2016 een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is in 1 oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Netto schuldquote	-114%	-94%	-107%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	-114%	-94%	-107%
Solvabiliteitsratio	83%	82%	83%
Kengetal grondexploitatie	19%	11%	37%
Structurele exploitatieruimte	2%	-2%	0%
Belastingcapaciteit	131%	131%	128%

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal, de Provincie Gelderland heeft bijvoorbeeld de volgende categorieën aangeduid:

	Categorie A Voldoende	Categorie B Matig	Categorie C Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20%-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr <u>en</u> Mrj >0%	Begr <u>of</u> Mrj >0%	Begr <u>en</u> Mrj <0%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

Netto schuldquote inclusief alle verstrekte leningen

Beide zijn voor Rozendaal gelijk omdat er geen doorverstrekte geldleningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties zijn. De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Rozendaal in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Rozendaal. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. In het kengetal zijn alleen de daadwerkelijk gerealiseerde cijfers opgenomen, hierbij gaan de lasten voor de baten uit en zijn de begrote ontvangsten dus nog niet verwerkt. Van belang is te vermelden dat de huidige boekwaarde relatief hoog is ten opzichte van de baten, de komende jaren zal het percentage dan ook sterk afnemen. De jaarlijkse actualisatie (23 mei 2017) van de grondexploitatie geeft dan ook een beter inzicht in de verwachte ontwikkeling voor de komende jaren van met name De Del.

Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. In dit geval biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting dan ook een betere indicatie.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Rozendaal. De gemiddelde WOZ waarde in Nederland

bedroeg in 2017 € 228.000 en in Rozendaal € 461.000. Dat is dan ook de voornaamste reden voor het hoge percentage.

Berekening van de kengetallen

	Kengetal	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
1A Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)				
A	Vaste schulden (cf art 46 BBV)	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf art 48 BBV)	1.122.332	625.000	736.410
C	Overlopende passiva (cf art.49 BBV)	52.475	25.000	6.230
D	Financiële activa (cf. art 36 lid d, e en f)	7.816.898	1.435.994	6.103.122
E	Uitzettingen < 1 jaar	903.464	4.733.936	224.910
F	Liquide middelen (cf.art 40 BBV)	35.222	60.800	61.952
G	Overlopende activa (cf art. 40a BBV)	9.395	470.000	350.471
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl mut.reserves)	6.670.722	6.413.628	5.610.813
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-114%	-94%	-107%
2. Solvabiliteitsratio				
A	Eigen vermogen (cf art 42 BBV)	9.730.710	6.658.775	7.763.480
B	Balanstotaal	11.773.423	8.133.089	9.321.852
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	83%	82%	83%
Kengetal grondexploitatie				
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	1.259.280	733.240	2.098.381
C	Totale baten cf art 17 lid c BBV (excl mut.reserves)	6.670.722	6.413.628	5.610.813
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	19%	11%	37%
Structurele exploitatieruimte				
A	Structurele lasten	3.317.961	3.445.270	3.669.123
B	Structurele baten	3.424.362	3.310.435	3.662.277
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	134.915	56.737	66.737
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	136.487	60.242	95.794
E	Totaal baten	6.670.722	6.413.628	5.610.813
	Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E) x 100%	1,6%	-2,0%	0,4%
Belastingcapaciteit, woonlast meerpersoonshuishouden				
A	OZB lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	494	494	480
B	Rioolheffing voor een gezin	216	216	212
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	237	237	235
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Totaal woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	945	947	927
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in 2017*	723	725	722
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	131%	131%	128%

* bron: Coelo

De berekende woonlast (F) wordt gepresenteerd vanuit het perspectief van de belastingbetaler, het betreft immers ook de feitelijke aanslag. Binnen de algemene uitkering wordt er echter (via een korting gebaseerd op de WOZ-waarde) vanuit gegaan dat een gemeente met een gemiddelde hoge woz-waarde in staat is meer eigen inkomsten te genereren via de OZB (hier bestaat een relatie met de onbenutte belastingcapaciteit). Om die reden komt het percentage hoog uit, wanneer het ozb-% vergeleken zou worden met het ozb-% van andere gemeenten ligt dat onder het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Rozendaal beslaat een oppervlakte van 2.795 hectare. Hier wonen, werken en recreëren mensen waarvoor veel kapitaalgoederen nodig zijn. In deze paragraaf geven we inzicht in de onderhoudstoestand en de kosten van onze belangrijkste groepen kapitaalgoederen (wegen, riolering/water, openbare verlichting, groen en gebouwen). Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De lasten hiervan komen in verschillende programma's tot uitdrukking.

Met de nota reserves en voorzieningen 2018 (die gelijktijdig met deze jaarrekening in de gemeenteraad wordt behandeld) vindt een zodanige herschikking en voeding van reserves plaats dat voor de komende 10 jaar in ieder geval is voorzien in het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Beleid voor beheer kapitaalgoederen

Voor het onderhoud hanteerden we in 2017 de volgende plannen:

Nota	Jaar van vaststelling/beoordeling
Onderhoudsinventarisatie wegen	2011
Onderhoudsplan riolering	2014
Onderhoudsplan gemeentegebouwen	2007
Groenplan	2015

Wegbeheer

Vanwege het geringe aantal wegen wordt er geen uitgebreid onderhoudsplan opgesteld met daaraan gekoppeld een onderhoudsvoorziening. In plaats daarvan wordt er gewerkt met inventarisaties voor onderhoud. In 2003 is het wegenbeheerplan vastgesteld met een looptijd van 2003 t/m 2022. In 2011 is de financiële paragraaf voor het laatst bekeken en vastgesteld. De hieruit voortvloeiende lasten zijn verwerkt in de begroting. Minimaal iedere vijf jaar wordt het verwachte onderhoud opnieuw bekeken en de voeding van de reserve hier eventueel op aangepast.

Het onderhoud is voor het dienstjaar 2017 conform de planning uitgevoerd. We hebben op basis van het Beleids- en Beheerplan Wegen de verharding in onze gemeente geïnspecteerd waaruit bleek dat er in 2017 groot onderhoud nodig was aan de Beekhuizenseweg.

Werk 2017	Gepland	Uitgevoerd
Beekhuizenseweg	73.000	69.000
Totaal	73.000	69.000

Vooralsnog wordt een minimaal onderhoudsbeleid aangehouden. Dit alles doen we om een positieve reserve te behouden, de stand hiervan bedraagt per 31-12-2017 € 79.000. Dit houdt overigens niet in dat het onderhoud niet blijft voldoen aan "goed" wegbeheerderschap. De wettelijke verplichtingen in deze worden te allen tijde nageleefd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de C.R.O.W. systematiek die onderscheid maakt in *voldoende*, *matig en onvoldoende*. De systematiek houdt in:

- bepaling van het schadebeeld;
- vaststelling van de ernst van de schade;
- bepaling van de omvang van de schade.

Schadebeeld en ouderdom weg geeft een planperiode van 2 – 6 jaar. Onderhoud vindt plaats na 2-jaar (hoge prioriteit), 4-jaar (CROW-norm) of 6-jaar (lage prioriteit). Er wordt naar gestreefd de CROW-norm te halen.

Riolering

In 2014 is het nieuwe verbrede rioleringsplan vastgesteld. Dit plan is de uitvoering van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsplan moet hebben. In dit plan zijn de normen bepaald voor de kwaliteit van het onderhoud en milieu. In dit plan wordt aangegeven welke investeringen er jaarlijks nodig zijn om aan de gestelde voorwaarden uit het plan te voldoen. De hieruit voortvloeiende lasten zijn in de begroting verwerkt. Als blijkt dat investeringen niet direct noodzakelijk zijn, dan zullen deze investeringen worden uitgesteld.

Metingen hebben uitgewezen dat wij voldoen aan de basisinspanning (afkoppelen) zoals deze is opgelegd door de Provincie. Dit is vastgelegd in het BRP (Basis rioleringsplan) en getoetst door het waterschap Rijn&IJssel.

Op grond van de Wet gemeentelijke watertaken zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder betreft. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan gemeenten: afvalwater, hemelwater en grondwater. In het nieuwe vGRP wordt met deze nieuwe zorgplichten rekening gehouden.

Het eerste grootschalige onderhoud is voorzien voor 2020. In 2017 is geen onvoorzien onderhoud aan de orde geweest dat ten laste van de voorziening is gebracht, de voorziening is daarmee op peil conform het plan (zie ook overzicht reserves en voorzieningen).

Gemeentegebouwen

Om het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren is jaarlijks per gebouw een budget in de begroting opgenomen. Om deze budgetten te kunnen bepalen is een onderhoudsplanning gemaakt waarbij gebruik is gemaakt van ervaringscijfers. De budgetten in de begroting waren toereikend voor het noodzakelijke onderhoud.

Groenplan

In dit plan is voor de lange termijn aangegeven waar het openbaar groen verbeterd of aangepast kan worden. Hieraan is gevolg gegeven door uitvoering van een groot aantal zaken. Tevens wordt in dit plan beschreven hoe Rozendaal met het openbaar groen om wil gaan. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de hierin beschreven zaken. In 2015 is een nieuw Groenplan vastgesteld, de kosten voor onderhoud van het groen zijn opgenomen in de begroting.

Fietspaden

In 2017/2018 is groot onderhoud gepleegd aan het fietspad Koningsweg.

Water

We hebben slechts 1 beek binnen de gemeente waarmee geen bijzonder onderhoud is gemoeid.

Paragraaf 4 Financiering

De paragraaf financiering geeft jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen rond de meerjaren financiering, het te voeren beleid op dit gebied en in de risico's die de gemeente daarbij loopt. Zoals wettelijk voorgeschreven hanteren we hiervoor een treasurystatuut dat door de raad is vastgesteld. In het treasurystatuut staat aan welke partijen en onder welke condities de gemeente geld mag uitlenen en bij welke partijen en onder welke condities beleggingen en financieringen kunnen plaatsvinden. De uitgangspunten zijn gebaseerd op een risicomijdend treasurybeleid. De gemeente verricht geen 'near banking'- of 'banking'-activiteiten omdat dit niet tot de kernactiviteiten van de gemeente behoort.

Risicobeheer

In deze paragraaf wordt, via een aantal tabellen, inzicht gegeven in de risico's met betrekking tot de vlottende schuld (kasgeldlimiet) en de risico's op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op opgenomen kortlopende geldleningen tot een acceptabel maximum te beperken. Kortlopende leningen zijn immers "goedkoper" dan langlopende leningen. Een risico hierbij is echter dat het lagere rentepercentage ook voor een korte periode van toepassing is. Om te voorkomen dat gemeenten met omvangrijke kortlopende leningen bij forse rentestijgingen in de problemen komen is er een landelijke kasgeldlimiet vastgesteld.

Kasgeldlimiet

Grondslag: omvang begroting per 01-01-2017	Rekening 2017
Omvang begroting per 1 januari 2017 (afgerond)	6.566.835
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5% begroting)	558.181
2. Omvang vlottende korte schuld (rekening-courant Gemeente)	1.122.332
3. Vlottende middelen (kortlopende vorderingen)	903.464
4. Totaal kasgeld (2) – (3)	218.868
5. Toegestaan kasgeldlimiet (1)	558.181
6. Overschrijding kasgeldlimiet (4-5)	-339.313

Het negatieve bedrag bij de overschrijding van de kasgeldlimiet betekent in dit geval dat we ruim voldoen aan de norm van kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Eventuele renterisico's op de langere termijn worden beheerst door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op eenzelfde moment een omvangrijke herfinanciering van langlopende leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. Met het toepassen van een renterisiconorm worden de renterisico's gespreid.

De gemeente Rozendaal kent momenteel (en dat is ook niet voorzien) geen langlopende leningen, derhalve is berekening van de norm niet aan de orde.

Uitgezette middelen

De gemeente Rozendaal heeft een goede liquiditeitspositie, in 2017 is gemiddeld een bedrag van ruim € 4,5 miljoen aangehouden bij de schatkist. Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt is hierop nauwelijks rendement behaald. Deze middelen uitlenen aan andere gemeenten is toegestaan maar ook die gemeenten kunnen momenteel tegen 0,3% lenen bij bijvoorbeeld de BNG.

Garanties op leningen aan derden

Er zijn op dit moment geen garanties op leningen aan derden verstrekt.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De wet is in 2013 aangenomen. De decentrale overheden hebben door deze wet nog eens nadrukkelijk de zelfde verantwoordelijkheid opgelegd gekregen voor een gedegen begrotingsbeleid. Doel is om samen het Nederlandse begrotingstekort binnen de perken te houden. Er wordt gewerkt met het zogenaamde EMU-saldo en Europese normeringen hiervoor. Tevens is bepaald dat overtollige kasmiddelen belegd dienen te worden bij het Rijk. Dat geldt dus ook voor de gemeente Rozendaal.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering richt zich op de ondersteunende diensten, die nodig zijn om de beoogde resultaten en effecten uit het beleidsplan en de programma's te bereiken. Bedrijfsvoering omvat de vakgebieden Personeel en Organisatie, Informatisering, Juridische zaken, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting en valt vooral onder de verantwoordelijkheid van het college.

Bestuur / Personeel en organisatie

Gemeenteraad

In 2014 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Onze gemeenteraad bestaat in de periode 2014-2018 uit 9 raadsleden, verdeeld over de volgende drie fracties:

- Belangengemeenschap Rozendaal (BGR, 4 zetels)
- Rosendaal '74 (R'74, 3 zetels)
- PAK Rozendaal (PAK, 2 zetels)

College burgemeester en wethouders

Het college bestaat, naast de burgemeester, uit twee (parttime) wethouders ondersteund door de gemeentesecretaris.

Organisatieontwikkeling

In vervolg op de quick scan in 2016 heeft organisatiebureau BMC een aantal zogenaamde ateliersessies gehouden met zowel raads- en collegeleden als medewerkers uit de organisatie. Dat heeft, na de zomer, geleid tot een rapport met als uitgangspunt dat voor Rozendaal "beheergemeente 2.0" een goede optie is. Daarvoor zijn door BMC een aantal randvoorwaarden aangegeven en aanbevelingen gedaan. Hierop heeft het college per oktober een verandermanager aangesteld die als opdracht heeft de aanbevelingen op te pakken en met concrete voorstellen te komen (en zo mogelijk direct te implementeren) om aan die randvoorwaarden te voldoen waarmee Rozendaal ook de komende 5-10 jaar als bestuurskrachtige gemeente gekenmerkt kan worden.

In december is een eerste bijeenkomst met de gemeenteraad geweest waarin de aanpak van het proces is toegelicht en doorgesproken. Ook bij het vervolg van dit proces zullen zowel de medewerkers als de raad nauw betrokken worden.

Integriteit

In de gemeente Rozendaal is zowel voor de bestuurders van de gemeente als voor de ambtenaren een gedragscode vastgesteld. In de wet is bepaald dat het college over het gevoerde integriteitbeleid voor de ambtenaren jaarlijks verantwoording dient af te leggen aan de gemeenteraad.

In de Ambtenarenwet is de bepaling opgenomen dat ambtenaren een eed of belofte moeten afleggen dat hij of zij zich als een goed ambtenaar zal gedragen en als een goed ambtenaar zal handelen. Het zittende personeel heeft hiertoe een schriftelijke verklaring getekend die in het personeelsdossier in opgeborgen. Nieuwe medewerkers dienen een soortgelijke verklaring te tekenen, nadat zij de ambtseed/belofte hebben afgelegd ten overstaan van de burgemeester, in aanwezigheid van diens direct leidinggevende en de gemeentesecretaris. Aangezien in 2017 geen nieuwe medewerkers in dienst zijn gekomen heeft deze ceremonie niet plaatsgevonden.

Aan het integriteitsbeleid wordt aandacht geschonken bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken. In de praktijk blijken zich geen problemen op dit gebied voor te doen. De medewerkers zijn ervan doordrongen dat in een kleine gemeenschap als Rozendaal integriteit van het grootste belang is.

Behalve de gedragscode voor de ambtenaren heeft Rozendaal al sinds 2002 een zogenaamde klokkenluidersregeling. Daarin is bepaald dat ambtenaren (desgewenst anoniem) misstanden kunnen melden. Van deze klokkenluidersregeling is in Rozendaal nog nooit gebruik gemaakt.

Financiële functie

Voor de financiële functie van de gemeente zijn vastgesteld een financiële verordening, voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet en een controleverordening voorgeschreven in artikel 213 Gemeentewet.

In het jaar 2017 is de jaarrekening (2016) voor het eerst gecontroleerd door de nieuw geselecteerde accountant (Stolwijk Kelderman). De raad heeft een langjarig controleprotocol vastgesteld voor de accountantscontrole op de jaarrekening. Dit heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

De gemeente verkreeg in 2017, over de jaarrekening 2016, een goedkeurende accountantsverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Administratieve organisatie

Voor een groot aantal processen zijn procesbeschrijvingen vereist. Deze zijn opgenomen in het rapport Administratieve Organisatie. Voorts zijn in het kader van de functiebeschrijvingen globale taakbeschrijvingen opgesteld. Op tal van terreinen wordt de gemeente onderworpen aan (verplichte) controles, audits en zelfevaluaties. Voor burgerzaken betreft het de jaarlijkse zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen (BRP) en voor de reisdocumenten. Deze hebben in 2017 met goed gevolg plaatsgevonden. Jaarlijks dienen daarvoor echter ook controlewerkzaamheden plaats te vinden (zie ook de paragraaf Informatieveiligheid).

De handhaving van allerlei wet- en regelgeving met name op het gebied van brandveiligheid, bouw- en woningzicht en milieu wordt frequent geïnspecteerd. Op het gebied van sociale zaken bestaat het instrument van de single-audit en op financieel gebied de accountantscontrole. Daarnaast zijn voor meerdere terreinen beveiligingsplannen opgesteld (o.a. voor burgerzaken en de informatie-uitwisseling). Voor het jaar 2017 zijn op dit vlak geen bijzonderheden te melden. Wel neemt de complexiteit en daarmee de administratieve last van deze werkzaamheden jaarlijks toe.

Kengetallen en kosten personeel en organisatie

Omschrijving	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016	Werkelijk 2015
Formatieplaatsen (fte)	10,8	10,8	10,8
Medewerkers (aantal)	12	12	13
Mannen (%)	58%	58%	54%
Vrouwen (%)	42%	42%	46%
Ziekteverzuim (%)	2,70%	1,60%	2,10%
Instroom (%)	8%	0%	0%
Uitstroom (%)	8%	7%	0%
Deeltijders (%)	42%	42%	46%
Leeftijd (gemiddeld)	54,9	57,3	54,9
Maximum Salarisschaal (%)	92%	100%	100%
Budget opleidingen (% loonsom)	0,31%	0,84%	0,84%

Per 31 december 2017 bestaat de formatie uit 10,8 formatie-eenheden (fte's). De bezetting is echter niet op dat niveau. Bij burgerzaken en financiën is sprake van gedeeltelijke vacaturerimte (hiervoor wordt ingehuurd). Of de genoemde 10,8 fte nog toereikend is en de definitieve invulling van de huidige vacaturerimte is onderdeel van het organisatieonderzoek.

Voor de werkzaamheden op het gebied van RO, milieu en monumentenzaken is, evenals in voorgaande jaren, een externe medewerker ingehuurd, die tevens werkzaam is voor het project De Del. Voor enkele dagen per maand wordt personele capaciteit ingehuurd ten behoeve van de taakvelden belastingen, Wet WOZ en archief en de gemeente maakt gedurende het hele jaar gebruik van een medewerker van WSW-bedrijf Presikhaaf voor werkzaamheden in de buitendienst. In 2017 is voor een deel van het jaar een projectleider voor het project nieuwbouw Dorpschool ingehuurd.

Toelichting kengetallen

Uit de cijfers valt op te maken dat er sprake is van een stabiel personeelsbestand. Dat is enerzijds prettig omdat hiermee de continuïteit binnen de organisatie goed gewaarborgd is, anderzijds is verversing van het ambtelijk apparaat ook prettig vanwege een frisse blik zo nu en dan en ten behoeve van de continuïteit op langere termijn.

Ziekteverzuim

	2017	2016	2015
Verzuimpercentage	2,70%	1,60%	2,10%
Kort (0-8 dagen)	2,70%	2,10%	2,70%
Middellang (8-43 dagen)	0%	0%	0%
Lang (>43 dagen)	0%	0%	0%

Het verzuimpercentage is de laatste jaren al laag en in 2017 evenzo, het landelijk gemiddelde percentage bij gemeenten bedroeg in 2017 5,5%. Gelukkig voor, in de eerste plaats, onze medewerkers en de organisatie is er de

laatste jaren geen sprake van langdurig verzuim. Wanneer hiervan wel sprake is, heeft dat direct een enorme impact op de ziekteverzuimcijfers door de kleine aantallen.

Inkoop

In 2016 is de Aanbestedingswet herzien. Met de Aanbestedingswet worden de Europese wetten en richtlijnen omgezet naar nationale wetgeving. Voor de vertaling naar de praktijk geldt het zogenaamde Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW) en de Gids Proportionaliteit. De aanbestedingswet bepaalt dat het werken met de ARW verplicht wordt gesteld voor het aanbesteden van werken onder de Europese aanbestedingsdrempels. In 2016 is besloten deze landelijke regels te volgen en geen eigen inkoopbeleid vast te stellen, dit beleid geldt in 2017 nog steeds.

Kosten bedrijfsvoering

Binnen het "programma" Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is het taakveld Overhead opgenomen. Dat taakveld heeft vooral betrekking op de bedrijfsvoering. Per saldo bedragen de lasten hiervoor in 2017 € 1,3 miljoen. In deze paragraaf zijn die kosten per onderdeel uitgesplitst en nader toegelicht.

Personeelslasten

Besteding budgetten eigen personeel en inhuur derden voor normale bedrijfsvoering

In het volgende overzicht staan de personeelsbudgetten voor de normale bedrijfsvoering (exclusief bestuur), uitgesplitst naar loonkosten voor eigen medewerkers en (structurele) inhuur. In de kolom 'budget 2017' staan de reguliere personeelsbudgetten (gebaseerd op de bestaande formatie) en het inhuurbudget voor bijvoorbeeld overwerk en ziekte.

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Regulier organisatie	692.824	701.890	-9.066
Inhuurbudget	275.037	272.344	2.693
Totaal	967.861	974.234	-6.373

In 2017 is een deel van het budget (vacatureruimte) overgeheveld van de post regulier naar inhuur. Daarnaast is het inhuurbudget op basis van verschillende raadsbesluiten met € 70.000 verhoogd voor zowel de extra kosten van tijdelijke vacaturevervulling als de kosten voor de verandermanager en de implementatie van de BIG/ENSIA.

De hogere kosten op het onderdeel reguliere organisatie zijn het gevolg van hogere sociale lasten dan begroot en de uitbetaling van 2 ambtsjubilea (niet begroot).

Inhuur personeel voor projecten

Naast de inzet van extern personeel voor onze normale bedrijfsvoering zetten we extern personeel in voor projecten, in dit geval vooral De Del en de Dorpsschool. De kosten daarvan worden binnen de betreffende projecten gedekt.

Overige personeelslasten

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Overige personeelslasten (reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, etc.)	20.212	18.709	1.503

Evenals in 2017 zijn er minder kosten gemaakt voor het volgen van cursussen en het uitstapje.

Informatisering en automatisering (I&A)

De zorg voor een goede informatievoorziening is een vitaal onderdeel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering, waarbij automatisering van wezenlijk belang is. Vrijwel alle processen dienen geautomatiseerd plaats te vinden, vaak wettelijk voorgeschreven. De gemeente Rozendaal besteedt een aantal werkzaamheden op het gebied van automatisering uit aan de gemeente Rheden. Daarin is in 2017 geen wijziging gekomen. Voor de dienstverlening door de gemeente Rheden is een Service Level Agreement opgesteld. Het beheer van de hardware geschiedt in eigen huis door een gekwalificeerde medewerker automatisering. Daarnaast heeft de gemeente een ondersteunings- en achtervangovereenkomst gesloten met een particulier bedrijf.

De toekomstige verplichtingen op het gebied van digitalisering zijn in 2017 met behulp van een extern bureau, via de zogenaamde "roadmap", geactualiseerd. De uitkomst ervan wordt opgenomen in de begrotingen voor de komende jaren.

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Kosten ICT (licenties software, kapitaallasten diverse applicaties)	133.000	114.756	18.244

De kosten van het beheer door gemeente Rheden zijn behoorlijk lager uitgevallen in 2017.

Huisvesting

De huisvesting voor het gemeentelijk personeel is voldoende. Alle personeelsleden hadden een goede werkplek, qua vergaderruimten is het gemeentehuis niet ruim bedeed. Er wordt op de juiste wijze aandacht geschonken aan ARBO-voorzieningen. In 2017 hebben op dit gebied geen aanschaffingen plaatsgevonden. Een deel van het gemeentehuis is langjarig verhuurd aan " 't Regthuys".

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Huisvesting (energie, water, aankoop niet duurzame goederen en diensten, specifieke verbruiksgoederen, huren, verzekeringen, afschrijving), per saldo	37.158	75.231	-38.073

In 2017 is er, ten opzichte van het regulier onderhoud, extra schilderwerk verricht voor een bedrag van € 10.000 en is daarnaast de vloerbedekking in het gemeentehuis vervangen voor een totaalbedrag van € 25.000. Die extra kosten worden gedekt uit de reserve (zie ook programma algemene dekkingsmiddelen).

Overige kosten organisatie (o.a. facilitaire zaken)

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Overige organisatiekosten (repro, huishoudelijke zaken, postverzorging, inventaris, tijdschriften en abonnementen, algemene benodigdheden, contributies, verzekeringen etc.), per saldo	110.926	134.319	-23.393

De overschrijding wordt veroorzaakt door de hogere accountantskosten (€ 7.400) voor de jaarrekening 2016. Dit is mede veroorzaakt doordat een nieuwe accountant voor het eerst de jaarrekening van Rozendaal heeft gecontroleerd waardoor er meerwerk heeft plaatsgevonden. De verwachting is dat dit in 2017 een stuk minder zal zijn.

Daarnaast is op deze post de storting in de voorziening dubieuze debiteuren met € 14.500 verantwoord. De rapportages uit Rheden gaven hiertoe aanleiding.

Tractie

De kostenplaats tractie heeft betrekking op het materiaal dat in gebruik is voor onze buitendienst.

Onderdeel	Budget 2017	Werkelijk 2017	Saldo 2017
Brandstof, onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. per saldo	22.835	21.348	1.487

In 2017 hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In artikel 1 lid b BBV wordt het als volgt gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

Wat is ons beleid?

Deelname aan een verbonden partij wordt bepaald door doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van de taak. Op voorkomende beleidsterreinen stimuleren de hogere overheden samenwerking in een verbonden partij. Als voorbeeld geldt de jeugdzorg die na de transitie feitelijk bestaat uit 3 onderdelen: de landelijke, de bovenlokale en de lokale zorg. Het rijksbeleid is er op gericht om de bovenlokale zorg onder te brengen bij gemeenten of samenwerkingsverbanden met 100.000+ inwoners.

Wat is het belang voor de gemeenteraad?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Allereerst voeren de “verbonden partijen” vaak beleid uit dat we in principe zelf ook kunnen uitvoeren. We mandateren als het ware de “verbonden partijen”. We houden de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma’s. Voor de raad blijft er dus nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma’s. Daarnaast zijn er de financiële risico’s die we met “verbonden partijen” kunnen lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Bij het aangaan en onderhouden van contacten met “verbonden partijen” is van belang om:

- af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren;
- te bekijken welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals we voor ogen hebben;
- te zorgen dat we voldoende inhoudelijk en financieel inzicht hebben en houden in het uitvoeren van een taak.

Bestuur en toezicht

De meeste verbonden partijen van de gemeente zijn gemeenschappelijke regelingen, deze zijn gebaseerd op de wet gemeenschappelijke regelingen. Als publiekrechtelijke lichamen zijn bepalingen van Gemeentewet, Provinciewet of Waterschapswet ook voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Via vertegenwoordiging in dagelijks en/of algemeen bestuur is het toezicht (governance) geregeld. Voor de privaatrechtelijke rechtspersonen (de vennootschappen) hebben we minder instrumenten in handen. Hier maken we gebruik van de beschikbare wettelijke mogelijkheden als het stemrecht van de aandeelhouder en toezicht door raden van commissarissen.

Invloed

Over het algemeen is de invloed van de gemeente Rozendaal, vanwege de omvang en het belang, zeer klein te noemen. Van belang is voortdurend af te wegen welke bestuurlijke en ambtelijke capaciteit dan geïnvesteerd wordt in de betreffende verbonden partij gegeven dat belang.

Het is ook niet altijd noodzakelijk omdat de deelname van meerdere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen ook voor een soort natuurlijk aantal “checks en balances” zorgt waar het gaat over bestuur en toezicht.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen worden onderscheiden in 3 groepen:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Stichtingen en verenigingen
- Coöperaties en vennootschappen (in Rozendaal niet van toepassing).

Gemeenschappelijke regelingen

Deelname in een gemeenschappelijke regeling gebeurt in de gevallen waarin de gemeente, taken waar zij verantwoordelijk voor is, niet anders dan in samenwerking met anderen kan uitvoeren. De Wet gemeenschappelijke regelingen regelt deze samenwerkingsvorm. Het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen wordt meestal gevormd door een afvaardiging van de deelnemers en de besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie wordt een stuk autonomie overgedragen aan de regeling. De door de gemeente aangewezen vertegenwoordigers in de besturen informeren college en raad over relevante ontwikkelingen. De betreffende organen leggen hun begroting, rekening en andere beleidsplannen voor aan de gemeente.

In verband met voorgeschreven wijzigingen op grond van de aanpassingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) presenteren wij onderstaand de informatie in de vorm die sinds 2015 is voorgeschreven. We hanteren de meest (officiële) beschikbare cijfers. Vaak betreft het dan de jaarrekening 2016 omdat ten tijde van het

opstellen van de eigen jaarrekening de procedure voor het vaststellen van de jaarrekening 2017 bij de betreffende organisaties nog niet was afgerond.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen (GR)			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern		
Openbaar belang	Het gemeenschappelijk orgaan richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het gemeenschappelijk orgaan werkt intensief samen met de Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen (treedt per 1-1-2016 inwerking)		
Ontwikkelingen	Het gemeenschappelijk orgaan is eind 2015 in werking getreden. De samenwerking vindt plaats in vier portefeuillehoudersoverleggen voor economie, mobiliteit, wonen en milieu & duurzaamheid. De portefeuillehouders uit Rozendaal vertegenwoordigen daarin de gemeente.		
Financiële bijdrage	In 2017: € 2.250 (€ 1,50 x (afgerond) 1.500 inwoners), dit is inclusief € 1 voor de stichting Economic Board (zie ook verderop)		
Risico	Indien bij een jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij op basis van inwonertal.		
Financieel belang	-		
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het gemeenschappelijk orgaan. Elke deelnemende gemeente heeft één stem.		
Financiële gegevens	1-1-2017		31-12-2017
	Eigen vermogen	€ 362.091	Eigen vermogen € 274.425
	Vreemd vermogen	€ 130.867	Vreemd vermogen € 31.309
	Resultaat 2017	- € 10.528	

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (GR)			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Programma	Programma 1 Openbare orde en veiligheid en Programma 4 Zorg en Welzijn		
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweezorg; b. Publieke gezondheid c. GHOR d. Rampenbestrijding en crisisbeheersing e. Gemeenschappelijke meldkamer		
Ontwikkelingen	In 2015 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. De raad van Rozendaal heeft daar op 30 september 2015 mee ingestemd.		
Financiële bijdrage	€ 74.631 per jaar (brandweer) en € 19.234 (volksgezondheid)		
Risico	Op basis van inwoneraantal dragen wij bij aan de kosten.		
Financieel belang	-		
Bestuurlijk belang	De burgemeester en de wethouder sociaal domein zijn lid van het algemeen bestuur		
Financiële gegevens	1-1-2017		31-12-2017
	Eigen vermogen	€ 5.450.527	Eigen vermogen € 8.239.483
	Vreemd vermogen	€ 16.962.717	Vreemd vermogen € 14.246.499
	Resultaat 2017	€ 2.875.000	

Werkvoorziening Midden Gelderland (Presikhaaf bedrijven) (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 4 Zorg en Welzijn			
Openbaar belang	Geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening. De missie van Presikhaaf bedrijven is: "In de regio midden Gelderland bieden we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hulp bij het verkrijgen van een betaalde baan".			
Ontwikkelingen	Besloten is tot een modulair afbouwen van het werkvoorzieningsschap. Presikhaaf houdt in zijn huidige vorm naar verwachting in 2020 op te bestaan.			
Financiële bijdrage	€ 55.900 (gelijk aan rijksbijdrage + bijdrage exploitatietekort)			
Risico	De mogelijke toekomstscenario's zijn voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. De risico's die hiermee samen hangen zijn daarbij in kaart gebracht. Elke scenario heeft een ander risico.			
Financieel belang	Naar rato van aantal WSW-ers betaalt Rozendaal mee aan tekorten			
Bestuurlijk belang	De wethouder sociaal domein is lid van het algemeen bestuur			
Financiële gegevens	1-1-2017		31-12-2017	
	Eigen vermogen	€ 851.000	Eigen vermogen	€ 788.000
	Vreemd vermogen	€ 21.995.000	Vreemd vermogen	€ 19.091.000
	Resultaat 2017	- € 10.535.000		

Gelders Archief (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 6 Financieel beleid			
Openbaar belang	Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland			
Ontwikkelingen	Geen			
Financiële bijdrage	€ 4.101 per jaar			
Risico	Na de reorganisaties draait het Gelders Archief met een positief resultaat. Dit heeft er toe geleid dat er een eigen vermogen is opgebouwd			
Financieel belang	Bij liquidatie zal Rozendaal hier haar bijdrage aan moeten leveren			
Bestuurlijk belang	Namens Rheden/Renkum en Rozendaal is de burgemeester van Renkum lid van het algemeen en dagelijks bestuur.			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 228.517	Eigen vermogen	€ 156.993
	Vreemd vermogen	€ 19.539.312	Vreemd vermogen	€ 19.207.692
	Resultaat 2016	€ -/- 82.351		

Gemeenschappelijke regeling onderwijszaken (GR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 3 Onderwijs			
Openbaar belang	Behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de volwasseneneducatie en kent onder meer de volgende taakonderdelen: - Vaststelling van de hoofdlijnen van het beleid voor educatie en beroepsonderwijs - Behartiging andere onderwijszaken die afstemming behoeven in de regio (zoals leerplicht en voorkomende voortijdige schooluitval)			
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2018 is dit onderdeel van de MGR.			
Financiële bijdrage	€ 103 per jaar			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	N.v.t.			
Bestuurlijk belang	Namens Renkum, Rheden en Rozendaal is de wethouder onderwijs van Rheden lid van het dagelijks bestuur.			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	Eigen vermogen	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.
	Resultaat 2016	€ 27.778		

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) (GR)																	
Vestigingsplaats	Arnhem																
Programma	Programma 9 Ruimtelijke ordening, bouwzaken en grondbeleid																
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Tevens het belang van goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland																
Ontwikkelingen	Deze omgevingsdienst is per 1 april 2013 van start gegaan																
Financiële bijdrage	Basistaken worden uitgevoerd tegen uurtarief op basis van jaarlijks te sluiten overeenkomsten																
Risico	De eerste jaren draait de ODRA op inputfinanciering																
Financieel belang	N.v.t.																
Bestuurlijk belang	Eén lid algemeen bestuur uit Rozendaal. Eén lid dagelijks bestuur (wethouder Renkum) namens Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal																
Financiële gegevens	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2017</th> <th></th> <th>31-12-2016</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 855.000</td> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 698.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 3.364.000</td> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 3.552.000</td> </tr> <tr> <td>Resultaat 2017</td> <td>- € 156.000</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2017		31-12-2016	Eigen vermogen	€ 855.000	Eigen vermogen	€ 698.000	Vreemd vermogen	€ 3.364.000	Vreemd vermogen	€ 3.552.000	Resultaat 2017	- € 156.000		
	1-1-2017		31-12-2016														
Eigen vermogen	€ 855.000	Eigen vermogen	€ 698.000														
Vreemd vermogen	€ 3.364.000	Vreemd vermogen	€ 3.552.000														
Resultaat 2017	- € 156.000																

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer (GR)	
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Programma 3 onderwijs en programma 4 sociaal domein
Openbaar belang	Adequaat en efficiënt vervoer van diverse doelgroepen
Ontwikkelingen	De organisatie is in 2016 gestart
Financiële bijdrage	€ 5.000,- per jaar voor de bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN (plus de vervoerskosten)
Risico	Geen
Financieel belang	Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het bestuur (portefeuillehouder verkeer & vervoer)
Financiële geg.	Gegeven zijn nog niet bekend

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (GR)																	
Vestigingsplaats	Arnhem																
Programma	Programma 6 Sociaal domein																
Openbaar belang	Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners																
Ontwikkelingen	Met ingang van 2018 worden aan taken op het gebied van de Wmo en de Jeugdhulp ook taken op het terrein van onderwijs en participatie onder de MGR gebracht. Dat betekent dat de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken wordt ontmanteld.																
Financiële bijdrage	Bijdrage van Rozendaal in 2017 plm € 3.500,-																
Risico	Geen																
Financieel belang	De regeling biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio en voorziet in specifieke samenwerkingsmodules. Door gezamenlijke sturing en beheersing van de uitvoeringstaken wordt getracht efficiency te bereiken																
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het algemeen bestuur (portefeuillehouder sociaal domein). Deze heeft één stem.																
Financiële gegevens	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-4-2017</th> <th></th> <th>31-12-2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 1.586.452</td> </tr> <tr> <td>Resultaat 2017</td> <td>€ 0</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		1-4-2017		31-12-2017	Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 0	Vreemd vermogen	€ 0	Vreemd vermogen	€ 1.586.452	Resultaat 2017	€ 0		
	1-4-2017		31-12-2017														
Eigen vermogen	€ 0	Eigen vermogen	€ 0														
Vreemd vermogen	€ 0	Vreemd vermogen	€ 1.586.452														
Resultaat 2017	€ 0																

Stichtingen en verenigingen

Leisurelands (voorheen RGV) (Stichting)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 8 Recreatie			
Openbaar belang	o.a. het verrichten van werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme die door de overheid worden aangemerkt als te behoren tot een terrein van belangenbehartiging dat de overheid zich als eigen zorg aantrekt			
Ontwikkelingen	Geen			
Financiële bijdrage	N.v.t.			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	De gemeente heeft 308 aandelen à € 1,- in het kapitaal van de vennootschap			
Bestuurlijk belang	Geen, Rozendaal wordt vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering door de portefeuillehouder economie			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 55.004.000	Eigen vermogen	€ 56.279.000
	Vreemd vermogen	€ 20.958.000	Vreemd vermogen	€ 20.195.000
	Resultaat 2016	€ 1.275.000		

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) (Vereniging)				
Vestigingsplaats	Den Haag			
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern			
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies			
Ontwikkelingen	Geen			
Financiële bijdrage	€ 3.090			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	N.v.t.			
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap			
Financiële gegevens	1-1-2016		31-12-2016	
	Eigen vermogen	€ 64.156.000	Eigen vermogen	€ 65.548.000
	Vreemd vermogen	€ 86.964.000	Vreemd vermogen	€ 81.229.000
	Resultaat 2016	€ 790.000		

Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen (Stichting)*				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 10 Bestuursorganen intern en extern			
Openbaar belang	De Economic Board is een regionale samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. De belangrijke opgave voor deze Triple Helix samenwerking is het stimuleren van duurzame economische groei en innovatie in de regio.			
Ontwikkelingen	De stichting is in de tweede helft van 2015 gestart			
Financiële bijdrage	De gemeente heeft een bijdrage ad € 1 per inwoner per jaar gedurende 5 jaar gegarandeerd (t/m 2020), is onderdeel van de € 1,50 voor het gemeenschappelijk orgaan			
Risico	N.v.t.			
Financieel belang	Geen			
Bestuurlijk belang	Geen, de samenwerkende gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen wijzen één lid aan in de geleding overheden.			
Financiële gegevens	1-1-2017		31-12-2017	
	Eigen vermogen	€ 362.091	Eigen vermogen	€ 274.425
	Vreemd vermogen	€ 130.867	Vreemd vermogen	€ 31.309
	Resultaat 2017	- € 87.666		

Stichting Veilig Thuis (zelfstandige stichting onder verantwoordelijkheid van de GR VGGM)*	
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Programma 4 Sociaal Domein
Openbaar belang	Een autonome, slagvaardige organisatie met als opdracht het uitvoeren van de wettelijke en overige taken van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) voor de zestien gemeenten van Gelderland-Midden
Ontwikkelingen	De stichting is op 1 april 2017 gestart.
Financiële bijdrage	
Risico	N.v.t.
Financieel belang	Geen
Bestuurlijk belang	Er is een Raad van Toezicht bestaande uit ten minste vijf leden, waaronder leden van het college van deelnemende gemeenten, die benoemd worden door het AB van de VGGM
Financiële gegevens	Deze gegevens zijn nog niet bekend

*Formeel gezien zijn dit, vanwege ontbreken bestuurlijk en financieel belang, geen verbonden partijen. Vanwege de sterke verbondenheid aan de gerelateerde verbonden partijen, zijn deze voor de volledigheid wel in deze paragraaf opgenomen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een belangrijk instrument in het kader van het ruimtelijke beleid. Het aantal grondexploitaties is in Rozendaal echter zeer gering.

Bij de jaarrekening wordt in deze paragraaf, voor zover van toepassing, op hoofdlijnen verslag gedaan van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten. Een aanvullende toelichting staat in de Grex De Del, deze bevat een verantwoording op het niveau van het individuele project.

Centraal daarin staat de ontwikkeling van locatie De Del. De ontwikkeling hiervan maakt woningbouw mogelijk op de percelen de Del 6 en 10. Het perceel de Del 6 bestaat uit twee voormalige voetbalvelden, de Del 10 is een voormalig tennis- en squashpark.

Voor de ontwikkeling van de Del is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met projectontwikkelaar Credo. In deze overeenkomst is bepaald dat Credo de gemeente een financiële kostenverhaalsbijdrage zal betalen. De totale ontwikkeling bestaat uit maximaal 64 woningen, waarvan 44 woningen door Credo worden gerealiseerd, de gemeente geeft de overige kavels uit.

Op grond van de grondexploitatie is het geprognosticeerde saldo in 2017 van het plan De Del € 5,07 miljoen. De gemeenteraad heeft in het verleden aangegeven dat de opbrengsten van de Del ingezet worden ten behoeve van de financiering van de nieuwe Dorpschool.

Economische situatie en actuele ontwikkelingen

De boekwaarde van het project is in 2017 afgenomen ten opzichte van één jaar geleden door de ondernomen activiteiten en vorderingen binnen het project. Mede door het herstel op de woningmarkt zien we veel belangstelling voor zowel de koop van woningen als kavels. Hierdoor neemt de zekerheid over de positief geraamde exploitatie van De Del verder toe. Van de 64 woningen zijn er tot en met 2017 reeds 45 afgenomen en het grootste deel van het restant zal hoogstwaarschijnlijk in 2018 worden uitgegeven.

Lasten en baten in 2017

De werkelijke lasten voor de ontwikkeling van De Del bedroegen in 2017 afgerond € 220.000. Hier stonden verkoopopbrengsten tegenover van ruim € 3,2 miljoen. Op basis van de voorschriften is een deel van dat verschil als winst genomen en is het restant in mindering gebracht op de bestaande boekwaarde van het project (zie voor een nadere toelichting ook programma 9).

Risicomanagement in relatie tot weerstandsvermogen

Het risico op de grondexploitatie is integraal onderdeel van het totale risicoprofiel van de gemeente, daardoor is een afzonderlijke reserve voor grondexploitaties niet nodig. Ten aanzien van De Del kan daarover het volgende worden opgemerkt. Analyse van de exploitatie leert dat er een risico bestaat op kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken wanneer de inflatie hoger dan 2% per jaar is, bij een fors hogere inflatie kan de opbrengst € 250.000 lager uitvallen. Daarnaast lopen we een risico over de kavels die we als gemeente zelf uitgeven. Mocht de belangstelling afnemen zijn er twee opties:

- De uitgifte vertragen;
- De kavelprijzen verlagen.

Uitgifte vertragen

Gezien de huidige omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt verdient deze optie in dat geval, uit financieel oogpunt, de voorkeur. Omdat er geen rente wordt toegerekend aan de grondexploitatie en er op dit moment ook geen liquiditeitsbehoefte bestaat, levert het vertragen van de uitgifte (tot de markt weer aantrekt) geen financieel nadeel op. In dit geval is het financieel risico dan ook nagenoeg nihil.

Kavelprijzen verlagen

Wanneer er beleidsmatige redenen zijn de uitgifte niet te vertragen, kan overwogen worden om de kavelprijzen te verlagen. Een verlaging van de kavelprijs met 10% van de nog niet verkochte woningen, leidt tot een lagere opbrengst van maximaal € 400.000. Gezien de huidige belangstelling zal hiervan geen sprake zijn en is de opname van € 250.000 als risico ruim voldoende.

Hoewel, gezien de voortgang van het project en de markt, de huidige risico's voor het project steeds kleiner zijn, is voorzichtigheidshalve in de risicoparagraaf een bedrag van € 0,5 miljoen meegenomen.

Paragraaf 8 Informatieveiligheid

In deze jaarrekening is voor het eerst een (facultatieve) paragraaf Informatieveiligheid opgenomen, deze zal voortaan ook in de programmabegroting worden opgenomen. Net als bij de opzet van de overige paragrafen gaat het dan in de begroting vooral om het beleid en de doelstellingen ten aanzien van informatiebeveiliging en bij de jaarrekening om de uitgevoerde activiteiten en resultaten. Via deze paragraaf legt het college aan de gemeenteraad verantwoording af over het informatieveiligheidsbeleid.

Doelstelling informatieveiligheidsbeleid

In 2013 hebben gemeenten gezamenlijk bepaald dat de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) door iedere gemeente wordt omarmd als hét normenkader voor de inrichting van informatieveiligheid in de gemeenten. Dit normenkader is opgesteld door de IBD (informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten). De BIG kan ook wel gezien worden als een gestandaardiseerde set van beveiligingsmaatregelen waarmee gemeenten kunnen waarborgen dat overheidsinformatie veilig is. De IBD zorgt ervoor dat de BIG actueel blijft en blijft voldoen aan internationaal geaccepteerde beveiligingsstandaarden, zoals de ISO 27001.

Uiteraard heeft ook de gemeente Rozendaal de ambitie om te voldoen aan de BIG. De BIG is echter geen doel op zich, het gaat om:

- zorgvuldig omgaan met gevoelige informatie;
- betrouwbare en continue dienstverlening;
- voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. privacy);
- beheersen van risico's.

BIG en ENSIA

ENSIA vloeit voort uit en is gebaseerd op de BIG en is het meetinstrument voor gemeenten om verantwoording af te leggen over de implementatie van de BIG. Gemeenten leggen hiermee "verticaal" verantwoording af aan verschillende toezichthouders voor de verschillende soorten informatie waarmee gemeenten werken. Daarnaast verantwoordt de gemeente zich ook horizontaal aan de gemeenteraad. ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Zo krijgt het gemeentebestuur meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente.

Voorheen waren er aparte verantwoordingsprocedures voor de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet). Met ENSIA is dit nu gebundeld. Dat wil zeggen dat gemeenten in één keer slim verantwoording afleggen over het gebruik van zes registratiesystemen. Kortom, met ENSIA:

- heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier beter op sturen;
- sluit het verantwoordingsproces over informatieveiligheid aan op de gemeentelijke planning & control-cyclus;
- vermindert de verantwoordingsdruk bij gemeenten, omdat zes verantwoordingsprocedures zijn samengevoegd.

Bij ENSIA gaat het vooral om de beveiliging van overheidsinformatie in brede zin (waaronder persoonsgegevens).

Uitgevoerde activiteiten en resultaten

In 2017 zijn, met ondersteuning van externe partners, de volgende activiteiten ondernomen in het kader van informatieveiligheid:

- Uitvoeren informatieveiligheidsanalyses;
- Opstellen informatieveiligheidsbeleid;
- Opstellen actieplan informatieveiligheid;
- Uitvoering zelfevaluatie (ENSIA).

Informatieveiligheid is continue in beweging. Dat heeft ook zijn effect op de activiteiten die hierbij horen en die daardoor feitelijk continue gezien moeten worden op hun effectiviteit.

Informatieveiligheidsanalyses

In 2017 zijn de volgende analyses uitgevoerd:

- Gapanalyse (verschil tussen noodzakelijke en aanwezige maatregelen c.q. procedures);
- Risicoanalyse (analyse van zowel fysieke als digitale processen);
- Dataclassificatie (wegen van de verschillende risico's).

Op basis van de BIG worden er 300 maatregelen onderscheiden, uiteenlopend in zwaarte. Uit de analyses bleek dat Rozendaal nog 240 maatregelen (uiteenlopend van zwaar tot licht) zou moeten implementeren om volledig aan de BIG te voldoen. Deze worden vanaf 2017 jaarlijks geprioriteerd op basis van urgentie en uitgevoerd.

Informatieveiligheidsbeleid

Het college heeft dit beleid vastgesteld en voor alle rollen met betrekking tot informatieveiligheid zijn personen aangewezen. Ten aanzien van die rollen moeten de praktijkervaringen uitwijzen of daar aanpassingen in nodig zijn. De rol van Chief Information Security Officer (CISO) is bijvoorbeeld nu binnen de organisatie belegd. Bezien wordt of samenwerking met andere gemeenten hierbij effectiever is.

Actieplan informatieveiligheid

Op basis van de analyses is een actieplan informatieveiligheid opgesteld. Het actieplan bevat 39 acties voor de periode 2017-2018 waarmee de belangrijkste maatregelen binnen de BIG voor Rozendaal worden opgepakt.

Uitvoering zelfevaluatie (ENSIA)

Onder meer zijn de informatieveiligheidsanalyses in 2017 opgesteld als voorloper van de ENSIA. Ook de ENSIA is in 2017 voor het eerst opgesteld en zal vanaf 2018 feitelijk de gapanalyse vervangen. Wanneer de acties uit het actieplan zijn uitgevoerd volgt er in het tweede half jaar van 2018 opnieuw een zelfevaluatie waarmee een beeld wordt verkregen van de stand van zaken op dat moment en worden de maatregelen voor 2019 bepaald.

Dit is de werkwijze die met ENSIA wordt beoogd waarmee gemeenten uiteindelijk voldoen aan de BIG.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet (informatieuitwisseling t.b.v. werk en inkomen)

De werkwijze van de ENSIA voorziet erin dat er jaarlijks een zogenaamde Collegeverklaring wordt afgegeven. Voor 2017 geldt daarbij dat er eveneens een audit diende plaats te vinden op DigiD en SUWInet. Voor Rozendaal geldt overigens alleen een audit op SUWInet vanwege het ontbreken van DigiD.

Bij de verklaring kan het volgende worden opgemerkt:

De externe IT auditor heeft bij de gemeente Rheden geconstateerd dat aan één van de normen gesteld in het SUWInet Normenkader Afnemers niet (geheel) werd voldaan. De gemeente Rheden heeft hiervoor inmiddels een verbeterplan kenbaar gemaakt aan de auditor en aan de gemeente Rozendaal. Daarnaast heeft de auditor de gemeente Rozendaal er op gewezen dat de gemeente meer in control dient te komen middels het ontvangen van rapportages en het zelf uitvoeren van controles. Hiervoor is inmiddels een verbeterplan opgesteld.

Verantwoordingsrapportage BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) en BGT (basiskaart grootschalige topografie)

Naast de collegeverklaring heeft het college de verantwoordingsrapportages voor de BAG en de BGT vastgesteld. De gemeente Rozendaal voldoet aan de wettelijke verplichting inzake de BAG en de BGT, waarbij de feitelijke werkzaamheden aan de gemeente Rheden zijn uitbesteed. Wel wordt hierbij geconstateerd dat het borgen van de processen een continue punt van aandacht is in de steeds veranderende gemeentelijke organisaties Rozendaal en Rheden.

Incidenten

De CISO wordt door de medewerkers geïnformeerd over beveiligingsincidenten en legt deze vast ten behoeve van rapportages. Hieronder vallen o.a. inbreuken op en (ver)storingen in de informatietechnologie, datacommunicatie of andere infrastructurele voorzieningen die gevolgen kunnen hebben voor de continuïteit en integriteit van de bedrijfsprocessen evenals signaleringen dat het informatieveiligheidsbeleid niet wordt nageleefd. Eventuele incidenten of datalekken worden bijgehouden in een afzonderlijk register en wanneer van toepassing gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

In 2017 hebben zich geen informatieveiligheidsincidenten of datalekken voorgedaan.

AVG

Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer.

De AVG zorgt onder meer voor:

- versterking en uitbreiding van privacyrechten van burgers;
- meer verantwoordelijkheden voor organisaties;
- dezelfde, uitgebreidere bevoegdheden voor alle Europese privacytoezichthouders, zoals de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

De AVG richt zich vooral op de bescherming en een juist gebruik van persoonsgegevens (vertrouwelijkheid).

Naast de activiteiten in het kader van ENSIA zijn in 2017 ook de nodige activiteiten uitgevoerd om als gemeente Rozendaal aan de AVG te voldoen. Zo is een analyse uitgevoerd waaruit achttien acties voortvloeiden. De meeste acties zijn inmiddels uitgevoerd. Het belangrijkste actiepunt was de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming (FG). Hiervoor wordt de samenwerking met de buurgemeenten gezocht als het gaat om een structurele oplossing, dat overleg is nog gaande. Tot die tijd is hierin voorzien door tijdelijke een FG te benoemen. Daarnaast verdienen de zogenaamde verwerkersovereenkomsten (met organisaties die persoonsgegevens van inwoners van Rozendaal verwerken) nog de nodige aandacht.

Deel 2

De jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten

Recapitulatiestaat

Programma	Werkelijk	Begroting na	Werkelijk	Saldo
	2016	wijziging	2017	
Lasten		2017		2017
1. Openbare orde en Veiligheid	143.767	85.495	83.860	1.635
2. Verkeer en vervoer	162.953	266.326	286.464	-20.138
3. Onderwijs	739.346	481.130	465.058	16.072
4. Sociaal Domein	912.516	781.682	587.685	193.997
5. Afvalverwerking, riool en milieu	282.936	271.668	284.944	-13.276
6. Financieel beleid	112.342	7.400	31.222	-23.822
7. Burgerzaken	382.472	62.912	64.132	-1.220
8. Openbaar groen, monumenten en recreatie	171.080	95.470	105.207	-9.737
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	2.072.972	3.150.123	1.109.760	2.040.363
10. Bestuursorganen intern en extern	614.383	329.921	332.970	-3.049
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	24.000	1.342.283	1.352.191	-9.908
<i>subtotaal lasten programma's</i>	5.618.767	6.874.410	4.703.492	2.170.918
<u>Toevoegingen aan reserves</u>				
1. Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	36.221	36.221	36.221	0
3. Onderwijs	14.300	13.830	14.313	-483
4. Sociaal Domein	84.400	0	76.503	-76.503
5. Afvalverwerking, riool en milieu	0	0	0	0
6. Financieel beleid	113.686	0	0	0
7. Burgerzaken	45.000	0	0	0
8. Openbaar groen, monumenten en recreatie	7.000	0	0	0
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	0	0	0	0
10. Bestuursorganen intern en extern	10.124	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	6.686	81.878	-75.192
<i>subtotaal toevoegingen</i>	310.731	56.737	208.915	-152.178
Baten				
1. Openbare orde en Veiligheid	1.649	1.700	1.928	228
2. Verkeer en vervoer	664	0	23.984	23.984
3. Onderwijs	19.800	19.700	19.818	118
4. Sociaal Domein	111.927	87.500	108.968	21.468
5. Afvalverwerking, riool en milieu	299.764	289.388	325.301	35.913
6. Financieel beleid	64.529	100.088	102.250	2.162
7. Burgerzaken	101.500	105.930	118.163	12.233
8. Openbaar groen, monumenten en recreatie	781	500	355	-145
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	2.040.711	3.164.604	3.292.176	127.572
10. Bestuursorganen intern en extern	0	5.382	10.042	4.660
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.969.488	2.645.818	2.667.737	21.919
<i>subtotaal baten programma's</i>	5.610.813	6.420.610	6.670.722	250.112
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>				
1. Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	41.441	178.376	166.755	-11.621
3. Onderwijs	133.167	37.455	42.532	5.077
4. Sociaal Domein	46.218	160.762	27.076	-133.686
5. Afvalverwerking, riool en milieu	0	10.279	10.279	0
6. Financieel beleid	207.035	0	0	0
7. Burgerzaken	0	13.610	10.481	-3.129
8. Openbaar groen, monumenten en recreatie	4.042	0	2.496	2.496
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	49.122	0	4.780	4.780
10. Bestuursorganen intern en extern	33.913	17.700	17.400	-300
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	92.355	197.087	104.732
<i>subtotaal onttrekkingen</i>	514.937	510.537	478.887	-31.650
Saldo baten en lasten	-7.954	-453.800	1.967.230	2.421.030
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	204.207	453.800	269.972	-183.828
Totaal saldo	196.253	0	2.237.202	2.237.202

Toelichting voordelig saldo

Voor een toelichting per programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording per programma, de grootste afwijkingen hebben betrekking op:

- De Del, winstneming volgens POC-methode € 2.160.000 (voordeel)
- Lagere doorbetaling Rhedens € 26.000 (voordeel)
- Hogere inkomsten afvalfonds € 16.000 (voordeel)
- Algemene uitkering € 26.000 (voordeel)
- Vennootschapsbelasting € 24.000 (nadeel)

Het eindsaldo na resultaatbestemming (inclusief mutaties op reserves) € 2.237.202

Incidentele versus structurele afwijkingen

Uit de analyse van het resultaat van de jaarrekeningen over de afgelopen jaren blijkt (zoals bij de meeste gemeenten) dat de afwijkingen overwegend een incidenteel karakter hebben, daarmee onderdeel van het jaarlijkse rekeningresultaat zijn en verder niet van invloed op de financiële positie van de gemeente.

	Werkelijk 31-12-2017
Totale lasten	4.703.492
Fietspad Koningsweg (pr 2)*	-23.000
Onderhoud Beekhuizenweg (pr 2)*	-69.000
Armaturen Kapellenberg (pr 2)*	-97.000
Vennootschapsbelasting (pr 6)	-24.000
Snippergroen (pr8)	-10.000
Kosten De Del 2017 (pr 9)	-1.060.132
Organisatieonderzoek (pr 10)*	-17.400
Extra inhuur personeel (alg dekk)*	-60.000
Vervanging vloerbedekking (alg dekk)*	-25.000
Structurele lasten	3.317.961
Totale baten	6.670.722
Subsidie Provincie fietspad (pr 2)	-23.000
Opbrengsten De Del 2017 (pr 9)	-3.223.360
Structurele baten	3.424.362

* hier staat een onttrekking aan een reserve tegenover

Verschillenanalyse ten opzichte van de begroting 2017

De financiële toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de rekening 2017 is per programma, onder "Wat heeft het gekost?" opgenomen in de programmabladen in deel 1 "Het Jaarverslag".

Doordat het Jaarverslag (deel 1) en de Jaarrekening (deel 2) integraal in 1 boekwerk zijn opgenomen dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld gaat het college ervan uit dat hiermee aan (de bedoeling van) de voorschriften van het BBV wordt voldaan. Hetzelfde geldt voor een nadere toelichting op de reserves.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel zijn de overschotten en overschrijdingen op de lasten per programma opgenomen. Bij een overschrijding is er formeel gezien sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Van belang is echter te kijken naar de aard van de overschrijding om te bepalen of deze onrechtmatigheid ook meetelt voor het oordeel over begrotingsonrechtmatigheid. Een voorbeeld: bij programma 6 is sprake van een overschrijding van € 24.000. Deze kosten betreffen de voorlopige aangifte Vpb over 2017. Die kosten vloeien voort uit de wettelijke verplichting om vennootschapsbelasting af te dragen over, in dit geval, de fiscale winst op een woningbouwlocatie. In een dergelijk geval telt deze overschrijding dus niet mee voor het oordeel. Hiervan is ook sprake wanneer er bijvoorbeeld gerelateerde inkomsten tegenover stonden of wanneer het gaat om uitgaven die gemeenten verplicht zijn te doen op basis van wettelijke regelgeving of eigen beleid (open-einderegelingen).

Programma	Constatering	Oordeel
1. Openbare orde en Veiligheid	Overschot van € 1.600	Akkoord
2. Verkeer en vervoer	Overschrijding van € 20.000	Akkoord geen onrechtmatigheid, betreft onderhoud fietspad waar subsidie Provincie tegenover staat
3. Onderwijs	Overschot van € 16.000	Akkoord
4. Sociaal Domein	Overschot van € 193.000	Akkoord, betreft positieve afrekening 2016 + lagere kosten 2017
5. Afvalverwerking, riool en milieu	Overschrijding van € 13.000	Akkoord geen onrechtmatigheid, betreft schade aan riool waar schadevergoeding tegenover staat
6. Financieel beleid	Overschrijding van € 24.000	Akkoord, betreft de voorlopige aangifte VPB die voortvloeit uit wettelijke bepalingen
7. Burgerzaken	Overschrijding van 1.200	Akkoord, hogere kosten voor rijbewijzen waar hogere inkomsten tegenover staan
8. Openbaar groen, monumenten en recreatie	Overschrijding van € 9.700	Akkoord, betreft kosten in verband met snippergroen waar opbrengsten tegenover staan die in 2018 worden verantwoord.
9. RO, bouwzaken, grondbeleid	Overschot van € 2 miljoen	Akkoord, tussentijdse winst De Del
10. Bestuursorganen intern en extern	Overschrijding van € 3.000	Overschrijding, niet begrote kosten voor een afscheid en Rozendaal 200
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Overschrijding van € 9.900	Akkoord geen onrechtmatigheid, betreft vervanging vloerbedekking waar onttrekking aan reserve tegenover staat

Conclusie

Naar het oordeel van het college is er in 2017 alleen sprake van een overschrijding bij programma 10 die meetelt voor het oordeel maar niet van materiele betekenis is.

Financieel resultaat op taakveld

In onderstaande tabel zijn de werkelijke lasten en baten (voor zover van toepassing) opgenomen naar de taakvelden zoals deze per 1 januari 2017 voor alle gemeenten wettelijk zijn voorgeschreven. Met ingang van de begroting 2018 zijn deze taakvelden volledig en integraal onderdeel van de aangepaste programma-indeling waardoor een afzonderlijke tabel dan niet meer nodig is.

		Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0.1	Bestuur	303.556	10.042	293.515
0.2	Burgerzaken	23.444	60.263	-36.820
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	9.177	21.856	-12.679
0.4	Overhead	1.394.508	21.246	1.373.263
0.5	Treasury	0	102.250	-102.250
0.61	OZB woningen	7.288	331.439	-324.151
0.62	OZB niet-woningen	0	43.715	-43.715
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	2.271.338	-2.271.338
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	23.934	0	23.934
0.10	Mutaties reserves	208.915	478.887	-269.972
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	79.112	735	78.377
1.2	Openbare orde en veiligheid	4.748	1.193	3.555
2.1	Verkeer en vervoer	286.464	23.984	262.480
4.1	Openbaar basisonderwijs	65.389	19.818	45.571
4.2	Onderwijshuisvesting	376.381	0	376.381
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	23.288	0	23.288
5.1	Sportbeleid en activering	2.801	0	2.801
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	36.314	0	36.314
5.5	Cultureel erfgoed	4.006	0	4.006
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	98.400	355	98.045
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.378	567	7.811
6.3	Inkomensregelingen	103.074	88.777	14.297
6.4	Begeleide participatie	67.481	0	67.481
6.5	Arbeidsparticipatie	685	0	685
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	219.233	14.953	204.280
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	108.338	0	108.338
7.1	Volksgezondheid	44.182	4.671	39.511
7.2	Riolering	139.420	161.128	-21.708
7.3	Afval	123.762	164.173	-40.410
7.4	Milieubeheer	21.761	0	21.761
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	27.785	57.900	-30.115
8.1	Ruimtelijke Ordening	16.385	0	16.385
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.060.132	3.223.360	-2.163.229
8.3	Wonen en bouwen	24.066	46.960	-22.894
	Totalen	4.912.407	7.149.609	-2.237.202

Wet normering topinkomens (WNT)

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden als opvolger van de WOPT. Op basis van deze wet moeten in de jaarrekening de inkomens van de zogenaamde topfunctionarissen worden gepubliceerd, ongeacht de hoogte hiervan.

De topfunctionarissen binnen de gemeente Rozendaal zijn de griffier en de gemeentesecretaris.

Functie en naam	Gemeentesecretaris W.G Pieterse-Pook	Griffier K.M. Schaap
2017		
Beloning	€ 79.184,14	€ 64.198,54
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	€ 0,00	€ 0,00
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	€ 11.719,44	€ 9.082,68
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2017 t/m 31-12-2017	1-1-2017 t/m 31-12-2017
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.
2016		
Beloning	€ 75.391,00	€ 61.017,09
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	€ 0,00	€ 0,00
Voorziening tbv beloning betaalbaar op termijn	€ 9.723,90	€ 7.681,74
Duur dienstverband in boekjaar	1-1-2016 t/m 31-12-2016	1-1-2016 t/m 31-12-2016
Omvang dienstverband in gehele boekjaar	1,0 fte	1,0 fte
Verrichte uitkeringen wegens einde dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin dienstverband is geëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Verplichte motivering van overschrijding WNT	n.v.t.	n.v.t.

De WNT-norm voor 2017 bedraagt € 181.000.

Overzicht (lopende) investeringen en kredieten

Het betreft hier de investering waarvoor kredieten zijn aangevraagd en die uiteindelijk geactiveerd worden. De overige aangevraagde kredieten zijn (of worden) via een begrotingswijziging in de jaarrekening verwerkt en bij het betreffende programma nader toegelicht.

	Jaar	Krediet	Uitgegeven t/m 2016	Uitgegeven in 2017	Totaal uitgegeven (3 + 4)	Werkelijk beschikbaar (2 - 5)	Verwachte uitgaven	Nog beschikbaar (6 - 7)
	1	2	3	4	5	6	7	8
Wegen								
Veilige oversteek Schelmseweg	2016	350.000	0	44.438	44.438	305.562	305.562	0
Onderwijs								
Nieuwbouw school	2016	4.300.000	166.709	1.235.316	1.402.025	2.897.975	2.897.975	0
Facilitair								
Kopieermachines	2017	11.000		11.136	11.136	-136	0	-136
Openbare werken								
Mercedes	2017	62.438	0	0	0	62.438	62.438	0

Wegen

De werkzaamheden aan de veilige oversteek zijn in 2017 gestart en worden in 2018 afgerond.

Nieuwbouw school

Naast het krediet van € 4,3 miljoen zijn in eerder stadium ook 2 kredieten beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten voor een totaalbedrag van € 670.000, deze zijn in het verleden al ten laste van de reserve onderwijs en de algemene reserve gebracht en afgewikkeld. Uiteindelijk zal er vanwege de school een bedrag van € 4,3 miljoen geactiveerd waarvan de kapitaallasten vanaf 2019 in de begroting worden opgenomen. Zoals eerder al besloten zal tegenover deze kapitaallasten een onttrekking aan de reserve kapitaallasten staan die gevoed wordt door de winst op De Del.

Mercedes

Deze investering bleek met een jaar te kunnen worden uitgesteld en de Mercedes zal dan ook in 2018 worden vervangen.

Balans per 31 december 2017

Activa		31-12-2017		31-12-2016
Vaste activa				
<i>Immateriële vaste activa</i>		0		0
<i>Materiële vaste activa</i>		1.748.154		482.003
- Investerings met een economisch nut	1.524.730		292.230	
- Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	178.785		189.064	
- Investerings met maatschappelijk nut	44.639		708	
<i>Financiële vaste activa</i>		7.816.898		6.103.122
- Overige langlopende leningen u/g	1.475.660		1.421.884	
- Schatkistbankieren	6.341.238		4.681.238	
Totale vaste activa		9.565.053		6.585.125
Vlottende activa				
<i>Vorraden</i>		1.260.289		2.099.393
- Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	1.259.280		2.098.381	
- Gereed product en handelsgoederen	1.010		1.012	
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		903.464		224.910
- Vorderingen op openbare lichamen			224.910	
- Overige vorderingen	598.472			
- rekening courantverhouding met Rijk	304.992			
<i>Liquide middelen</i>		35.222		61.952
- Kassaldi	976		768	
- Banksaldi	34.246		61.184	
<i>Overlopende activa</i>		9.395		350.471
- Overlopende activa	9.395		350.471	
Totaal vlottende activa		2.208.370		2.736.726
Totaal generaal		11.773.423		9.321.852

Passiva		31-12-2017		31-12-2016
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		9.730.710		7.763.480
- Algemene reserve	4.285.557		4.407.374	
- Bestemmingsreserve	3.207.952		3.159.854	
- Gerealiseerd resultaat	2.237.202		196.253	
<i>Voorzieningen</i>		867.906		815.731
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	230.906		244.731	
- Onderhoudsegalisatie voorzieningen				
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	637.000		571.000	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar</i>		0		0
- Waarborgsommen				
Totaal vaste passiva		10.598.616		8.579.211
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>		1.122.332		736.410
- Banksaldi				
- Overige schulden	1.071.380		736.410	
- Vooruitontvangen subsidies	50.952			
<i>Overlopende passiva</i>		52.475		6.230
- Overlopende passiva	52.475		6.230	
Totaal vlottende passiva		1.174.806		742.641
Totaal generaal		11.773.423		9.321.852

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling per 31 december 2017

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

In het kader van het BBV zijn de voorwaarden om immateriële vaste activa op te voeren aangescherpt. Daardoor zal slechts zeer beperkt een immaterieel activum kunnen worden geactiveerd.

Materiële vaste activa

Afhankelijk van het soort investering worden de materiële vaste activa gewaardeerd tegen:

- De aanschaffings- of vervaardigingskosten verminderd met eventuele bijdragen (subsidies) van derden, (eventueel) beschikkingen over in verleden toegepaste extra of versnelde afschrijvingen;
- Bruto-activering, d.w.z. reserves worden niet in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

De normale jaarlijkse lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op de verordening ex. art 212 Gemeentewet die door de raad is vastgesteld op 28 maart 2017. Afschrijving vindt plaats met ingang van het jaar van ingebruikname. De afschrijvingstermijnen zijn:

- 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 30 jaar: rioleringen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie een aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; schoolmeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken;
- 5 jaar: zware transportmiddelen; aanhangwagens; personenauto's; lichte motorvoertuigen;
- 3 jaar: automatiseringsapparatuur;
- Niet; gronden en terreinen

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. In hoeverre de beurswaarde afwijkt van de nominale waarde wordt aangegeven in de toelichting op de balans.

Vlottende activa

Vorraden

Deze worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Bouwgrond in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende activa

De liquide middelen en de overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat zoals dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. In de balans worden de reserves gesplitst opgenomen in de volgende onderdelen:

- algemene reserve;
- bestemmingsreserves;
- gerealiseerde resultaat.

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in "overzicht van reserves en voorzieningen". Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Onttrekkingen aan de reserves geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Vorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn afzonderlijk opgenomen in “overzicht van reserves en voorzieningen”. Aan de dotaties aan de volgende voorzieningen (middels verwerking in begroting gevoteerd door de raad) liggen meerjarige berekeningen ten grondslag:

- Riolerings;
- Pensioenen (oud)wethouders.

De jaarlijkse dotaties in deze voorzieningen zijn op een zodanig niveau vastgesteld dat de voorzieningen, binnen de daarvoor door de raad vastgestelde criteria, toereikend zijn om de ten laste van de voorzieningen komende uitgaven te dekken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De waardering van vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer geschiedt tegen nominale waarde. Gedane aflossingen worden hierop in mindering gebracht.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar geschiedt tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde.

Overzicht baten en lasten

Exploitatierkening

De lasten en baten worden tegen nominale waarde zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De afschrijvingen worden conform de onder vaste activa genoemde criteria berekend.

Overhead

Conform het BBV worden er geen kosten voor overhead meer toegerekend aan de taakvelden, vanwege de brede eenmansfuncties geldt dit ook voor de salarislasten van medewerkers die niet tot de ondersteunde functies behoren. Derhalve komen alle personeelslasten (eigen en inhuur) en overige “bedrijfskosten” op het taakveld overhead (binnen programma 0) tot uitdrukking. Bij taakvelden waarvan de kosten in rekening worden gebracht bij derden (bijvoorbeeld afval en riool) wordt er in de berekening van de kosten wel rekening gehouden (extracomptabel) met een component voor bedrijfskosten.

Winstneming

Voor verliezen in de onderhanden werk (voor zover van toepassing), waaronder bouwgronden in exploitatie wordt een voorziening getroffen op het moment dat deze bekend zijn en winstneming geschiedt volgens de zogenaamde POC-methode.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Borg- en Garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling (voor zover van toepassing) het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke personen en rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt. In de toelichting op de balans wordt een specificatie opgenomen ter zake van gewaarborgde geldleningen en garantiestellingen.

Toelichting op de balans

In deze toelichting op de balans worden alleen cijfermatige staatjes opgenomen wanneer er daadwerkelijk sprake is van een nadere uitsplitsing van onderdelen van de balans, naast relevant inhoudelijke toelichtingen op balansmutaties.

Activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Zie balans.

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2017
Activa economisch nut							
Gronden en terreinen	74.536	0		5.334			69.202
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	167.430	1.235.316		240			1.402.507
Vervoersmiddelen	0						0
Machines, apparaten en installaties	31.071	30.754		20.270			41.555
Overige materiele vast activa	19.193	0		7.727			11.466
Activa economisch nut met mogelijkheid van heffing							
Riolering	189.064	0		10.279			178.785
Activa met maatschappelijk nut							
Grond-, weg en waterbouwk werken	708	43.932		0			44.639
Totaal	482.003	1.310.002	0	43.850	0	0	1.748.154

De toename van de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen is toe te schrijven aan de kosten voor de nieuwe school, onder de machines wordt de toename veroorzaakt door de aanschaf van een nieuwe server, copier en koffiemachine en tot slot komt een deel van de investering (2017) voor het fietspad onder de activa met een maatschappelijk nu tot uitdrukking. Daarnaast heeft er reguliere afschrijving plaatsgevonden op de bestaande activa.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Bijstorten	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Effecten	142.941	0	0	142.941
Lening aan NUON	55.180	0	0	55.180
Langlopende lening Rabobank	1.223.763	53.776	0	1.277.539
Totaal	1.421.884			1.475.660

De toename op de langlopende lening van de Rabobank betreft de bijgeschreven rente over 2016, die feitelijk na 1 januari 2017 is ontvangen.

Flottende Activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Investeringen	Opbrengsten	Winst	Boekwaarde 31-12-2017	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2017
Grondexploitatie De Del	2.098.381	221.031	3.223.360	2.163.229	1.259.280		1.259.280
Voorraad huwelijksboekjes en eigen verklaringen	1.012	1.014	1.017		1.010		1.010
Totaal	2.099.393	222.045	3.224.377	2.163.229	1.260.289	0	1.260.289

De kosten voor bouw- en woonrijp maken bedroegen in 2017 € 221.000 waar een opbrengst van ruim € 3,2 miljoen tegenover stond. Conform de nieuwe boekhoudvoorschriften is op basis van de zogenaamde POC-methode in 2017 een winst genomen van ruim € 2,1 miljoen. Hierdoor is de boekwaarde uiteindelijk met € 839.000 verlaagd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2017	Voorziening oninbaarheid	Gecorr saldo 31-12-2017	Gecorr saldo 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	0	0	0	0
Uitzettingen bij de schatkist looptijd < 1 jaar	6.341.238	0	6.341.238	4.681.238
Overige vorderingen	637.749	39.277	598.472	224.910
Totaal	6.978.988	39.277	6.939.710	4.906.149

Liquide middelen boven de € 250.000 dienen verplicht bij de schatkist te worden aangehouden. In onderstaande tabel is per kwartaal aangegeven welk bedrag gemiddeld op de eigen bankrekening is aangehouden, alleen in het tweede kwartaal is sprake geweest van een lichte overschrijding van het drempelbedrag. Dit is ook gedeeld met de provinciaal toezichthouder en gezien de lichte overschrijding in relatie tot de lage bedragen in de overige kwartalen leidt dit niet tot een probleem.

Kwartaal	Drempel	Gemiddeld buiten de schatkist gehouden
1e kwartaal	250.000	184.797
2e kwartaal	250.000	274.046
3e kwartaal	250.000	163.252
4e kwartaal	250.000	110.879

De overige vorderingen bestaan uit nog te ontvangen bedragen die betrekking hebben op 2017 maar die nog niet als debiteur geregistreerd staan als de daadwerkelijke debiteuren per 31 december. In onderstaand overzicht zijn de vorderingen boven de € 10.000 specifiek benoemd. De vorderingen onder € 10.000 zijn opgenomen in 1 saldo.

	Saldo 31-12-2017
<u>Overige vorderingen :</u>	
Leningen algemeen	14.110
Rente Rabobank 2017	54.206
BTW-compensatiefonds 2017	304.992
Rente projectontwikkeling 2017	31.772
Rente obligaties 2017	10.721
Rioolschade	24.080
Kavels De Del	335.926
Afrekening Veluwezoom 2017	14.313
Debiteuren bijstand	88.408
Overige vorderingen	64.214
Voorziening dubieuze debiteuren	-39.277
Totaal	903.464

De voorziening dubieuze debiteuren is met afgerond € 15.000 opgehoogd vanwege hogere risico's binnen de "debiteuren bijstand".

Liquide middelen

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Kassaldi	768	976
<u>Bankssaldi:</u>		
BNG bank	34.833	11.753
Rabobank	5.043	15.906
Effectenrekening ABN AMRO	21.076	6.383
Overige rekeningen (belastingen)	232	204
Totaal	61.952	35.222

Deze rekeningen hebben allemaal het karakter van een rekening courant.

Overlopende activa

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Overlopende activa (vooruitbetaalde bedragen)	350.471	9.395
Totaal	350.471	9.395

Het saldo heeft betrekking op bedragen die in 2017 al zijn betaald maar feitelijk betrekking hebben op 2018, zoals abonnementskosten e.d.

Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten, waarbij het resultaat als afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen is opgenomen.

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	4.407.374	4.285.557
Bestemmingsreserves	3.159.854	3.207.952
Gerealiseerd resultaat	196.253	2.237.202
Totaal	7.763.480	9.730.710

Het meest opmerkelijk is het gerealiseerde resultaat in 2017 wat nagenoeg geheel is toe te schrijven aan de winst op De Del.

Verloopoverzicht reserves

	Saldo 1-1-2017	Onttrekkingen	Toevoegingen	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	4.407.374	226.928	105.111	4.285.557
Bestemmingsreserves				
Reserve monumenten	28.455	2.496	0	25.959
Reserve sociaal domein	546.983	0	156.688	703.671
Vervangingsreserve inventaris gemeentehuis	106.276	57.139	0	49.137
Vervangingsreserve tractie openbare werken	119.960	0	0	119.960
Reserve schilderwerk	13.372	0	6.686	20.058
Reserve digitalisering	144.239	13.839	0	130.400
Reserve onderwijs algemeen	1.111.883	56.032	14.313	1.070.164
Reserve fietspaden	280.961	0	0	280.961
Reserve wegen	112.646	69.343	36.221	79.524
Reserve begraafplaats	72.686	5.147	0	67.538
Reserve dekking kapitaallasten	292.990	34.386	75.192	333.796
Reserve Presikhaaf	47.141	13.576	0	33.565
Reserve WWB inkomensdeel	282.262	0	10.957	293.219
Subtotaal	3.159.854	251.959	300.057	3.207.952
Totaal	7.567.227	478.887	405.168	7.493.509

Voor een nadere toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves, verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voorzieningen

Op de balans is een voorziening opgenomen voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen voor wethouders (€ 230.000) en voor de egalisatie van kosten (en tarieven) voor riolering (€ 637.000). Voor een nadere toelichting wordt eveneens verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De gemeente Rozendaal heeft sinds 2001 geen lening meer afgesloten.

Viottende Passiva

Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Saldo 31-12-2016	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Saldo 31-12-2017
Banksaldi	0	0	0	0
Overige schulden	736.410	10.252.113	9.866.192	1.122.332
Totaal	736.410	10.252.113	9.866.192	1.122.332

Onder de overige schulden zijn de crediteuren per 31 december 2017 opgenomen en nog te betalen bedragen die betrekking hebben op 2017 maar waarvoor niet tijdig een factuur is ontvangen. In onderstaand overzicht zijn bedragen boven de € 10.000 specifiek benoemd, bedragen daaronder zijn samengenomen in 1 saldo.

	Saldo 31-12-2017
<u>Overige schulden :</u>	
BTW 4e kwartaal 2017	143.248
Afrekening Sociaal domein 2016	54.861
Uitvoeringskosten Rheden 2017 (sociaal domein)	177.932
Rheden Sociaal domein 4e kwartaal 2017	60.378
Werkzaamheden RO week 48-51 2017	13.358
2e termijn nieuwbouw school	191.132
3e termijn nieuwbouw school	153.407
2e termijn levering armaturen	68.188
Werkkostenregeling 2017	20.189
Interimcontrole 2017	15.186
Rheden Jeugd/WMO 2017	14.000
Rheden BAG en IVT 2017	34.183
Overige schulden	183.921
Totaal	1.129.983

(Overige) niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Artikel 53 BBV bepaalt onder meer dat in de toelichting van de balans wordt vermeld:

de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de provincie of de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden.

De gemeente Rozendaal kent sinds een aantal jaren geen waarborgen en garanties meer. Ook voor overlopende vakantiedagen en vakantietoelagen (conform de bedoeling van het Besluit Begroting en Verantwoording) is geen verplichting of voorziening opgenomen. De werkelijke lasten hiervan komen tot uitdrukking in het jaar van uitbetaling.

Voor het overige is niet volledig duidelijk wat nu precies de reikwijdte is van dit artikel, met andere woorden welke verplichtingen hier nu moeten worden opgenomen. Immers de gemeente kent een veelheid aan financiële verplichtingen (bijvoorbeeld de salarislasten voor de vaste personeelsleden of de licenties voor ICT). Echter met alle financiële verplichtingen is structureel rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

De Commissie BBV heeft hierover de volgende stellige uitspraak gedaan: “neem meerjarige contracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, op in de toelichting op de jaarrekening bij de ‘niet uit de balans blijvende verplichtingen’ voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten”.

Wanneer er bijvoorbeeld sprake zou zijn van een onrechtmatigheid bij de contractverlening, zou deze jaarlijks in de afweging naar de controleverklaring kunnen blijven doorwerken omdat de gemeenteraad geen afwijkingen van hogere regelgeving kan sanctioneren.

Op dit moment valt alleen het contract met de afvalinzamelaar onder deze voorwaarden.

Contract afvalinzamelaar

De gemeente Rozendaal is begin 2014 een contract voor 5 jaar aangegaan ten behoeve van de inzameling van de verschillende afvalstromen. Het contract loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2019. De jaarlijkse last hiervan bedraagt € 66.405 en de totale waarde van het contract bedraagt daarmee € 330.225. De restant contractwaarde per 31-12-2017 bedraagt € 132.000.

Eigen bijdragen WMO van het CAK

Met betrekking tot de WMO-eigen bijdragen van het CAK is bij alle gemeenten sprake van een onzekerheid. Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Rozendaal ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen

door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.
Bij de gemeente Rozendaal zijn de eigen bijdragen beperkt tot een totaalbedrag van ongeveer € 14.000 en daarmee niet materieel van aard.

Single information, single audit (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	€ 66.332	€ 4.351	€ 12.350	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.692	€ 0	€ 0
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van de Gemeente Rozendaal

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Gemeente Rozendaal te Rozendaal gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de Gemeente Rozendaal op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in Normenkader 2017 gemeente Rozendaal.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2017;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2017;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 december 2017 (inclusief normenkader) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeente Rozendaal zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 49.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Lid van:

stolwijk kennisnetwerk

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurius 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNAD446421928

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad

Het college is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het college is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevantie wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

e info@stolwijkkelderma.nl
www.stolwijkkelderma.nl

Lid van:

stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl (Standaardpassages in controleverklaring).

Doetinchem, 12 juni 2018

Stolwijk Kelderman

w.g. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Lid van:

stolwijk **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

